Budapest, 1901. Hatodik évfolyam. 254. szám. Vasárnap, szeptember 15.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Amerika császárja.

Budapest, szeptember 14.

(v.) Hitte-e valaha a szerény, névtelen ohióí őrnagy, hogy öt világrésznek fájdalmas részvéte mellett, mint az amerikai nagy köztársaság civil-császárja fog ravatalra kerülni? Ezelőtt még tiz esztendővel amolyan vidéki nagyság volt szegény Mac Kinley az Egyesült-Államok valamelyik zugában. Nevét hogyan kapta szárnyára a hir, senki se tudja. Egyszerre csak arra virradt Mac Kinley, hogy *valakivé* lett, holott még azelőtt való este mint névtelen *senki* tért pihenni. Jobban ki csodálkozhatott volna ezen, mint maga a tiszteletreméltó őrnagy? Hiszen addig még nem cselekedett semmit. Valakivé csak az tette, hogy *gondolt* valamit. Valami nagyot, valami elragadóan brutálist, valami nyersen magasztosat. Azt gondolta, hogy a csillaglobogó alatt egyesült köztársaságok szövetségének *félelmetes világhatalommá* kell lennie. Talán borozás közben támadt a jó őrnagy lelkében e gondolat, a hirét pedig talán az eszme merész voltától megdöbbent cimborák vitték világgá. A csöndes őrnagyból denikve szenátor lett Ohióban. S ahogy e tartományi szenátusba bevonult, rebesgetni kezdték tüstént az emberek, hogy ebben az őrnagyi koponyában egy korszakos gondolat lakozik.

S abban az Amerikában, ahol a lázasan dolgozó emberek nem érnek rá nagy gondolatok kitalálására és megérlelésére, hire kelt csakhamar a Mac Kinley ötletének. Láthatatlan szárnyakon repülte be ez a név a nagy köztársaság óriási területét. Alaskának jégmezőitől, ahonnan szabad szemmel látni át Szibériába, egészen le Kaliforniáig a yankeenép emlegetni kezdte az ohióí őrnagy skót hangzásu nevét. Mac Kinley . . . . ! Előbb csudálkozva ejtették ki, majd áhitattal, végül pedig szenvedélyes vágyakozással. Alig mukkant még meg a csendes őrnagy az ohióí szenátusban, már tudta felőle nyolcvan milló yankee, hogy az ő agyából röppent ki az a gondolatsas, amelynek szárnycsapásától megpezsdült a vér az amerikai népben. Dehogy sejtette akkor Mac Kinley őrnagy, hogy a világbirodalmi elméletet neki kell majdan tetté váltania s hogy vértanujává kell még lennie annak a nemzeti erélynek, amelynek ő sejtette meg először félelmetesen hatalmas mennyiségét.

A világtörténelem róla fogja elnevezni egy korszakát. Ha majd valamikor kigyulad annak a szörnyüséges háborunak a lángja, amelyben az együttes védekezésre szövetkezett egész Európa az együttes támadásra szervezkedett egész Amerikával fog összetüzni, akkor unokáink azt fogják mondani, hogy ime megérett a Mac Kinley gyümölcse, aki megsejtője, kiváltója, meglóditója volt az uj világrész sovinizmusában beraktározott nemzeti energiának.

Volt idő, amikor a Monroe-elv megdermesztette egész Európát. Az ijedelem jogosultnak bizonyult. Mihelyt akadt valaki, aki kiejtette azt az igét, hogy *Amerika az amerikaiaké*, csak idő kérdésévé lett, hogy az európai uralom ki fog kergettetni Amerikából. Vannak ilyen lapidáris mondatok, amik két-három szócskába összegyömöszölik egy egész nemzetnek addig homályosan lappangott érzését. S ha aztán az érzés rá talált a maga formulájára, akkor megszületett az a varázsige, amely a szerencsésen kifejezett érzést ellenállhatatlan energiává váltja át. Nos, a Monroe-elv valóságos szatócs-axioma a Mac Kinley gondolatához képest. *Amerikáé az egész világ:* ez volt a magva ennek a gondolatnak. Az erőtől duzzadó tengerentuli köztársaság, mihelyt e formula révén öntudatára ébredt a saját vágyának, tüstént belejutott a világbirodalmi törekvések igézetébe. Ohióból egy ábránd hire rezgett végig Amerikán; s ez elég volt arra, hogy a csendes őrnagy nemsokára mint a nagy köztársaság uralkodója vonuljon be a washingtoni fehér házba. Mac Kinley elnökké választásával az uj világrész politikája az imperializmus jegyébe lépett. Szinte széditő gyorsasággal ment végbe a köztársaságnak ez az evolúciója a világbirodalmi célpont felé. Ohióból az elnökké lett őrnagy magával hozott az uti podgyászában valamit, ami korszakos fordulatot vitt bele a világtörténelembe. Ez a valami — *egy vámtarifa* volt. Ez a vámtarifa pedig nem volt kevesebb, mint *hadüzenet, amely egész Európának szólt.* Ebrudon verte ki ez a tarifa az európai behozatalt egész Amerikából. Olyan prohibitiv vámok foglaltattak benne, amelyek közgazdasági és logikai lehetetlenséggé tették, hogy az európai ipar piacra találjon Amerikában. A volt ohióí őrnagy igy okoskodott:

— Európából ide nem eresztünk be többé semmit, mert ipart tudunk mi magunknak is csinálni. Hadd lássuk, mer-e a vén Európa velünk szemben megtorló rendszabályhoz nyulni. Ha megteszi, éhen vész, mert a mi husunk, zsirunk, gabnánk nélkül az európai lakosság nagy része táplálék nélkül marad. Ha pedig nem mer velünk Európa szembeszállni, akkor idővel jobbágyunkká lesz. Mert ha mi semmit sem vásárlunk Európától s Európa tovább is kénytelen tőlünk vásárolni, akkor lassanként átvándorol hozzánk Európának minden aranya. Amerika lesz a büszke hitelező, Európa az alázatos adós.

A Mac Kinley vámtörvénye ezelőtt nyolc

TÁRCA.

Pipi.*)

Madárkám, hát mit vétettem neked,
Hogy nem hallom csicsergő éneked?

Tavasz már itt járt és te messze voltál!
A nyár is elmegy . . . és te nem daloltál!

Minden virág kihajt a föld alól.
Pinty és pacsirta mily régóta szól!

Te, csak te hallgatsz sok hónapja már,
A legvidámabb és legszebb madár!

Hiába hívlak erdőn, réteken:
Makacs madár, nem válaszolsz nekem!

De végre — csitt! Úgy tetszik, most felel...
S a föld mélyéből csendül hangja fel:

„Bár kis házamba napfény nem ragyog:
Ne sajnálj engem! Én boldog vagyok!

Az édes föld szelíd ölébe' lenn
Alszom nyugodtan, alszom csöndesen.

S a föld oly híven, oly lágyan takar,
Ah csaknem úgy, mint két anyai kar!

Szűk kertecském virággal van tele,
És illat száll a halk mélységbe le.

Megosztja vélem hosszu éjszakám,
És tűszerét csókolva hinti rám.

Ó kedves házam! Ó sok szép virág!
Hozzám be nem néz a gonosz világ!

A bűn számára hozzám nincsen út.
Nem látok abból semmit, ami rút!

Nem lesz bús őszöm, nem lesz zord telem.
Hamis barátok nincsenek velem!

Fehér ruhámban alszom egy-magam.
Örökké tisztán. Mindig boldogan!"

Késmárk, 1901.

Ábrányi Emil.

*) Korán elhunyt kis húgomat, Lenkét, családi körben ezzel a megszólitással becézgettük.

Jubál éneke.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: ***Yartin.***

Ádám immár hatszáz esztendős vala, mikor Évát elveszité. Ez volt az ő szivének a második nagy fájdalma. Az első Ábel halála vala, de ennek emléke már csak nagyon halványan élt az ő szivében. Ábel helyett Sethet adá néki az isten, mikoron számlála százharminc esztendőket; azonképpen Sethnek is levének maradékai. Akik az ő ivadékaikkal s számlálatlan íziglen való unokáikkal lassanként benépesiték Havilához egész földét, holott terem az arany, nemkülönben a bdelliom nevü fa és óniksz nevü drágakő.

Az óniksz nevü drágakő, amelyet Isten a föld méhébe helyheztetett, erős kősziklák közé ágyazva, hogy annál drágább lenne. Mert az az igazság, hogy jobban fáradjanak azok, akik élvezségre vágynak s munkájuk ne légyen egyenlő azokéhoz, valakik a föld gyümölcsét szedik össze, mely a test táplálkozására vagyon rendelve. A föld pedig termé gyümölcseit, és az emberek bővelkedének az égnek harmatjában, a földnek kövérségében, a gabonának és bornak bőségében, valamint a pómagránát illatában, és lassanként elfeledkezének a Paradicsomról.

Elfeledkezének a Paradicsomról, melyre csak a szóbeszéd után emlékezének és nem érezék a hiányzó voltát. Mert hogy nagyon elfoglalák őket a különb-különbféle foglalatosságok, melyekkel megverte Adámban az Úr a föld minden ivadékait, akiknek arcuk verejtékével kell keresni a kenyerüket. De ha vágyakozásuk lejéndett volna is a Paradicsom után, nem találtak volna ott semmit is, mivelhogy a tudásnak fája kiszáradván, az egész Éden pusztulni kezdett, melyet az Ur valamikor plántákkal felékesitett vala. Káka és szittyó rontá meg a folyónak vizét, mely a kert öntözésére szolgált. Gyom, katángkóró és ballangó veré fel a mezőt, melyet az Ur kezdetben megáldott vala s az állatok egymást mardosák. Annakokáért a kerub is, kit az Ur a kert bejáratához állatott vala, hogy Adámot többé be ne eresztené, négyszáz esztendőkig való várakozás után otthagyá a helyet, miután meggyőződött volna, hogy az őrizet immáron nem szükséges. Mert a jónak és gonosznak tudását Ádám ugyis kivivé a Paradicsomból.

Kivivé a Paradicsomból s elterjeszté a földnek tartományaiban. És megkezdődék mindenhol az emberi élet, az igazi élet, mely csak ott vagyon, hol harc vagyon. És ahol küzdelem vagyon a mindennapi kenyérért. És ahol lelki szorongattatások vannak, melyek elüzik a gond nélkül való élet unalmasságát. Küzdelem és szorongattatások pedig bővségesen valának, mivel hogy a föld sokszor megátalkodék és nem terme és a szükölködők között lopók támadának, kik a mások verejtékének gyümölcsére áhitozának. Nagy szomoruságára szolgála Adámnak az eredendő bün fölötte való nagy

Lapunk mai száma huszonnégy oldal.

évvel csakugyan létre is jött. Ez volt az első *étape* Amerika világbirodalmi politikájának utjában. A tizenkilencedik századnak egyik legvakmerőbb gondolata volt ez: — *megkockáztatni egy világvámháborut!* Ha Mac Kinley terve rosszul sül el, ha számitása helytelennek bizonyul, minden idők legóriásibb gazdasági háboruja következett volna be. Mert az elméleti lehetőség meg volt arra, hogy Európa megszimatolja a veszedelmet s félretéve a régi ellentéteket, összefog a hencegő yankee-támadás visszaverésére. De Európa akkortájt náthás lehetett, mert elmaradt a szimatja. Európában nem akadt egy Mac Kinley, aki igy szólt volna e világrész valamennyi népéhez: „Inkább koplaljunk egy kicsit, de verjük vissza ugyanolyan képtelen tilalmi vámokkal az amerikai behozatalt. Jobb most valamicskét sinylődni, mint utóbb zsellérévé lenni a vakmerő tengerentuli kalmárnak.“ Talán számitott is az európai intellektus eltompultságára Mac Kinley, midőn kalkulusát megcsinálta. Talán helyesen taksálta az európai népek szük politikai horizontját, amelybe csupán kicsinyes féltékenykedések, apró gyülölködések férnek bele, de nagy világkoncepciók nem. Bárhogyan is volt, de az amerikai imperializmus első vállalkozása bevált.

Amit Európa akkor muló vámhóbortnak nézett, az egy uj hatalmi tényezőnek — *a panamerikanizmusnak* — a diadalmas kibontakozása volt. S mialatt mi itt az ó-világban a magunk térképének néhány cafatja miatt állig fegyverzetten farkasszemet néztünk egymással, azalatt a csendes ohiói őrnagy magát civilcsászárrá, hazáját pedig világhatalmi tényezővé alakitotta át. Mac Kinley kinézett magának Ázsiában is, Európában is egy-egy pontot, amely elég gyönge volt arra, hogy Amerika megvethesse rajta támadó törekvéseinek a lábát. Ázsiában Khina volt ez a pont, Európában Spanyolország. A világ észre se vette, hogyan történt, de egyszerre csak ott termett Amerika a maga hadihajóival Khinában s amikor Koreával, majd utóbb Japánnal bonyodalma akadt a mennyei birodalomnak, Amerika már tényező volt Kelet-Ázsiában, sőt döntő tényező. Kis váratva rá pedig arra ébredt egy szép reggelen Európa, hogy Amerika magához ragadta Spanyolországtól Kubát és a Fülöpszigeteket. De az összefüggést a Mac Kinley **vámpolitikája és ez aggressziv nagyhatalmi** szereplés között mi európaiak még ma sem látjuk tisztán. Egy pár publicista beszél ugyan róla nagynéha, de a hires európai közvélemény nem veszi észre. Az ó-világ hasonlatos egy aggastyánhoz, akinek agyát már megüli az a borongós szender, mely előfutárja a kimulásnak. Vele szemben pedig feszülő izmokkal, szilaj tetterővel hatalmas tusára vértezi magát az ifju Amerika ...

Buffaloban tüntető ünnepet ült e napokban a panamerikanizmus, Mac Kinley pedig elment oda, hogy tanuja legyen az eszméjétől megigézett amerikai nép lelkesedésének. Ott lőtte le gyáván egy anarkhista gazember. Kinos haláltusa után ma halt meg az amerikai világhatalom kezdője. A tengerentuli nagy köztársaság csillaglobogója szolgál halotti lepléül ez érdekes és nagy embernek. Hazáját, mely ő előtte nem akart egyéb lenni a világ legnagyobb mühelyénél, az ő lángelméje lóditotta bele a világbirodalmi fejlődés pályájába. Oly nagy volt ez az ember, hogy a világkritika még ma sem tudja felmérni a tőle származó gondolatkolosszusnak terjedelmét. Száz év mulva fogják csak megtudni Czolgosz Leó unokái, kit ölt meg az az őrült gonosztevő, akitől származnak.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délelőtt minisztertanács volt, melyen a fővárosban időző valamennyi miniszter résztvett.

A választások előtt.

Budapest, szeptember 14.

A mai hirek közt az a legpikánsabb, hogy *Ugron* Gábor hirtelen elhatározással visszalépett a küzdők sorába és szilágy-somlyói választóinak bejelentette, hogy a jelöltséget ujra elvállalja. Hogy a rabonbánt politikai okok birták-e erre a lépésre, vagy inkább azok a személyes természetü támadások, melyekkel még visszavonulása után is illették: azt nehéz eldönteni. Bármiként legyen, bizonyos, hogy pártjának ezzel a lépéssel talán még kevesebbet használ, mint amennyit visszavonulásával ártott.

A választási mozgalmak nyilván a holnapi napon csapnak legmagasabbra. A legtöbb programmbeszéd a holnapi napra van kitüzve. De azért máról is sok jelentés érkezett. A mai hirek alább olvashatók.

A fővárosban.

Ó-Budán, a főváros III-ik kerületében egyre tömörebben alakul ki *Vészi József* hatalmas pártja. A választóközönség óriás többsége lelkesen vallja magáénak Vészi ügyét s nagy várakozással tekint a *programmbeszéd* elé, melyet *Vészi József kedden, e hó 17-én tart a Korona-vendéglő nagytermében.* — *Nagy* Dezső pártjának holnapra tervezett megalakitását nem tartják egyébnek, mint céltalan és meddő próbálgatásnak.

Az országos szabadelvüpárt s a lipótvárosi mandátum. Az országos szabadelvüpárt végrehajtó-bizottsága tudvalevőleg tegnapi értekezletében foglalkozott azoknak a kerületeknek ügyével, amelyekben két szabadelvü jelölt áll egymással szemközt. Foglalkozott a lipótvárosi kettős jelöléssel is és *a Mezei Mór jelöltsége mellett foglalt állást.* A két párt elnökét az állásfoglalásról a következő átiratok értesitették:

Nagyságos

Hüttl Tivadar urnak, az V. ker. *Mezei Mór-párt* elnökének

Budapesten.

Nagyságos Pártelnök Ur!

A országos szabadelvüpárt végrehajtó-bizottsága mai ülésében foglalkozván a Budapest székesfőváros V. kerületében történt jelölésekről érkezett jelentésekkel, elhatározta, hogy *kifejezést ad azon őszinte óhajának, hogy mondott kerület a jövő országgyülésen is Mezei Mór által képviseltessék a parlamentben.*

Anélkül hogy *Sándor* Pál érdemeit kisebbiteni akarnánk, mert hiszen érdemeit és kiváló egyéni tulajdonságait szivesen elismerjük — és anélkül, hogy jelen sorainkkal a választásra befolyást, illetve a Sándor Pál hiveire nyomást gyakorolni akarnánk, nem zárkózhatunk el azon valóban nagy érdemek kiemelése előtt, melyekkel *Mezei* Mór pártunk ezen *kiváló és megbizható* s mindenkor igen tevékeny tagja, bizonynyal figyelemreméltó érdemeket szerzett arra, hogy hiveink bizalmukkal a mostani választási küzdelemben is őt tüntessék ki.

Midőn végrehajtó-bizottságunk ez állásfoglalásáról örömmel értesitjük t. pártelnök urat, vagyunk kitünő tisztelettel

Az országos szabadelvüpárt végrehajtó-bizottságának

1901. szeptember 13-án tartott üléséből.

Dr. Reiner Béla titkár. *Podmaniczky Frigyes* elnök.

Méltóságos

Horváth Elemér urnak, a budapesti V. ker. *Sándor Pál-párt* elnökének

Budapesten.

Méltóságos Pártelnök Ur!

Szives tudomására bátorkodunk hozni, hogy az országos szabadelvüpárt alulirt végrehajtó-bizottsága, tekintve azon kiváló érdemeket, melyeket *Mezei Mór eredményes közszereplése* során szerzett, végrehajtó-bizottságunk mai ülésében elhatá-

---

elterjedése. Azonfelül mélyen megszomorodék lelkében Évának földi halála fölött, és amint mondánk, szivében még mindig meg-megkesergett kedves másodszülöttének, a szelid Ábelnek megölettetése miatt, kinek véres árnya gyakorta megjelent vala álmaiban.

Megjelent vala álmaiban a Káinra való szomoru emlékezéssel elegy. Mert minémü kegyetlen apa lejéndett volna, ha szivének szünetlen haragját hatszáz esztendők el nem mossák, ugy hogy csak a mindeneket megbocsátó szeretet lakoznék benne. Bár tudná, merre vagyon Káin.

Merre vagyon Káin és az ő ivadékai, kik születének neki a Nód tartománybéli asszonytól? A Gikhon folyóviz mellett-é, mely megkerüli az egész Kús földét? Avagy a Hiddékel folyóviz partjain-é, amely foly Asszriának napkelet felé való részére, mely a Nód tartománynyal határos? Elküldé Ádám Sethet, hogy hozna hirt Káinról, s járjon a nyomdokai után, mig meg nem találja. Seth pedig aláméne az Edentől napkelet felé eső tartományokba, s nem akada Káin nyomdokaira...

Akkoron Adámban hatalmas vágy támada még egyszer meglátni a Paradicsomot, mielőtt örökre lehunyná a szemeit. Immár fáradt a testi és lelki szenvedésektől s az Ur talán irgalmas lészen ismét befogadni őt oda, hogy halála előtt, ha csak rövid időre is, ismét része lenne abban a boldog életben, melyből a kigyó álnoksága által kizavartaték. Azt mivelé pedig, hogy nagy kerülőt tenne, mert tudta vala, hogy az Ur a Paradicsomnak, mely részére állatá a kerubot a kétélü fegyverrel.

És aláméne az Eufrátes szőke vizétől a Hiddékel folyóviz tájéka felé, és utja immár husz napokig tartott vala. Nem találkozék pedig egyetlen teremtett lélekkel is, hanemha elvadult állatokkal, melyek az ugarföldeken nyargalának. És nagyon egyedülvalónak érzé magát. Mikor pedig tovább aláméne, a föld mind kövérebb volt, bővelkedék mindenféle temérdek plántákkal, melyek jól valának mivelve. És Ádám megismeré, hogy a Nód tartományba jutott volna, Káinnak és az ő attyafiainak földére. Ádám elálmélkodék az Urnak kegyelmén, aki megátkozá Káint: hogy mikor a földet mivelné, ne adna néki gyümölcsöt, hanem bujdosó és vándorló légyen e földön. És imé, a föld, mely megnyitá száját, hogy bévenné az ő kezéből az ő attyafiának vérét, busásan terme néki és attyafiainak, bizonyságául annak, hogy az Ur nem akarja a bünös halálát, hanem hogy megtérne és élne.

Annakokáért Ádám, mikor este föltetszének a csillagok, hálát ada az Urnak, mélyen megörvendezvén az ő szivében s reménységgel eltelve folytatá utját a Paradicsom felé. Majd ő hozzá is ily kegyelmes lejénd az Ur. Mikoron pedig tovább haladna, már messziről emberi lakások tünének föl neki, melyek fölötte igen hivogaták a vándort. És Ádám odairányitá lépéseit, annyival inkább, mert gyönyörüséges dal és zene hangzék onnét. Mikoron pedig odaére, deli ifjakat és leányzókat láta terebélyes pálmák alatt táncolni és egy gyönyörüséges ifju lantola nékik. Körben ülve idősebb férfiak és aggastyánok, nem különben élemedett némberek hallgatják vala.

Valának pedig ezek a Káin attyafiai és azoknak ivadékai: Hánokh, Irád a pátriárka, annak fia a szelid Mekhujáel, a bölcs Lámekh és a szőrös Tubálkáin, az érczből és vasból való mivnek a mesterembere, több férfiakkal egyetemben. A némberek pedig valának: Háda és Csilla, a Lámekh feleségei, Naháma, a Tubálkáin huga és Dina, valamennyi közt a legszebb, a lantoló ifjunak a jegyese. És Káin törzsének több más szüzei. A lantoló ifju pedig Jubál vala, a Lámekh és Háda fia, a hegedülés és dalolás mesterségének a találója.

Ádám pedig nem fedezé föl nekik, hogy ő ki volna, de szivében nagyon megörvendezék, hogy rája akada az ő véréből való vérre, az ő elbujdosott és megátkozott Káin fiának az ivadékaira. Mikoron a vidám gyülekezet megpillantá a fáradt öreg vándort, leülteték maguk közé, és Háda megmosá az ő lábait. Azután válogatott ételeket hozának néki, Jubál pedig megigazitván a lantját, uj éneket kezde a jövevény tiszteletére, mondván:

„Serkenj fel északiszél, és jöjj el déliszél, fujj a mi kertünkre, mely paradicsomul adaték nekünk a gyönyörüséges Éden helyett, melyről atyáink és azok atyái szólanak csöndes napáldozatkor.

„Mikoron tudniillik megtérnek a cserfás mezőről, hol naphosszant foglalatoskodnak, megnézvén, ha virágoznék a szőlő és a pómagránátfák kifakadtak. És a mandragórák illatoznak-é.

„És napszállatkor fölvonják hives sátraikat, melyek bévülről béllelve vannak a Nód leányainak szeretetétől.

„A cserfás mezőn pedig megnyulnak az árnyékok, sötétségbe borul a mirhák hegye és a temjénnek halma. A pálmás kertben pedig, melyet megfuj a szelid déliszél, nárdus és sáfrány, jóillatu nád és aloés és minden drága füszerszámok illatoznak.

„Akkoron a pátriarkák, Hánokh, bölcs Irád, Togárma és Askhenáz megvonulnak a kert lombsátora alatt s miként atyáiktól tanulák: keseregnek a Paradicsom fölött, nemzedékről-nemzedékre, temjénnel engesztelvén az Urat.

„Kit Éva anyánk megbántott engedetlenségével, Ádám pedig föllázad vala ellene, a földnek rögét akarván az Ur ellen hajitani.

„De Éva szeliden tartóztatá az ő karjait, mondván: Ezentul én legyek a te Paradicsomod ... És kimenének onnan, és nem lakozék többé szomoruság az ő sziveikben ...

Jubál letevé a lantot és elhallgata, mivelhogy Dina odasimula hozzá és szerelmes hangon mondá néki: én vagyok a te Paradicsomod. Hasonlóképpen Naháma, a Tubálkáin huga is odasimula Mekhujáelhez, mondván néki: én vagyok a te Paradicsomod. És előjövének a pálmás kertből Keturáh és Sárai, a Séba és Dédán jegyesei

rozta, hogy azon óhajának ad kifejezést, hogy a székesfőváros V. választókerületében a választási küzdelemből a *Mezei Mór többször diadalt látott zászlaja győztesként kerüljön ki.*

Alulírt végrehajtó-bizottság teljesen méltányolja és szivesen elismeri *Sándor* Pálnak is ráterme1tségét azon madátumra, melyet hivei részére kiküzdeni kivánnak, mindamellett nem tárkózhatott el, az állásfoglalás elől a jelöléssel szemben, mert Mezei Mórt, mint pártunk egyik igen tevékeny, buzgó és igen nagytehetségü tagját *csak nehezen tudná nélkülözni, azon nagy feladatok megoldása körül, melyek a legközelebbi országgyülésen fognak elintézésre kerülni.*

Midőn ezt tájékozásul t pártelnök ur szives tudomására hozni bátorkodunk, vagyunk

kitünő tisztelettel

az Országos Szabadelvüpárt végrehajtó-bizottságának 1901. szeptember 13-án tartott üléséből

Dr. Rajner Béla, titkár. *Podmaniczky Frigyes,* elnök.

A Mezei-pártban az országos szabadelvüpárt e hatalmas erkölcsi támogatása nagy lelkesedést keltett.

Az *I-sö kerületi* szabadelvü *Bernáth-párt* holnap vasárnap délután 4 órára hivta egybe értekezletét a Budai Tornacsarnok helyiségeiben, ahol *Bernáth* István programmbeszédét fogja elmondani.

Podmaniczky Frigyes programmbeszéde. Báró *Podmaniczky* Frigyes a szabadelvüpárt elnöke, a IV. kerület jelöltje holnap, vasárnap délután 4 órakor tartja meg programmbeszédét a Hungária-szálló nagytermében.

A II-ik kerület 48-as párti polgárai szintén jelöltet akarnak állitani. A párt jelölő gyülését holnap, vasárnap este 8 órakor tartja meg a Margit-körut 57-ik szám alatt levő Aigner-féle vendéglőben és arra meghivja a második kerület függetlenségi polgárságát.

A vidéken.

*Turócz-Szent-Márton*ból táviriák lapunknak: Báró *Révay* Gyulát, a szécsényi kerületben e hó 15-ikén jelöli a párt képviselőnek. Turóc vármegye e hó 16-ára rendkivüli közgyülést hivott össze a választás határnapja ügyében.

*Nagyszombat*ból telegrafálják: dr. *Emmer* Kornél ma Nagyszombatban pártkülönbség nélkül nagy számmal összegyült hallgatóság előtt bucsubeszédet mondott, mely mély hatást tett. Beszédében szemlét tartott a saját nyilvános müködése felett, amennyiben az szülővárosával és választókerületével kapcsolatban áll, melyet immár három országgyülésen képviselt s meleg szavakban köszönte meg a bizalmat, mely irányában itt annyiszor, utóljára pedig ideiuj jelöltetésében nyilvánult. Az uj éra és a beállott fordulat beható jellemzése és a megtisztult szabadelvü irány dicsőitése után a kerületnek méltó képviselőt kiván, kijelentve, hogy ő maga más kerület iránt fennálló kötelezettségeinél fogva nem léphet fel itt ujra, mert a jelöltséget, melyet Vágselyérői immár harmadszor kinálnak neki, ezuttal vissza nem utasithatja. Végül *Császár* Lajos ügyvéd hatással tolmácsolta a gyülekezet érzelmeit volt képviselője iránt. Emmert itteni párthivei közül sokan elkisérik uj kerületébe, hol másnap mondja el programmbeszédét.

Hajdumegyében a központi választmány október 2-ára tüzte ki a választásokat.

Homonnáról táviratozzák a *Budapesti Tudósitónak*: Gróf *Andrássy* Sándor, a homonnai választókerület volt országgyülési képviselője, a napokban tartotta itt beszámolóját a választók nagy érdeklődése mellett. A köztetszéssel fogadott beszámoló után *Réz* László ev. ref. lelkész és *Bihary* Emil görögkeleti esperes tolmácsolták a választók bizalmát és ragaszkodását volt képviselőjükkel szemben s egyben felkérték a jelöltség elfogadására. Gróf *Andrássy* Sándor megköszönve a bizalmat, a *jelöltséget elfogadta* s legott meg is tartotta programmbeszédét. Ő az ország gazdasági megerősödését a jövő országgyülés legfőbb feladatai közé sorolja s ily értelemben üdvözli az agrár-mozgalmat, bár *vezetőivel sok kérdésben nem érthet egyet.* Bár mint külön pártot nem szivesen látná a parlamentben, de mivel mezőgazdaságunk eddig kellő ótalomban nem részesült, örülnie kell, ha végre felébred a gazda-társadalom, hogy érdekeinek megvédésére sikra szálljon. A vámvédelemre vonatkozólag kifejti, hogy az ország produkciója feltétlenül megvédendő, kivitele pedig biztositandó. Hangoztatja a honi ipar pártolásának szükségességét. Figyelmeztet arra, hogy hadseregünk harcképességétől, sajat érdekünkben, nem szabad semmit megtagadnunk, de a delegációnak gondoskodniok kell, hogy a felszerelésre, fegyverkezésre forditott költségekből a kvóta arányában jusson a magyar iparnak. A programmbeszédet nagy tetszéssel fogadták s a jelöltet lelkesen ünnepelték.

*Szilágy-Somlyó*ról jelentik a *Magyar Távirati Irodának*: *Ugron* Gábor a függetlenségi párt jelöltségét tegnap a párthoz intézett táviratában *elfogadta.* E váratlan fordulat választói körében nagy örömet keltett. A párt Ugron elhatározását a jelöltség elfogadását talragaszokkal tette közzé. Ugron e hónap 15-én érkezik ide. Csucsán a választók küldöttsége fogadja; este tiszteletére banketet rendeznek s fákiyászenével vonulnak lakása elé.

Pécskán dr. *Szalay* Mihály fővárosi lapszerkesztő lépett föl függetlenségi és 48-as programmal. Dr. *Szalay* Mihály egyike a fővárosi zsurnalisztika legrokonszenvesebb alakjainak, aki tollával már hosszu idő óta küzd a függetlenségi eszmékért és a Kossuth-párt teljes bizalmával ment le a választókerületbe. Programmbeszédét e hónap 22-ikén tartja meg Pécskán.

A *köbölkuti* kerület függetlenségi képviselőjelöltje *Szauder* Károly, e hónap 15-ikén tartja meg kerületében programmbeszédét. Szaudert e kiséri *Hentaller* Lajos is.

A *jász-jákóhalmi* kerületben az Ugron-párti *Okolicsányi* László lép föl ujra.

A *zala-szentgróti* kerület ellenzéke holnap Sümegen pártgyülést tart, melyen az Ugron-párti *Estner* Zsigmond nagybirtokost fogja jelölni.

A *gödöllői* kerületben harmadik jelölt is akadt. *Wolfner* Tivadarral szemben a szocialista *Martincseken* kivül az Ugron párti *Olay* Szilád is meg akar próbálkozni.

Az *óbecsei* kerület szabadelvü választói egyhangulag *Radovanovics* György ujvidéki ügyvédet kiáltották ki képviselőjelöltnek.

Kecskeméten a választást október 2-ára tüzték ki.

A *rimaszombati* kerületben a szabadelvüpárt ma *Farkas* Abrahám földbirtokost léptette fel, aki mindjárt meg is tartotta programmbeszédét. *Széll* Kálmán miniszterelnöknek és báró *Podmaniczky*nak üdvözlő táviratokat küldtek.

A *szegzárdi* kerületben három függetlenségi jelölt van: *Boda* Vilmos eddigi képviselő, *Geiger* Gyula szegzárdi ügyvéd lapszerkesztő és *Schröder* Béla hirlapiró. Az utóbbi ma tartotta meg Szegzárdon programmbeszédét. — *Perczel* Dezső e hó 22-én tartja beszámolóbeszédét és ugyanakkor jelölőgyülést is tartanak amikor is ujból Perczel Dezsőt fogják jelölni.

Kézdi-Vásárhelyen Benke Gyula szabadelvüpárti az egyetlen jelölt. Nincs eddig ellenjelöltje a kovásznai kerületben *Sándor* Józsefnek, Sepsi Szent-Györgyön *Beksics* Gusztávnak, Illyefalván *Székely* Györgynek, a nagy-ajtai kerületben *Weiss* Bertholdnak és Bereczken *Neumann* Arminnak.

A *hátszegi* ketületben *Surányi* József szabadelvü programmal lép fel és holnap mondja el az alakuló gyülésen programmbeszédét.

A *hainti* szabadelvüpárt e hó 19-én tartja jelölő értekezletét, amelyen, hir szerint, ujból *Szentpályi* Jenőnek ajánlják fel a madátumot.

A *tasnádi* kerületben, mint nekünk irják, azzal korteskednek *Szemere* Miklós szabadelvüpárti jelölt ellen, hogy antisemitának és néppárti hajlamunak tüntetik fel a választóközönség előtt. Levelezőnk szerint a tasnádi választókerületben, hol eddig a felekezeti béke sohasem volt megzavarva, elitélik a hangulatcsinálásnak ilyen módját, annál is inkább, mert Szemere Miklós mint Széllnek őszinte hive *sem antisemita, sem néppárti eszméket nem táplálhat.*

A *dunaszerdahelyi* kerületben *Erdély* Sándor tudvalevőleg kijelentette választói előtt, hogy sok *fel nem sorolható körülmény* folytán nem vállalhatja el ujra a neki felajánlott jelöltséget. Most az Erdély-párt hivei lelkes felhivással fordulnak a választókhoz, hogy tartsák fenn Erdély Sándor jelöltségét s vigyék zászlóját diadalra.

Kolozsvárott a központi választmány a választást október másodikára tüzte ki.

Nagy-Küküllőmegyében a *kőhalmi* kerületben *Pildner* Ferenc, a *medgyesiben Oberth* Károly szabadelvü lép fel. A *segesvári* kerületben *Melczer* Vilmos a jelölt pártonkivüli programmal. A *szent-ágotai* kerületben *Eitel* lelkészszel szemben (pártonkivüli) *Schuller* nyugalmazott árvaszéki elnök lépett fel, valamint *Bonches* kuriai biró szabadelvü programmal.

A *dunapataji* kerületben az antisemita és néppárti elemek ugronista programmal *Förster* Aurélt léptették fel dr. *Krasznay* Ferenc, a függetlenségi és 48-as párt jelöltje ellen. Hogy ez a föllépteiés nem egyéb, mint a függetlenségi választók félrevezetésére irányuló néppárti erőlködés kitünik onnan, hogy például a minap egy Dunapatajon megtartott Förstertiszteletezleten Godó katholikus tanitó a néppárti központi irodától nyert értesülése alapján tudatta a választókkal, hogy néppárti jelöltet nem állitanak, mert Förstert ők elvtársuknak tekintik. Ez a kétszinü játék arra inditotta *Kossuth* Ferencet, hogy nagyon melegh angu levélben ajánlja *Krasznay* Ferenc ügyét a dunapataji választók lelkesedésébe. Egyébként *Beniczky* Lajos pestmegyei alispán szigoru utasitást küldött a kerület községi jegyzőinek, amelyben felhivja őket arra, hogy a pártmozgalmakban való résztvevéstől tartózkodjanak. Erre a rendeletre a dunapataji kerületben azért volt szükség, mert némely tulbuzgó néppárti azzal korteskedett Förster mellett, hogy ő a „megye jelöltje".

A *nagybányai* kerületben *Láng* Lajossal szemben föllépett *Péchy* István, a nagykárolyi járás szolgabirája ugyancsak szabadelvü programmal.

A *szentedrei* kerületben, hol eddig *Luppa* Péter volt képviselő, nagy harcra készülnek. Luppa Péternek már eddig két ellenjelöltje van. *Nagy* Sándor néppárti. *Halmay* Zsigmond függetlenségi programmal. Mind a három jelölt erősen dolgozik, de nagyon valószinü, hogy ismét *Luppa* Péter lesz Szent-Endre képviselője. Halmay tegnap járta be a szentendrei szigeten lévő községeket. *Nagy* Sándor a hónap végén mondja el programmbeszédét.

Beszterczebányáról táviratozzák: Beszterczebánya város szabadelvü választói dr. *Tiller* Bélát, Beszterczebánya volt polgármesterét jelölték képviselőnek.

A *magyar-igeni* kerületben a szabadelvüpárt egy része *Govrik* Tivadar alsó-lehérmegyei nagybirtokost és müszaki tanácsost szerette volna felléptetni szabadelvü programmal. Értesülésünk szerint azonban *Govrik* Tivadar a jelöltséget nem fogadja el, mert ez idő szerint nem akar mandátumot vállalni.

A *kaposvári* kerületben *Vörös* László volt államtitkár a szabadelvüpárt jelöltje vasárnap, e hó 15-én tartja programmbeszédét.

A *kassai* szabadelvüpárt nagyválasztmánya elhatározta, hogy *Beöthy* Ákos ellen jelöltet nem állit.

*Nagy-Becskerek*ről táviratozzák: *Rónay* Jenő főispán, kinek a képviselőmandátumot felajánlották, kijelentette, hogy főispáni állásától nem válik meg s igy a jelölést el nem fogadja. *Szabó* apát szabadelvüpárti holnap tartja programmbeszédét.

A *magyarországi ujjászervezett szociálista-párt* a monori kerületben *Ughi* Bálmtot jelölte, de a Kóka községbe összehivott jelölő gyülést *Desseuffy* főszolgabiró betiltotta azzal az indokolással, hogy a gyülés bejelentői *nem választópolgárok.* A párt vezetősége, mint a *Pol. Ert.* jelenti, küldöttség utjan tett panaszt a kormányelnöknél.

A *hajdu-szoboszlói* kerületben *Polónyi* Géza szeptember 21-én kezdi meg körutját.

Gyöngyösön a szabadelvüpárt és a 48-as Kossuth-párt fuzionált. Az egyesült párt kiküldöttei ma báró *Thoroczkay* Viktornak ajánlották fel a jelöltséget. Thoroczkay azt szabadelvüpárti programmal el is fogadta.

Máramaros-Szigetről jelentik: A máramaros-szigeti választókerület választói ma népes értekezletet tartottak *Balogh* Mihály görög-katolikus rutén püspöki külhelynök elnöklete alatt. *Lator* Sándor volt képviselő beszámolójának meghallgatása után dr. *Kökényesdy* Mihály ügyvéd ajánlatára nagy lelkesedéssel egyhangulag ujból *Lator* Sándort jelölték képviselőnek *Széll* Kálmán miniszterelnökhöz és báró *Podmaniczky* Frigyes pártelnökhöz bizalmi és üdvözlő táviratokat intéztek.

•

A *magyarországi választások* ügyében a *Bécsben* élő magyar munkásoknak is van valami mondani valójuk. Mint a *Politikai Értesitő* irja, vasárnap délutánra a bécsi Rózsa-termekbe gyülést hivtak össze, melyben a magyarországi választásokról fognak értekezni.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség	**56—12**
Kiadóhivatal	**54—39**

Uj Idők.

Herczeg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az uj negyedben. Közlyeméneinek a gazdagsága, képeinek a szépsége révén a legnagyobb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyméretü, keretbe való szines képet ad teljesen dijtalanul előfizetőinek. A magyar háznak magyar müvészi disze lesz ez a gyönyörü reprodukció. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona.

Előfizethetni postautalványon a kiadóhivatalnál Budapesten, Andrássy-ut 10. — Mutatványszámot kérésre szivesen küldünk.

s hasonlóképpen mondák: mi vagyunk a ti Paradicsomkertetek.

Adám pedig megrendüle az ő bensejében, mivel tudá, hogy a Paradicsomban történtek nem ugy történtek volna, mint ahogy Jubál lantolá az ifjaknak és szüzeknek gyönyörüségére. Kétszer sem fenekedék ő az Urra, kétszer sem emelte rá a kezét, hogy megdobná a földnek rögével. A Káin vére mondatta ezt Jubállal, melynek erőszakosságát nem tudák elvenni a századok, Ábel ama megölése óta. Nem tudák elvenni nemzedékről-nemzedékre, mind hetedizíglen.

Éva is nem mondá pedig ama szavakat, hanem mondatá Káin leányaival az önönmagukban való bizodalom. Avagy talán az Ur öntötte volna a szivekbe ezt a vigasztalást, hogy kellemetessé tenné az emberfia életét a Paradicsom bérekesztése után is. Adámot nagy tusakodás fogá el az ő szivében, végiggondolván a kezdettől fogva mindekkoráig lett dolgokat. Megmérlegelé Dinának, és a többi szüzeknek szavait s nem forgatá többé elméjében, hogy fölkeresné az elvesztett Paradicsomot, melyet kétszer sem a maga számára akart visszakérni az Urtól. Hanemha az ivadékai számára.

És mosoly jöve ajkaira, melyek száz esztendők óta nem ismerék a vigságot.

És megbékéle Káin ivadékaival, miután föltedezé előttük, hogy ő ki lenne.

És ott marada közöttük mind haláláig.

Amaz ének volt pedig az első legenda és Jubál az első poéta e földön.

KÜLFÖLD.

Mac Kinley halála.

Budapest, szeptember 14.

A tegnapi hirek vészjóslata beteljesült: Mac Kinley az elmult éjjel 2 óra 15 perckor kiszenvedett. Mikor mi még aggódva lestük itt az érkező táviratokat, a földteke tulsó oldalán már nappal volt s gyászolták már az Egyesült-Államok elnökének a halálát. A napokig tartott látszólagos javulás csak hosszas vivódás volt a halállal. A remény, amelyet Mac Kinley hatalmas szervezetéhez, törhetetlen lelkierejéhez füztek, semmivé lett. Az a kis ólomdarab, amely belsejét általjárta, erősebb volt, mint az ő életereje. Mac Kinley áldozatul esett az oktalan és gaz merényletnek, amely életének egy fontos pillanatában, a jövőre vonatkozó nagy politikai terveinek a kihirdetése után lesujtotta. A buffaloi programmból politikai végrendelet lőn.

(Az utolsó percek.)

Washington, szeptember 14.

Az elnök haláláról szóló hivatalos jelentés szerint a katasztrófa reggel 2 óra 15 perckor következett be.

London, szeptember 14.

Buffaloból táviratozzák: Mac Kinley tegnap este háromnegyed kilenckor volt utoljára eszméletén; kérte, hogy feleségét hivják be hozzá. *Mac Kinleyné* azonnal megjelent s az utolsó szavak, amelyeket férjétől hallott, ezek voltak:

— Isten akarata menjen teljesedésbe, nem a mienk!

Az elnök e szavak után elvesztette eszméletét. Az orvosok két óra után konstatálták a szív tevékenységének végképpen való megszünését.

Buffalo, szeptember 14.

Mac Kinley utolsó percei valóságos mártiromságnak is beillettek. Az orvosok csak a legnagyobb nehézséggel tudták az eltünedező életet néhány percre meghosszabbitani. Kilenc óra tájban néhány pillanatra fölébredt eszméletlenségéből és haldokolva rezignációt ajánlott feleségének.

Buffalo, szeptember 14.

Mac Kinley elnök utolsó perceiről a következőket jelentik:

Az elnök reggel 2 óra 15 perckor halt meg. Este 7 óra 30 perctől haláláig eszméletlenül feküdt. Lelkész nem volt mellette. Az elnök utolsó szavai ezek voltak:

— Isten veletek, isten mindnyájatokkal! Ez az isten utja, teljesedjék az ő akarata!

Dr. *Mann* följegyezte ezeket a szavakat.

Mac Kinleyné éjjel 11 és 12 óra között látta utoljára férjét. Ott ült a haldokló ágyánál és kezében tartotta a hülő kezét.

A kabinet tagjait azalatt egyenként bocsátották a szobába. A halál pillanatában ott volt Rixey magántitkár, Barberné, Barber kisasszony és Duncan kisasszony.

A halál közvetlen oka még nincs kideritve, tehát hivatalos tetemvizsgálatra lesz szükség, amelyet délután fognak végezni. A halottat Washingtonba viszik, ahol államköltségen temetik el.

(Vivódás a halállal.)

Itt közöljük azokat a tegnapi keletü táviratokat, melyek a halál bekövetkezését megelőző órákról szólanak:

Buffalo szeptember 14.

Cortelyon, az elnök magántitkára, ma reggel 5 óra 35 perckor a következőket tette közzé;

Az orvosok véleménye szerint az elnök állapota komoly. Mac Kinley ereje nagyon fogy. Oxigén-belégzéseket kapott, de a szív csak gyöngén reagál az izgatószerekre. Erverés 125, lélegzés 40.

Este 6 óra 30 perckor jelentették, hogy Mac Kinley már nem reagál az Oxigén alkalmazására. Este hét óra után a rokonok, a kabinet tagjai és a jelenlevő barátok elbucsuztak az elnöktől. A fogadóteremből egyenkint felmentek a betegszobába.

(Este 7 óra 30 perc.)

Mac Kinley elvesztette eszméletét. Öntudatlan állapota 7 óra 15 percig tartott, azután az izgatószerek hatása alatt ismét magához tért s feleségét óhajtotta látni, aki azonnal betegágyához ment.

(Este 9 óra 15 perc.)

Mac Kinleyt oxygénbelégzés segitségével még nagynehezen életben tartották.

(Este 9 óra 30 perc.)

Az oxigén alkalmazását egyidőre abbanhagyták. Mielőtt az elnök végképp elvesztette eszméletét, igy szólt feleségéaez:

— Isten veled!

Azután halkan mondott még valamit, amit a közelebb állók ugy értettek: Istenem, itt! Kevéssel azelőtt Mac Kinley kérte az orvosokat, hogy engedjék meghalni.

(Este 9 óra 27 perc.)

Az elnök, ugy látszik, végképp elvesztette eszméletét. Világos perceiben feleségét vigasztalta.

(Este 9 óra 35 perc.)

Dr. Mynter közli, hogy Mac Kinley teste lassankint föloszlik. A test elhidegül, az érverés már alig érezhető, de azért még éjjel két óráig életben maradhat.

(Este 10 óra 15 perc.)

Mac Kinley teste már jó ideje hideg. Az elnök már több mint két órája eszméletlen.

London, szeptember 14.

Mac Kinley utolsó óráiról Doctor *Rixey* a következőket beszélte el:

— Este egymagam maradtam az elnök mellett. Kilenc órától fogva öt óra hosszat egyfolytában eszméletlenül feküdt *Mac Kinley*. Két órakor láttam, hogy a beteg haláltusája megkezdődött. Azonnal megparancsoltam, hogy értesitsék a katasztrófa közelségéről *Mac Kinleynét* és a rokonságot. Az elnök felesége aludt. Elhatároztuk, hogy nem költjük föl. A szoba hamarosan megtelt a rokonsággal. A beteg fölé hajoltam és figyeltem szivdobogására. Igy telt el egy negyedóra. Két óra után 15 perccel megrendülve konstatáltam, hogy az elnök meghalt. Az ágy körül mindenki hangosan zokogott.

(A halálhir.)

A Budapesten lakó amerikai polgárok körében mély megdöbbenést keltett Mac Kinley halálának a hire.

Az Egyesült-Államok budapesti főkonzulátusa nyomban kitüzte a gyászlobogót. A budapesti amerikai kolónia pedig legközelebb egyik templomában gyászmisét fog tartani Mac Kinley emlékére.

Bécs, szeptember 14.

Amint Mac Kinley halálának hire ideérkezett, az amerikai követség épületén és *Mac Cormick* követ lakásán rögtön félárbocra eresztették az amerikai zászlót, fekete fátyolba takarva. A követ, aki a merénylet idején Karlsbadban volt, a réminhirre rögtön visszatért Bécsbe. Az amerikai követségen kitett részvétivre máris feliratkoztak a miniszterek, az idegen képviseletek fejei és sok előkelőség. A követséghez egyre érkeznek részvéttáviratok.

Gróf *Goluchowski* külügyminiszter utasitotta a washingtoni osztrák-magyar követet, hogy az Egyesült-Államok kormányánál legmélyebb részvétét fejezze ki. Gróf Goluchowski délután meglátogatta Mac *Cormick* amerikai követet, hogy személyesen fejezze ki részvétét.

Danzig, szeptember 14.

Mac Kinley elnök halála hirére a császár elrendelte, hogy a hajóraj félárbócra ereszsze a lobogókat, a főárbócra pedig az amerikai zászlót tüzzék ki félárbócra eresztve.

Vilmos császár *Hay* külügyminiszternek Buffalóba a következő táviratot küldte:

Mac Kinley elnök korai halálának hirétől mélyen meghatva sietek önnek a német nemzetnek a nagy amerikai nemzet iránt érzett legmélyebb és benső rokonszenvét kifejezni. Németország Amerikával együtt gyászolja a nemes honfit, aki országa és népe iránt való kötelességge teljesitésében vesztette életét.

Mac Kinley özvegyéhez a következő táviratot intézte Vilmos császár:

A császárné ő felsége és magam is arra kérjük, fogadja legmélyebb gyászunk kifejezését a veszteség alkalmából, amely önt alias gyilkos kezétől elesett szeretett férje halálával érte. Isten, aki annyi boldog évet adott önnek az elhunyt oldalán, adjon most erőt a sulyos csapás elviselésére, amelylyel önt meglátogatta.

Páris, szeptember 14.

Mac Kinley halála hirére Loubet elnök rögtön a következő táviratot küldte Mac Kinley özvegyének:

Fájdalmas megindulással értesültem férje haláláról. Teljes szivvel osztozom abban a szerencsétlenségben, amely önt legdrágább érzelmeiben sujtotta s amely a nagy amerikai nemzetet méltán tisztelt és szeretett elnökétől megfosztotta.

Nemsokára azután Loubet elnök *Delcassé* külügyminiszter társaságában az Egyesült-Államok nagykövetségére ment, hogy részvétét kifejezze. Delcassé táviratot intézett Hay külügyminiszterhez, amelyben legőszintébb és legbensőbb részvétét fejezi ki a francia nemzet és a francia kormány nevében, amely teljes szivvel osztozik az amerikai nemzet és az amerikai kormány gyászában. Az Elysée-palotán, a nagykövetségeken és az amerikai intézeteken félárbocra eresztették a zászlót. A miniszterek, sok francia és amerikai előkelőség feliratkozott a nagykövetségen kitett részvétiven.

Berlin, szeptember 14.

A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* fájlalja Mac Kinley tragikus sorsát, aki egyike volt a legkiválóbb amerikai férfiaknak s akinek hivataloskodása összeesik az Egyesült-Államok politikai hatalmának páratlan növekedésével és gazdasági fellendülésével. A lap kiemeli, hogy Washingtonnak kevés utódja élvezett akkora tekintélyt Amerikán kivül, mint Mac Kinley. Császárok és királyok tisztelték meg Mac Kinleyt barátságuk jeleivel. Az a puszta tény, hogy ő volt az állam első tisztviselője, elég volt arra, hogy egy szabad államszervezet ezen feje ellen is szabadjára eresszse a gyilkolási vágyat, amely korunk szégyenére, az állami és társadalmi rend fenntartói közül a kulturállamokban mind ujabb áldozatokat követel.

Róma, szeptember 14.

A *király* és a *pápa* részvéttáviratokat intéztek *Mac Kinley* özvegyéhez.

Róma, szeptember 14.

Mac Kinley halálának hire itt mély részvétet keltett. *Zanardelli* miniszterelnök táviratilag megbizta a washingtoni olasz követet, hogy fejezze ki az özvegynek legmélyebb részvétét, amelylyel az olasz nemzet és kormány nevében csatlakozik az egész civilizált világ gyászához. A miniszterelnök rögtön az Egyesült-Államok itteni követségére ment és beirta nevét az ott kitett részvétivre. Hasonlóképpen beirták nevüket az iven a miniszterek, notabilitások, az északamerikai kolónia tagjai, számos itteni lakos és a diplomáciai kar tagjai. *Prinetti* külügyminiszter is megbizta a washingtoni olasz követséget, hogy Hay külügyminiszternek, valamint Mac Kinley özvegyének fejezze ki legmélyebb részvétét. A Quirinálon, a miniszterek palotáin, a közhivatalokon, valamint az amerikai kolónia épületein félárbocra eresztve kitüzték az amerikai lobogót.

London, szeptember 14.

Mac Kinley halálának hire általános mély részvétet kelt. A *Times* azt irja, hogy Mac Kinley örök időkre biztositotta magának honfitársai hálaját. Igaz, derék ember volt, aki hiven teljesitette kötelességét és nagy szolgálatokat tett hazájának.

London, szeptember 14.

A lakosság körében nagyon őszinte és impozáns a gyász. Az esti lapok lelkes hangon irnak az elhunyt elnökről és kivétel nélkül gyászkeretben jelentek meg. A középületeken a zászlókat félárbócra bocsátották. Az amerikai nagykövetségen egymást érik a részvétlátogatások. *Edward* király nyomban a halálhir megérkezése után hosszu és meleghangu részvéttáviratot intézett *Mac Kinley* özvegyéhez.

Buffalo, szeptember 14.

A fogház előtt, ahol *Csolgoszt* őrzik, megkettőztették az őrséget, mert attól lehet tartani, hogy a lakosság megrohanja a kapukat és meglincheli a gyilkost.

Washington, szeptember 14.

Az elnök halálának hire éjjel 2 óra 35 perckor érkezett ide. *Hay* külügyminiszter a hirt rögtön közölte az Egyesült-Államok nagyköveteivel és követeivel, hogy az idegen kormányokkal közöljék.

Buffalo, szeptember 14.

Mikor kevéssel éjfél után hire járt, hogy az elnök meghalt, az utcákon összeverődött nagy népcsoportok a börtön felé rohantak, ahol *Czolgoszt* fogva tartják, de gyalog- és lovasrendőrök visszaszoritották őket. A hatóság ugyanis már előre gondoskodott a rend fenntartásáról és az épület megőrzéséről, mivégre két ezred katonaság állott készznlétben.

London, szeptember 14.

Mac Kinley halála hirére bezárták a tőzsdéket.

New-York, szeptember 14.

Az amerikai tőzsdék ma zárva voltak.

Buffalo, szeptember 14.

A kiállitás, amelyet tegnap este 8 órakor bezártak, ma is zárva maradt.

(Mac Kinleyné.)

London, szeptember 14.

Mac Kinleyné még nem tudja a szomoru valóságot. Az orvosok és a rokonság nem merik neki megmondani, mert félnek, hogy nem éli tul a csapást.

Tegnap reggel, mikor az elnök kissé jobban érezte magát, tréfálkozott az orvosokkal és bucsuzóul azt mondta nekik, majd meglátják, hogy nagyon hamar lábra fog állani. Délben már szótalan és levert volt. Csak egyszer szólalt meg. Azt mondotta dr. *Rixeynek*:

— *Érzem, hogy végem van.*

Feleségét kérette aztán magához. *Mac Kinleyné* pár perc mulva eljött és másfél óra hosszat maradt ott. A nagybetog ez-alatt el sem eresztette felesége kezét. *Mac Kinleyné* elmenőben szinte vidáman mondotta az orvosoknak, hogy hál' istennek, férje jól érzi már magát.

(Mac Kinley utódja.)

A meghalt elnök utódja az Egyesült Államok alkotmánya szerint az alelnök, ki azonnal hivatalba lép s a legközelebbi választásig gyakorolja az elnöki hatalmat. Mac Kinley utódja e szerint Theodore *Roosevelt* alelnök, ki 1905. március 4-ig lesz az eskületétel percétől fogva az Unio elnöke. Roosevelt rögtön azon a helyen teszi le a hivatali esküt, ahol az elnök haláláról hivatalosan értesitik. Ez táviratainak szerint, holnap reggel fog megtörténni, amikor is *Hay* külügyminiszter, mint a kabinet legidősebb tagja, ki az államügyeket vezeti, jelentést fog tenni az alelnöknek.

A kongresszust, ugy hirlik, nem fogják a rendes decemberi ülésszak előtt egybehivni. De a *miniszterek* az uj elnöknek rögtön *beadják lemondásukat*, hogy módjában legyen uj kormányt alakitani, ha ugy kivánja. Valószinüleg *Root* eddigi hadügyminiszter lesz az államtitkár és kabinetelnök Hay helyett, a hadügyminiszter pedig *Greene* tábornok lesz. Rooseveltnek valószinüleg egybe kell hivnia rendkivüli ülésszakra a szenátust, hogy az uj kabinetet megerősitse.

Páris, szeptember 14.

Vignaud, az amerikai nagykövetség titkára egy laptudósító előtt következőképpen nyilatkozott az elnökváltozásról:

— Mihelyt *Roosevelt* alelnök hivatalosan megkapja a jelentést *Mac Kinley* haláláról, azonnal el kell mennie abban a városban, ahol éppen tartózkodik, a biróhoz s az alkotmány értelmében meg kell tennie a deklarációt. Ez abban áll, hogy az alelnök ünnepélyesen tudatja a bíróval eskü alatt az elnök halálát és ott nyomban leteszi a fogadalmat vagy a bibliára vagy kézfelemeléssel.

Köztudomásu, hogy *Roosevelt* ugyanahhoz a párthoz tartozik, amelynek *Mac Kinley* is tagja volt s igy kizártnak tekinthető, hogy a kormányon és a diplomáciai karban személyváltozások lehessenek.

London, szeptember 14.

Mac Kinley és *Roosevelt* politikai nézetei sok tekintetben ellentétesek. Különösen eltérők álláspontjaik a vámtarifa kérdésében. Az egész kormány le fog mondani, hogy az uj elnöknek kormányralépésekor szabad keze legyen, de *Roosevelt* fel fogja kérni a minisztérium tagjait, hogy valamennyien tartsák meg tárcájukat.

Buffalo, szeptember 14.
Délután 1 óra 40 perc.

Roosevelt alelnök ideérkezett és mindenek előtt barátját *Wilcoxot* kereste föl, azután pedig diszkiséréttel abba a házba ment, amelyben Mac Kinley elnök feküszik. Roosevelt ezután visszatért Wilcoxhoz és ennek házában *letette az elnöki esküt.*

(A temetés.)

Buffalo, szeptember 14.

Mac Kinley elnök holttestét hétfőn viszik Washingtonba, ahol ravatalra teszik. A temetés csütörtökön lesz *Cantonban*. Az orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy a halál a golyó által okozott seb üszkösödése következtében állott be. A golyót nem találták meg.

(Az anarkhisták.)

Berlin, szeptember 14.

Most Jánost a Freiheitban közölt rendkivül véres cikke miatt tartóztatták le. Most ebben a cikkében a többi közt ezt mondta:

— Despoták és büntársaik ellen egyáltalában nem is lehet büntettet elkövetni; ezeket az embereket tőrrel, méreggel vegy dinamittal kell kiirtani.

A rendőrbiró hétfőre halasztotta Most ügyének a tárgyalását.

Clevelandban házkutatást tartottak egy *Voldinszki* nevü orosz anarkhistánál, akinek lakásán *dinamitbombákat* találtak. Egy *Zailin* nevü orosz anarkhistát Csikágóban tartóztattak le.

New York, szeptember 14.

Most János anarkhistát 1000 dollár biztositék ellenében szabadon bocsátották.

New-Hampshire, szeptember 14.

Az idevaló rendőrség főnökének tudomására jutott, hogy egy ember, aki innen New-Yorkba ment, ugy nyilatkozott, hogy *Washingtonba megy, hogy megölje Roosevelt* alelnököt, A new-yorki rendőrséget figyelmessé tették erre az emberre.

New-York, szeptember 14.

Azt az embert, aki ma reggel New-Hampshireben azt mondta, hogy Washingtonba megy és megöli Roosevelt alelnököt, itt letartóztatták és kórházba vitték, mert kitünt, hogy őrült. Neve *Miller* Károly és német származásu.

Köln, szeptember 14.

A *Kölnische Zeitung* arról értesül, hogy legközelebb be fogják tiltani az anarkhista gyüléseket és az anarkhista egyesületeket föl fogják oszlatni. A lap közlése szerint szó sincs arról, hogy egy idő óta a német és az amerikai anarkhisták között ellenségessé vált a hangulat, sőt ellenkezőleg, a két csoport között nagyon élénk az érintkezés.

Az anarkhisták fészkei.

Umbertó király meggyilkolásakor nagy feltünést keltett egy szerfelett érdekes könyv, amely Zürichben jelent meg s gróf *Mniszech* Vandalint vallotta szerzőjéül. A könyv cime: *Bosszut Umbertó király meggyilkolásáért!* A nagy alapossággal megirt müvecske becses adatokat tartalmaz az anarkhizmus keletkezése idejéből és megbecsülhetetlen leleplezésekkel szolgál az egész világ — rendőrsége számára. Felsorolja a létező anarkhista társaságokat, megjelöli gyülekezésök helyét, megnevezi a vezető anarkhistákat, akik között nem egy nagyon is veszedelmes.

London a főfészke a szervezett anarkhistáknak. A legrégibb és a legfontosabb anarkhista-klub a *Whitfieldstreet 43.* számu házában tartja összejöveteleit. Londonban a forradalmi szövetkezetek helyiségeit feltünő nagy cégtáblák jelölik, de ez el van dugva mocskos sikátorok közé. Innen küldözgetik széjjel az egész világon a legnagyobb anarkhista lapot, a *Szabadságot* s beavatottak beszélik, hogy *sok dinamit is van itt felhalmozva.*

A ház maga kicsiny és ronda; a klubhelyiségekben a napnak minden szakában van egynéhány anarkhista, akik kártyával és poharazgatással ütik agyon az időt. Az egyesületnek *Dave* Viktor áll az élén s első titkára *Böthe* esztergályos, az egykori német képviselőjelölt. Dave elnöknek *Neve* János a jobbkeze.

A második anarkhista-egyesület cime: *A hajnalhasadás klubja*; a helyiség a *Cabstreet 23.* számu háza, közel a Britisch Muzeumhoz. Kivülről ez a klubház még piszkosabb, mint amaz. A tanácskozási teremnek a falát *Lassalle* képe disziti. Jobbjában karddal, balkezében a forradalmi zászlóval ábrázolja ez a festmény Lassalet, amint pénzeszsákokon rohan előre; a zsákokból a hős léptei alatt kihull a sok arany; lábával feltrug egy amugy is ingadozó oltárt és halálra tapossa a végvonaglásban fetrengő aranyborjut. Valósággal remeke az anarkhista festészetnek ez a kép, amelynek hangulatát üszkös, füstölgő házromok és vértócsák adják.

Ennek a klubnak a leghirhedtebb tagjai *Seiffert* és *Baum* cipész.

A harmadik anarkhista-egyesület Londonban az *Autonomia*, amely ellenséges lábon áll a két elsővel. Amazokéinak a tagjai veszedelmesek, elvetemedettek ugyan, de az *Autonomia* hiveihez nem is foghatók. Ezek az anarkhisták egytől-egyig fegyházból kiszabadult, vagy megugrott rablógyilkosok, gályarabságot kitöltött gonosztevők és a betörők csak kis szerepet játszanak köztük, — inasok, akik rajongással néznek nagynevü társaikra. Ezeknek a jelszavuk az, hogy minden anarkhistának legfőbb kötelessége gyilkolni és rabolni. Ennek a jeles szövetkezetnek a vezére Peukert József, akit a két másik klub tagjai gyülölnek és bármely pillanatban készek volnának őt akasztófára juttatni. Az *Autonomia a Charlottestreet 32.* számu házában rejtőzött el a napvilág elől.

Németországban mind máig nem tudott erős gyökeret verni az anarkhizmus, s ezt erélyes és ügyes rendőrségének köszönheti a német birodalom. Itt *Most* kezdte az agitációt a *Szabadság* cimü anarkhista ujsággal, amelyet ő szerkesztett és Svájczból csempészett Németországba. *Most* törekvéseinek meg volt az eredményük: a Nobiling és Hödel merényletei, *Rumpf* rendőrfőnök meggyilkolása, de azontul csak kisebb anarkhistacsoportok maradtak fenn, amelyek azóta nem adtak magukról életjelt.

A hirhedt *Most* végre hurokra került. New-Yorkban tegnap letartóztatták a könyvkötőből átvedlett anarkhistát. *Most* lapja, a *Szabadság*, ez évi első számában igy lázitotta és bujtogatta az anarkhistákat Mac *Kinley* ellen:

> Pusztuljanak a köztársasági monarkhiák fejei! Ártalmatlanná kell tenni azt *a paprikajancsi Loubett Mac Kinleyt*, a trustmarionettet. El kell földelni ezt a szerencsétlen söpredéket a történelem kloákájában, még mielőtt az emberiség feje felett nagyon messze előrehalad a huszadik század. Üssétek agyon őket, a kutyákat!

Ausztriában az anarkhizmus *Peukert*, *Most*, *Kammerer* és *Stellmacher* neveihez fűződik. Ezt a két utóbbi vezért, akik a tett propagandáját kezdték meg, néhány gyilkosság elkövetése után felakasztották. Az osztrák kormány hamarosan elbánt az anarkhistáival: kivételes rendszabályokat léptetett életbe, az anarkhista lapokat egyre elkoboztatta, a társulatokat feloszlatta, tagjait folytonosan szemmel tartatta és üldöztette, az idegen vándor-apostolokat kiutasitotta, a honiakat bebörtönöztette. Ez használt. Az anarkhizmus attól fogva kiveszett Ausztriából és *Magyarországra* se származott át, holott nagy veszedelem fenyegetett onnan.

Hollandiában, *Svéd- és Norvégországban* is csak éppen próbálta megvetni a lábát az anarkhizmus és *Svájczban* sem találtak követőkre az anarkhista tanok, legalább a svájci közönyös, józan lakosság között nem. Annál termékenyebb talajra hullottak azonban az olasz lelkek, amely bőségesen hozott gyümölcsöket. Az olaszországi anarkhizmus vezérei: *Merlius* D. és *Malatesta*, akik még ma is szabadon járnak, pedig a világ minden rendőrsége ismeri az ő bünlajstromukat.

1871-ig az anarkhistacsoportok nem mutattak itt lényeges különbséget más politikai csoportokkal szemben. Be voltak jelentve a rendőrségnél, volt elnökük, pénztárnokuk s tartottak rendes közgyüléseket, kongresszusokat. Akkorában vagy százhatvan anarkhistacsoport volt Olaszországban. De 1874-ben a brüsszeli anarkhista-kongresszuson kijelentették az olasz küldöttek, hogy a forradalmár Olaszország a *titkos szervezetet* óhajtja a mostani helyett. Az olasz kormány ekkor feloszlatta az anarkhista-klubokat. Elkobozták irataikat, letartóztatták előljáróikat s néhány hét alatt, mintha csak elsöpörték volna a föld szinéről az anarkhista-szervezeteket. Hanem bezzeg gombamódra szaporodtak a titkos egyesületek, amelyeknek tagjai, mint azt *Lombroso* az *Uomo deliquente* cimü munkájában leirja, ugy ismerték meg egymást, hogy jobb kezükkel a mellükre ütöttek, a ballal pedig U betüt irtak a levegőben. *Lombroso* szerint a jobb kézzel való jelzés azt jelentette: „*Eskünkhöz hiven*“; a bal pedig: „*Halál Umberto királyra!*“

Mikor 1877-ben Carlo Caflero és Enrico Maletesta megkezdték a tett propagandáját és anarkhista rablókalandjaikkal az egész országot félelembe ejtették s mikor 1878-ban Passavante tőrével megsebezte Umberto királyt, a hatóságok és az anarkhisták közt elkeseredett harc folyt; nem sikerült ugyan az anarkhistákat kiirtani, de a szervezeteket mégis megbolygatták. 1889-ben már nyoma sem volt az olasz anarkhista-szervezetnek, de azért találtak módot arra a szétugrasztott anarkhisták, hogy egymással érintkezhessenek. Vittoria Pini például vagy 300.000 lirát lopkodott össze anarkhista célokra. 1889-ben elitéltek 20 évi fegyházra.

Minden anarkhistacsoport kevés számu tagból áll és nem függ más csoporttól vagy pártvezértől. A tagok tanácskoznak, de nem szavaznak, mert a többség véleményu nem kötelezi az egyeseket. Nem való tehát hogy az anarkhistamerényleteket megbeszélik és rábizzák a végrehajtást valamelyik elvtársra. Ha az anarkhista valakit leszur, akkor csak saját ösztönzését követi. Ha tetthez egyik vagy másik társának segitségére van szüksége, akkor hozzájuk fordulhat, de nincs joga követelni.

Az anarkhisták helyi csoportjai folytonosan feloszlanak, majd ujra alakulnak. De az egyes elvtársak kóborlásai folytán az egyes csoportok közt állandó az összeköttetés. Nagyon vigyáznak, ha uj tagot vesznek föl. 40 évet elért emberek nem lehetnek elvtársak. Leginkább fiatal embereket szeretnek uj tagokul megnyerni, akikért egy idősebb, kipróbált elvtárs kezeskedik.

Spanyolországban a nyolcvanas évek elején élénk

Fényképészeti mükedvelőknek

Kitünő **fényképészeti szalon- és utazó apparátusok**, uj, felülmulhatatlan **pillanati kézi-apparatusok**

MOLL A. császári és királyi udvari szállitónál, **BÉCS, Tuchlauben 9. sz.**

Kivánatra nagy képes árjegyzék. **Ezen üzletág alapittatott 1854-ben.**

anarkhistapropaganda indult meg, amelynek eredményei csakhamar jelentkeztek a tömeges merényletekben. A legveszedelmesebb spanyol anarkhistatársaság a *Fekete kéz* volt, amelynek tagjait könnyű szerrel összefogdosták és kivégezték. A szövetkezet aztán feloszlott, szerteszéledt és manapság csak egy kis anarkhista-csoport létezik Spanyolországban, de az egyáltalán nem veszedelmes.

Franciaország és Belgium az anarkhisták Eldorádója. Ezeknek az anarkhistáknak az egén *Bakunin*, *Krapotkin*, *Reclus*, *Gautier*, *Mouchard* és Louise *Michel* nevei a vezérlő csillagok. A nyolcvanas években gombamódra tenyésztek Franciaországban és Belgiumban az anarkhista-egyesületek, amelyek közül a legveszedelmesebbek voltak: A batignollesi párduc, Az égő fáklya, A halál, A vörös kakas, A dynamit. Bakunin „érdeme" volt ez s az ő halála után a társaságok száma apadni kezdett.

Az összes francia és belgiumi anarkhista-csoportoknak külön-külön ujságjuk van s főorgánumuk a *Révolution Sociale*, amelynek alapitására *a tőkét Andrieux városi rendőrprefektus adta.*

Ugy történt a dolog, hogy a mikor az anarkhisták egy nagy lapot akartak megindítani Párisban, egy veszedelmes anarkhista megnyert tagnak egy uj hivőt, aki nem volt más, mint a rendőrprefektusnak egy *titkos ügynöke* s maga Andrieux adott neki a lapalapitásra pénzt, hogy igy egészen behatolhasson a legrejtettebb titokba. Mikor ezért később felelősségre vonták Andrieuxt, azzal mentegetődzött, hogy ilyen módon sok készülődő merényletnek jutott a nyomára s majdnem valamennyit sikerült még csirájában megakadályoznia.

Ez az ujság minden számában merényletekre tüzelte az anarkhistákat, szakszerű leirásokat közölt a legpusztitóbb hatásu bombákról és tanácsokat osztogatott a pokolgépek kezeléséről és készitéséről. A kormány csak nagy sokára lépett fel erélyesen az anarkhista-egyesületek ellen, vezéreik közül *ötvenhármat*, köztük elsősorban *Gautiert* és *Krapotkint*, letartóztatta és börtönbe vettette. Egy időre megszünt a nagy anarkhista propaganda, de ma még erősebb, mint volt bármikor. Ujabb egyesületek alakultak, nagy lapokat adnak ki, köztük a legveszedelmesebbek: *La Revolte* és *Ca Ira*. A rendőrség ismeri rejtekhelyüket, de tétlenül, tanácstalanul nézi aknamunkájukat.

(Patterson.)

Patterson tulajdonképpen 1893. óta kezdett hajlékot adni az anarkhistáknak. Abban az esztendőben a Sicíliában és Massa-Carrarában kitört zavargások alkalmából egész sereg olasz anarkhista menekült ki az Egyesült-Államokba az olasz hatóságok üldözése elől, Pattersonban telepedvén le. Ott egy *Dumas* nevü francia ember körül csoportosultak, aki negyven esztendős volt s rokonszenves modora mögött fanatikusan exaltált lelket rejtett. Ez a Dumas egyesületet alakított „szociális kérdések" tárgyalására és szervezte az első pattersoni anarkhista-szövetkezetet. Erzsébet királynénk gyalázatos meggyilkolása után megint kivándorolt oda sok anarkhista Európából élükön *Ciancabilla* Józseffel, akit belevontak Luccheni pörébe, mert a merénylet előtt való napon összejövetele volt vele. A bünösségét azonban nem állapithatták meg. A római Apollinarri-szemináriumnak ez a volt tanitványa szociálistasággal kezdte, majd egy bolognai anarkhistanővel való ismeretsége révén rátért a radikálisabb ösvényre. Testestől-lelkestől anarkhista lett s amikor ama bolognai nővel Pattersonban megjelent, az ottani mozgalmnak az élére állott s a propagandát ujságokkal és népszerü előadásokkal szervezte. Az 1899-ik év szeptemberében az Olaszországban nagyon jól ismert anarkhista, *Malatesta* Xavér ment ki Pattersonba s adott az anarkhista mozgalomnak ujabb határozott lökést. A *Questione Sociale* cimü pártlap az ő kezébe ment át, Ciancabilla pedig uj lapot alapitott *L'Aurora* cim alatt. Ez a két ember vezetője ma kétségtelenül az amerikai anarkhista pártnak.

Ők ketten, bár természetükre és karakterükre nézve nagyon különbüznek egymástól és éppenséggel nem rajonganak egymásért, törekednek a közös célra: az összes uralkodóknak az elpusztitására. Malatesta a radikálisabb, az ő arca vad besztialitást mutat s ő volt az, aki Umberto meggyilkolását előkészitette.

Pattersonban az anarkhisták folyton nyugtalankodnak és sztrájkolnak s e miatt a selyemgyárosok egymásután tönkremennek. A Haniel és Both cég gyára, ahol Bresci is dolgozott annak idején, csak nemrég mondott csődöt. Pattersonban most is harmincezer munkás van munka nélkül. A pattersoni olasz kolónia több munkát ad a rendőrségnek, mint a többi városrész együttvéve. Pattersonban ma kétszáznyolcvan ember van, akik nyiltan a legszélső anarkhizmus hiveinek vallják magukat.

Szemükfénye s veszedelmes társuk egy anarkhista nő, a *Questione Sociale* munkatársnője, *Crevelle* Ernesztina, föltünően szép, huszonkét éves selyemszövőnő, akit az anarkhisták királynőjének neveznek.

(Umberto után Mac Kinley.)

Érdekes és a további vizsgálat menetére nagy fontosságu körülményre hivja fel az olasz sajtó az észak-amerikai rendőrségek figyelmét. Emlékeztet arra, hogy Umberto király meggyilkolása után egy Luigi *Alfieri* nevü, anconai származásu ember, a pattersoni anarkhista-klub volt tagja levelet intézett a newyorki *Il Progresso Italo-Americano* cimü laphoz, amelyben szenzációs leleplezéseket közölt a pattersoni anarkhista összeesküvésről. Alfieri akkor kijelentette, hogy nem fedezi fel tartózkodási helyét, mert fél az anarkhisták bosszujától. Megirta aztán, hogy a pattersoni anarkhista-klub 1900. május elsején több európai államfőnek meggyilkolását határozta el. Miután a határozatot meghozták, sorsot huztak. *Bresci Umberto* király nevét huzta ki, egy társa *Mac Kinley*, a harmadik *Miklós* cár, a negyedik *Vilmos* császár, az ötödik *Ferenc József*, a hatodik pedig *Loubet* nevét huzta ki. Aztán ugyancsak sors utján meghatározták a sorrendet. *Brescire esett az első, egy másik anarkhistára a második szám. Umberto után Mac Kinley.*

A buffaloi szomoru esemény mutatja, hogy Alfieri igazat mondott.

Politikai merényletek.

A politikai merényletek egyidősek az állami rend megalakulásával. Amióta van állam, voltak e féle merényletek is s mentől kezdetlegesebb volt a szervezet, annál sürübben történtek. Az ó-kori történet feljegyzése szerint az uralkodók vagy állami vezérférfiak nagyrésze természetellenes módon ért véget s a későbbi korok is ebből az ősi időből meritették a politikai merényletek példáit. Elsorolni csak a nevezetesebbjeit is, egész tanulmány megirására volna szükség. A tőr, a méreg s a kard szerepeltek a régi időben. A gyilok kezelői közül Ravaillac, IV. Henrik gyilkosa és Corday Sarolta, Marat megölőjének neve, ugyszólván közforgalommá lett. Az ujkor a lőpor feltalálásával a politikai merényleteknek is uj korszakát nyitotta meg, melyben borzalmas szerep jutott ennek a gyilkos robbantó-anyagnak. Legrégibb s legnevezetesebb ezek közül az angol lőporösszeesküvés. Ebben a században pedig a leggyakoribb színhelye Oroszország, hol majdnem minden cár ellen kisérlettek meg ilyen merényletet, melyek leghiresebbike az 1880-iki téli palotai bombamerénylet II. Sándor cár ellen, nemkülönben az 1888-iki borki-i vasuti bombamerénylet, melynél III. Sándor valóságos csodának köszönhette megmenekülését. Franciaországban Ravaillacnak Ravacholban és társaiban akadtak félelmetes követői. Merénylet történt I. Napoleon, Lajos Fülöp, III. Napoleon ellen s a legutóbbi áldozatok egyike Carnot, a köztársaság elnöke, Németországban IV. Frigyes Vilmos és I. Vilmos császár több izben is ki voltak szemelve merénylet áldozatának. Az angol királynő ellen is négyszer terveztek gyilkos összeesküvést. Sőt a Vatikánban is történt merénylet, melynek elkövetőjére a szentszéki bíróság mondott halálos ítéletet az utolsót, melyet ez a bíróság egyáltalán kimondott. Lincoln amerikai elnök is tőrdöléstől halt meg; Booth színész volt a gyilkosa. Nasr-Eddin perzsa sah szintén gyilkos kéztől esett el. A legutóbbi merényletek között van az, melynek Stambulov bolgár miniszterelnök esett áldozatul 1891-ben, ugyanez évben Görögországban a Michalis testvérek lelőtték gróf Capo d'Istriast, 1897-ben egy anarkhista ölte meg Canovas spanyol miniszterelnököt Acciarito pedig Umberto királyt le akarta szurni. Szerbiában Milán elődje merényletnek esett áldozatul. III. Mihály szerb fejedelmet 1868-ban a Radánovicsok gyilkolták meg. Ebben az ügyben a végtárgyalás befejező részét Budapesten tartották, itt hallgatták ki Karagyorgyevics herceget, mert ugy beszélték, hogy az ő érdekében követték el a merényletet. Milán király szerencsésen megmenekült a nagybátyja sorsához hasonló tragikus végtől. Valamennyi merénylet között a leggazabb volt Lucchenié, aki a Magyarországot végtelen gyászba ejtette Erzsébet királyasszony meggyilkolásával. 1900. julius 30-án anarkhista gyilkos kezeltette ki *Umberto* király életét. Egy hónappal később Párisban merényletet követtek el Muzaffer Eddin perzsa sah ellen és a román király életét is veszedelem fenyegette egy anarkhistamerénylet készülődésével.

HIREK.

Apámnak.

Daloltam sok dalt, búsat, boldogat,
Nem bánva, merre, meddig zengenek.
Nem bánva, hogy, — mely szivemből szakadt, —
E zengésben majd szent varázs alatt
Hány szivnek szólal búja, üdve meg . . .

De ezt a dalt ugy zengem szerte most:
Óh halljátok százezren, milliók!
E világjáró ujságpapirost,
Mely jó vagy rossz hirt millóknak oszt,
E dal ugy érje, mint hő lelki csók.

Ugy csókolom ma ezt a dalt ide . . .
Nem is dal ez, de esdő kérelem:
Egy ősz apára, kinek bús szive
Ugy érzi, hogy már nincsen senkije,
Óh, mondjatok ti is áldást velem!

Szerezzünk néki egy kis ünnepet;
Hisz ünnepnapja sohse volt talán . . .
Csak névtelen hős . . . Munka, becsület
S balsors hősévé, ah, úgy született
Hat évtizedje holnap — jó apám.

Ha kis házába zöld hegyoldalon
Fáradtan megtér holnap és leül,
Hol nincs más társa, csak gyász s fájdalom, —
Ti mind, kik olvassátok e dalom'
A lelketekkel lengjétek körül.

S bár elvesztette, kiket szeretett —
Mondjátok néki: él még a fia.
Érezze mindig, hozzá mint eped
A távolból is az a szeretet,
Melyben nem kellett még csalódnia.

Telekes Béla.

Elfátyolozott bünök.

A sötétség fokozza a veszély érzetét és a titokzatosság még rémesebbé teszi a bünt.

Az eleven és mozgékony és önálló életre rátörő gyilkosok közül kétségtelenül a legundokabb: a méregkeverő. Undokká teszi az az alattomosság, mely e gyilkolási módszerrel együtt jár, elvetemültté teszi az a körülmény, hogy orozva végezi a hóhérmunkát.

Ámde az eleven és mozgékony és önálló életre rátörő alattomos méregkeverőt tullicitálja *egy!* Az, aki megforditja a természet örökös rendjét olyformán, hogy a születés előtt következzék be a halál! — olyképpen, hogy *gyilkolás* előzze meg a *születést!*

Ezzel a természetellenes bünnel néz most farkasszemet Magyarország belügyminisztere. A belügyminiszter október hó elsején szabályrendeletet intéz az ország valamennyi hatóságához, amely szabályrendelet szerint e bünök eszközei ezentul ki lesznek tiltva a magyar kereskedelem szabad forgalmából.

Nehogy azonban irott malaszt maradjon a tilalom, büntetéssel sujtja a rendelet mindazokat, akik ellene vétenek.

Ha már szóvá tettük, — és az események krónikására ráháruló kötelességnél fogva szóvá kellett tennünk — ezt a kényes természetü ügyet, ugy nem kerülhetünk el egy őszinte vallomást.

Nem tagadjuk, hogy az európai közszellemnek és különösen a világvárosok szellemének miazmái eljutottak mihozzánk is. Nem tagadjuk, hogy nálunk is vannak olyan különcök és olyan pesszimisták, akik azt, amiről itt szó van, egyáltalában nem is tekintik bünnek. Álláspontjuk a legridegebb életbölcseség látszatát bitorolja és eszmeváltás közben éppen ezért nem ritkán diadalt arat. Érvelésük nélkülözi a szív természetes melegét és éppen ezért hitelre talál azoknál, akiknél az érzés az elhidegülés stádiumában van. Argumentációjuk lényege abban csucsosodik ki, hogy az emberélet manapság a legtöbb esetben

Az uj kornak megfelelő.
E kályhák minden stylben és különböző uj mintákban és színekben készittetnek.
TELEFON: 168.
PUCHER-féle SZAB. GYORSMELEGITŐ CSERÉPKALYHA,
mely a több éven kipróbált és tökéletesitett szabadalom folytán, minden javitásokat fölöslegessé tesz, úgy mineségben, mint tüzelőképességében a legjobb eredményt érte el, minek folytán ezek tartósságukat tekintve a legolcsóbbak. Képes árjegyzékünyen és bérmentve.
PUCHER ANDRAS TEMESVAR
Józsefváros, Preyer-utca 4. saját ház.

olyan adomány, amely kezdetétől végéig teher, kin és megátkozott küzdelem. Aki tehát csak közelébe jutott az életnek, de nem izlelte azt meg, az *nem vesztett semmit.*

Nem tagadjuk, hogy ez a komor és cinikus érvelés az első pillanatra komolynak és tartalmasnak látszik. De ha közelebbről megtekintjük ezt az argumentumot, ugy szétfoszlik az, mint a szappanbuborék. Hiszen ha ezt az argumentumot komolynak és igaznak elfogadjuk, akkor csak folytatnunk kellene a bekezdő gondolat által megjelölt lét-ellenes irányzatot és csakhamar eljutottunk odáig, hogy a gyilkolás, hogy az elevenek pusztitása, hogy az emberélet irtásának minden módja és fajtája tulajdonképpen — jótétemény.

Az a komor és cinikus álláspont, mely itt-ott tért hóditott magának, tagadhatatlanul kapcsolatban áll az eszmények sülyedésével, az eszmények sülyedése pedig okszerüen függ össze az élet terheinek fölszaporodásával. Csakhogy az élet terheinek fölszaporodása legfölebb *megokolttá* teszi, de nem teszi *jogosulttá* azt, hogy az emberi lélekből az ideálokat és az ideálok tiszteletét tőröljük. Az élethez való jogot még embrionális állapotában is a legszentebb jognak, az el nem engedhető végcélnak, a társadalmi lét szakramentumának kell tekintenünk. Aki megakasztja az emberélet fejlődését és aki letépi az élet fájáról a még éretlen gyümölcsöt, az bünteényt követ el, mert rabol. E rablásnak károsultjai: az egyén, a jövő, a nemzet.

F. G.

A tömegek.

Nagyon könnyen megeshetik, hogy amig én itt irkálok, a tömeg már betört Buffalóban a rendőrség épületébe és akkor Czolgosz polgártársnak jobb lett volna halva megszületni. S ha még nem történt meg, talán megtörténik majd az éjjel, vagy holnap, vagy holnapután. Esetleg a tárgyalás alatt, amikor lehetetlenség olyan nagyon vigyázni a gyilkosra, mint ahogy most vigyáznak reá. — Azaz hogy akkor talán már nem. A harag, a felindulás, az izgalom, a düh nagyban és kicsinyben egyforma. Hamar támad és gyorsan elmulik. Az idő a megölője az indulatoknak. Az idő maga a meghiggadás. Itt van rá a legalkalmasabb példa. Luccheni... Ezt a nevet undorodással és tehetetlen dühében fogcsikorgatva emlegette a mi országunk, amikor megjött az első telegramm Genfből, amiben benfoglaltatott. Ma pedig nem jön lázba senki, ha hallja. Egy fegyenc, egy numerus lett belőle. Az idő megölte a jelentőségét. Hanem *akkor*, mi lett volna vele *akkor*, ha idehozzák s beállitják a Gizella-tér közepére s azt mondják, hogy: nép, itélj. Huscafatokká lett volna az az ember, akit bünösöknek és büntelenek egyformán védelmezője, a törvény, tömlöcnek nevezett moral-szanatóriumban helyezett el.

A nép nem okoskodik. A tömegek nagyszerüségének az a természetrajza, hogy érvényesül az akciójában az ösztön, az a bizonyos állati hatalom, amit nem tompitott el a civilizáció. Civilizált tömeg nincs. Hatalmas, a világnak imponáló fejlettségü nemzetekben ugyanaz a tömeg, ami a disznópásztor nációk aljának a tumultusa, ha egy sokadalomban, egy gondolatban összegyül. Sőt a tömeg, az ő hatalmas ereje az, amely kiforgatja magából az egyéniséget is. Nem tür ellentmondást. S nem azért nem tür, mert agyonveri azt, aki az ő igazára azt mondja, hogy nem igaz, hanem mert az erejével hódit. A tömegek megnyilatkozása félelmetesen imponáló. Belevész az ember. Akkor is, ha küzd ellene. Ha elhatározza magát arra, hogy nem adja meg magát s ha nem ingatag, gyönge, ide-oda hajló ember, akkor is. A tömeg galvanizál. Tessék csak akár egy kisebbszerü alkalom adtán kipróbálni, hogy mire képes. Belemenni egy tömegbe a követválasztáskor. Nem a jelölt ur emelvényéről nézni az ezreket, hanem köztük állva. Ahogy ordit, hát érzi az ember, hogy vele kell orditani s ha tombol, hát tombolunk mi is. A nép különkülön, egyenkint könnyen leverhető a lábáról. Érzi az értelmi hiányosságait, enged az okos szónak, de egy tömegben tüzön-vizen keresztülgázol a maga igazával. Vehemens, elementáris vad erővel.

Hogy igaza van-e vagy nincs, azon csak a megfinomodottabb, rendszerbe szedett etikai paragrafusok után induló agy gondolkozhatik. — Nincs, rendesen nincs neki igaza abban az értelemben, ahogy mi fogjuk fel az igazságot. Mert a mi igazságaink nem teljesek. Nem naivak. Kiokoskodott igazságok. Körülsáncoljuk olyan logikával, ami müvészi, de nem emberi eredetü. Abban az értelemben nem emberi, amelyben az embert kivezsszük az állati sorból. Mi törvénynyel akasztunk, a nép egyszerüen csak kötéllel. Rendszerrel ölünk, a tömeg pedig rendszer nélkül tapossa bele a sárba azt, aki kiérdemelte a dühét. Mi várunk az itélettel, a tömeg pedig kihasználja azt a pillanatot erre, amelyben a maga teljes szilajságában tombol benne a fölháborodás. Mi kalkulálunk, hogy mi az a retorzió, ami megfelel a jog igazának, a tömegek pedig maguk csinálnak maguknak jogot minden egyes alkalomra — s nekik van igazuk. Minden eset más, mint a másik. És a törvénykönyveknek éppen az a bajuk, hogy általánositanak. A tömeg ezt nem teszi. Az az ösztönére hallgat. Arra a bizonyos állati ösztönre, amely a maga egyszerüségében hazugságra nem is képes. Ha a tömeg agyon akar verni valakit, az a valaki megérett az agyonverésre.

Azonban a világ tulfejlődte a tömegeket. Az igazságosztásban nincs naivitás — s Czolgosz polgártársnak meg kell várni, amig majd törvényesen felkötik. — Nagy kérdés, hogy kinek van igaza, a törvénynek-e vagy a tömegnek, amely a börtön előtt tombolva már készen van az itéletével. Olyan nagy kérdés, amint vakmerőség volna csak ugy hirtelen eldönteni. — Az érzésem azonban az, hogy ebből a csalhatatlan állati ösztönből sokkal többet kellene fölhasználni az itélkezésben, mint amennyit ma fölhasználunk az esküdtszékekkel. Nem baj az, ha az igazság egy kicsit naiv. Annál igazabb.

(Th.)

Budapest, szeptember 14.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 15-én uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Személyi hirek. *Gränzenstein* Béla pénzügyminiszteri államtitkár, aki szabadságon van, ez idő szerint Svájcban tartózkodik. — *Szász* Károly református püspök tegnap Löbről a fővárosba érkezett. — Dr. *Balogh* Tihamér nyaralásából visszaérkezett a fővárosba s orvosi gyakorlatát ujra megkezdte.

— A király a hadgyakorlaton. *Görcsönyből* táviratozzák: Harangzugás közepett, pompás időben tartotta ma délután 3 órakor bevonulását Görcsönybe a király a román trónörökös kiséretében. A hadgyakorlat fővezetősége ugyancsak Görcsönybe, Baranya vármegyének ebbe a félreeső községébe költözött. Ő felsége a hivatalos fogadtatás mellőzését rendelte ugyan el, de azért a gazdagon fellobogózott falucska lakossága az egész uton lelkesen éljenezte az uralkodót, mikor pedig a *Benyovszky*-kastélyhoz, ehhez az igazi magyar urilakhoz érkezett, a hatóságok fejei hódolatteljesen fogadták. A bejáratnál báró *Fejérváry* Imre főispán, *Tormai* alispán, *Hettyei* Sámuel pécsi püspök titkárával: dr. *Igazzal*, *Vaniss* Sándor főszolgabiró, *Szelestey* Károly csendőrparancsnok, továbbá a község birája és jegyzője foglaltak állást. A felséges ur a főispán üdvözletét kegyesen fogadta és bemutattatta vele magának a jelenlevő funkcionáriusokat s a házigazdát *Benyovszky* Rudolfot. Ezután ujra kocsiba ült, hogy a román trónörököst, aki a parókiára szállott, lakására kisérje. Gróf *Paarral* aztán csakhamar visszatért a kastélyba, ahol gróf *Benyovszky* Rudolf köszönte meg beteg atyja nevében a házát ért nagy megtiszteltetést. Ő felsége kérdezősködött a beteg állapota felől és sajnálkozott, hogy nyugalmát zavarnia kell, azután pedig az első emeleten lévő lakosztályába vezettette magát. Ugyanott laknak *Ferenc Ferdinánd* főherceg, báró *Beck* táborszernagy, a vezérkar főnöke, valamint gróf *Paar* és *Bolfras* főhadsegédek is. *József* főherceg és a külföldi tisztek a környék majorságaiban és helyiségeiben kaptak lakást. Délután 4 órakor ebéd volt a hadgyakorlati étkező sátorban. Az ebédhez ő felsége rendelkezéséhez képest báró Fejérváry Imre, Tormay Károly alispán, Hettyey Sámuel pécsi püspök és titkára, Vaniss Sándor főszolgabiró, Szelestey Károly csendőrparancsnok és Szauter Antal apátplébános is hivatalosak voltak. A mai nap hadieseménye egyébként az, hogy a 13, hadtest ő felsége szemeláttára átkelt a Dráván. A király figyelemmel kisérte a hadtest átkelését, azután lóra ült, hogy több pontról szemlélje a tágas gyakorlótéren fejlődő harcot, melyben három honvédhadosztály vett részt. Ő felsége Vaiszlóig jutott lóháton, ah[illegible] a román trónörökössel és a kisérettel kocsira ült. Körülbelül 70 percbe került, mig az udvari fogatok Görcsönybe érkeztek. A kedvezőtlen időjárás s a nagyobbára igen erős menetelések mellett az összes csapatok állapota kitünőnek mondható. Ő felsége többször meg is dicsérte a csapatok kitünő tartását.

— Frigyes császárné szobra. Az elhunyt Frigyes császárné emlékét először Homburgban örökitik meg szoborban. A város parkjában már ott áll Frigyes császár márványszobra. Uphues berlini professzort, aki ezt a szobrot készitette, már megbizták, hogy készitse el a császárnénak is a szobrát. A két szobor arccal kerül egymással szembe.

— Gyászünnep Gödöllőn. A megboldogult királyasszony emlékére magasztos gyászünnepet rendez Gödöllő kegyeletes lakossága holnap, vasárnap délután 4 órakor. A gödöllői Erzsébet-szoborbizottság kezdeményezésére öltött testet az eszme és a holnapi gyászünnep igazán impozánsnak igérkezik. Ott lesz azon Gödöllő apraja-nagyja s az ország más vidékeiről is temérdek sokan fognak oda zarándokolni, hogy *Róna* József mesteri alkotása mellett lerójják a kegyelet adóját a legnemesebb szivü királyné emlékének. A szobormü talapzatát telehintik virágokkal és körülrakosgatják szebbnél-szebb koszorukkal. A rendezőbizottság nem bocsát ki az emlékünnepre külön meghivókat, hanem ezen az uton hivja meg a kegyeletes közönséget. Ha az idő esősre változik, akkor nem az Erzsébet-szobor előtt, hanem a gödöllői református templomban tartják meg a gyászünnepet, amelynek programmja a következő:

Kölcsey Himnusza, énekli: a dalárda,
Emlékbeszéd, tartja: *Somló* Sándor.
Óda, szavalja: K. *Hegyesi* Mari.
Erzsébet-himnusz, énekli: *Somló* Sándorné, harmóniumon kiséri *Hackl* N. Lajos,
Vörösmarty szózata: énekli a dalárda.

Az ünnepségen jelen lesz *Ferdinánd* toscanai nagyherceg kiséretével, *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter; a szomszéd községek küldöttségekkel képviseltetik magukat.

A gyászünnepre a Budapestről 12 ó. 35 p., 1 ó. 30 p., és 2 óra 45 perckor induló személyvonat és a 2 óra 35 perckor induló gyorsvonat szállitja a közönséget, mely az ünnep után Budapestre való visszatérésre óránkint talál megfelelő vonatot.

— A király ajándéka. A *Neues Wiener Tagblatt* közli, hogy ő felsége elrendelte a hetzendorfi kastélynak renoválását és átalakitását, ezt a kastélyt egy gyönyörü lasor köti össze a schönbrunni parkkal és évek óta lakatlan volt. A király a hetzendorfi kastélyt gróf *Lónyay* Elemérnek fogja ajándékozni állandó lakásul. 1873-ban volt utóljára vendége a hetzendorfi kastélynak. Ott lakott ugyanis a bécsi világkiállitás idején trónörökös korában a mostani német császár.

— Nemzetközi kertészeti kiállitás. A nemzetközi kertészeti kiállitás rendezése alkalmából az országos magyar kertészeti egyesület a városligeti nagy iparcsarnok előtt virágünnepélyt, a városligeti tavon pedig gondola-ünnepélyt szándékozik rendezni. Az ünnepély tiszta jövedelmének felét a hirlapirói nyugdijalap javára, felét pedig az elaggott kertészek alapja javára forditják. A kiállitás területének bekeritésére vállalkozót keres az egyesület. A vállalkozók ajánlataikat az egyesület titkári hivatalához (IV., Koronaherceg-utca 16.) küldjék be. A bekeritendő terület mintegy 1600 folyóméter hosszuságu, a kerités pedig egyszerü gyalulatlan fából 1½ méter magasságban készitendő. Az összes anyag a kiállitás után a vállalkozó birtokába megy át. A faiskolai terményekre a bejelentési határidő ez évi október 15-ike. Miután ebben az osztályban számosan jelentkeztek, felkéri a bizottság a még kiállitani szándékozókat, hogy bejelentéseiket minél hamarabb tegyék meg.

— Kossuth Lajos születésnapja. A főváros polgársága e hó 19-én, csütörtökön este 8 órakor a Soroksári-utca 12. szám alatt levő vendéglő nagytermében lakomával üli meg Kossuth Lajos születésének 99-ik évfordulóját. A következő vasárnap délelőtt a Vigadóban rendeznek emlékünnepet.

— **Hazay és Romy.** A hivatalos lap mai száma jelenti a közönségnek, hogy a király *Széll* Kálmán előterjesztésére dr. *Hazay* István miniszteri titkárnak az osztálytanácsosi címet és jelleget adományozta. Az uj osztálytanácsosnak magának ezt a jó hirt *Széll* Kálmán már tegnap megmondotta személyesen, mert hiszen gyakori érintkezése van ezzel a nagymüveltségü, rokonszenves fiatal emberrel, aki neki legkedvesebb titkára. A nagyközönségnek sem ismeretlen ő, akiről jóformán napról-napra olvashatja, hogy ide is elkiséri excellenciás gazdáját, oda is, akár Bécsbe visz az ut a királyhoz, akár egy müvész mütermébe, valami szobor megtekintésére. Mert ha nem is jobb keze a miniszterelnöknek, akit az Isten magát is két jobb kézzel áldott meg, de annyi bizonyos, hogy Hazay nélkül Széll Kálmánt ritkán lehet látni s Hazayt megpillantani annyit tesz, mint a miniszterelnökhöz nagyon közel lenni. A képviselőházban a folyosón várja Széll Kálmánt s egy pillantás alatt mellette terem, ha kijött a tanácsteremből. A főrendiházban a karzatról figyeli a miniszterelnök minden mozdulatát s mire Széll Kálmán az előcsarnokba jut, Hazay már előtte áll. Boszorkányos gyorsaság, szeretetből táplálkozó buzgóság, életszükségnek látszó pontosság ez a fiatal titkár s még fiatalabb osztálytanácsos. S ilyenre van szüksége Széll Kálmánnak, aki maga is a legcsudásabb munkakedv és munkabirás. Három esztendő óta árnyéka dr. Hazay Széll Kálmánnak s csak egyszer esett meg, hogy az ő gyöngébb szervezete nem birta a versenyt a miniszterelnökével. Akkor is titkolni akarta betegségét, de Széll Kálmán erőszakkal küldte haza.

— Lesz nekem addig is elég buzgó titkárom, mondta mosolyogva.

S igaza volt. Mert a Széll titkára azokban a napokban Széll volt. S Hazay nem talált restanciát. Hiba sem esett. Minden jól ment. Hanem ugy mégis csak jobb volt, hogy Széll Kálmán végezhette a maga dolgát és Hazay is a magáét. Mert mind a ketten rátermettek. S az a Széll Kálmán, aki tapasztalja az egész nemzet kitüntető elismerését, most kimutatta a magáét legkedvesebb tikára iránt. Aki mától kezdve osztálytanácsos, de mégis csak a régi, hüséges, rokonszenves titkára Széll Kálmánnak . . .

*

Sorrendben talán előbb illett volna megemlékezni *Romy* Béla kitüntetéséről. A miniszterelnökség e kitünő osztálytanácsosát a király miniszteri tanácsossá nevezte ki. Hogy másodiknak emlékezünk meg róla, azért van, mert Hazayt kellett előbb jellemezni, hogy mindenki megértse, ha azt mondjuk, hogy Romy a *belső Hazay*. Bent a miniszterelnökségben ugyanaz a boszorkányos segitője *Széll* Kálmánnak, mint künn Hazay. Egy kétlábon járó országos levéltár, melyben minden adatot és dokumentumot első szóra megdönthetetlen biztossággal meg lehet kapni. Mindent tud és mindenről tud. A legnagyobb szorgalom, a legnagyobb pontosság, a legnagyobb tájékoztató erő: ez Romy. Ami régebben történt, az ő memoriájában ugy van elskatulyázva, hogy gondolkodás nélkül megtalálja és szolgálhat vele. Ami most történik, annak az előzményeit ő tudja legpontosabban, leghamarébb. S éppen azért olyan becses munkatárs ő a miniszterelnök mellett. Hogy azonfelül nagymiveltségü, finom és szeretetreméltó ember, azt mindenki tudja róla, akinek valaha a miniszterelnökségben dolga volt. Méltán kedvence tehát Széll Kálmánnak és méltó kedvence. Most a királyi kegy megjutalmazza őt is, Hazayt is . . .

— **A pénzügyminisztérium költözködése.** A pénzügyminisztérium számára uj, diszes palotát emelnek, amelynek épitését, illetőleg alapozási munkálatait a napokban megkezdik. A minisztérium elnöki osztálya, *Lukács* László pénzügyminiszter és *Gränzenstein* Béla államtitkár hétfőn költözködik át eddigi, Szent-Háromság-téri otthonából a régi pénzügyminisztériumi épületbe. A minisztérium egyes hivatalai számára a bécsi kapu mellett a régi József-kaszárnyát bérelték ki ideiglenes helyiségül. A Szent-Háromság-téren legközelebb megkezdik a régi épületek lerombolását.

— **A szerb főkonzulátus.** *Barjaktárovics* Milivoj budapesti szerb főkonzul szabadságáról visszaérkezett *Budapestre* és ma ismét átvette hivatalának vezetését.

— **A kereskedelmi miniszter Miskolczon.** *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter e hó 19-én Miskolczra utazik. A miniszter részt vesz a protestáns irodalmi társaság gyülésén s másnap visszajön a fővárosba.

— **Adományok.** Özvegy dr. *Löwinger* Mórné Nyitráról az országos izraelita tanitóegyesület árvaalapja javára 200 koronát adományozott néhai férje emlékére. — *Mauthner* Odön udvari magkereskedő az Erzsébet királyné-szanatórium parkja számára immár másodizben nagyobb mennyiségü fümagot ajándékozott.

— **Külföldi tudós a néprajzi muzeumban.** A Nemzeti Muzeum néprajzi muzeumának előkelő vendége van. Dr. *Heger* Ferenc, a bécsi udvari muzeum néprajzi osztályának főnöke tartózkodik ott, tanulmányozás végett. Dr. *Jankó* János, a muzeum igazgatóőre, kalauzolja és a tudós különösen a *Biró* Lajos által gyüjtött uj guineai tárgyak megismerésére forditja idejének legnagyobb részét, annál is inkább, mert ez a gyüjtemény a maga nemében páratlan.

— **Kortestréfa.** A Sándor Pál-pártirodába egy fiatal legényke jött ma s a pártelnököt kereste. Természetes, hogy meghallgatták.

— Mivel szolgálhatunk? kérdezték.

— Egy jó ideát hoztam, — mondta a legényke.

— Ideát? kérem. Tessék leülni. Akinek ideái vannak ilyenkor, az szivesen látott vendég.

— Kérjük az ideát.

— Az az ideám, hogy nyomasson a pártvezetőség ötezer darab *F* betüt.

— Mit?

— *F* betüt.

— Es mit csináljunk mi ötezer darab *F* betüvel?

— Ez éppen az idea. Minden plakátra, melyen az áll, hogy: Éljen *Mezei* Mór, föl kell ragasztani az *F* betüt.

— Nem értjük.

A fiatal ember most egy nagy piros plakátot vett elő a zsebéből s igy szólt:

— Sejtettem, hogy nem fogják érteni. Elkészitettem tehát magam egy ilyen plakátot.

A pártvezetőség minden tagja kacajra fakadt s hangos éljenzéssel honorálták az ötletet. A plakáton ugyanis ez állott:

FÉLJEN
MEZEY MÓR

*

A Lipótváros kifogyhatatlan az ötletekben. Ha már Mezey Mórnak félnie kell, hát a Sándor Pál éljeneit is meg kell csufitani valamivel.

A Mezey-párt összeült tehát s gondolkodott. Hirtelen fölugrott egy ur s igy szólt:

— Van egy ötletem.

— Jó?

— Fényes.

— Halljuk! Halljuk!

— Nyomassuk ki ötezer példányban ezt a szót, hogy: *Ugy*.

A pártvezetőség összenézett.

— Nem értjük — mondták.

— Nem? Na hát mindjárt megmutatom.

Az ötletes ur irt valamit egy plakátra s aztán fölmutatta. Hamisitatlan lipótvárosi tónusban ez volt rajta:

UGY
ÉLJEN
SÁNDOR PÁL

— **A király mint kérő.** *Jenzen* kopenhágai festőművésznek a minap meghalt a felesége, akivel harminc esztendeig boldog házasságban élt. A virághalomban egy hatalmas és gyönyörü koszorut lehetett látni, melyet *Keresztély* dán király küldött. Ennek a koszorunak története van. Jenzen szülei szegény polgáremberek voltak s nem volt módjukban az, hogy fiukat tanittathassák. A fiu talentumával azonban gyorsan szerzett pártfogókat magának, kik közt volt Keresztély király. Mikor Jenzen fölcseperedett és mint müvész szárnyait bontogatni kezdte, beleszeretett Holmblad államtanácsos szép leányába, aki viszonozta érzelmeit, ellenben az apa hallani sem akart a szegény festőről. Egy napon a fiatal müvész találkozott az utcán a királylyal s ez megkérdezte tőle, miért oly szomoru. Jenzen kiöntötte szive bánatát az uralkodó előtt. Másnap Keresztély király személyesen fölkereste Holmblad államtanácsost, elmondta neki, mily nagy tehetség a fiatal müvész, mekkora jövő vár reá és a király megkérte a leánya kezét. Igy jutott feleségéhez Jenzen festő és a király megemlékezett Jenzenné halálakor az ő harminc év előtti leánykéréséről.

— **Dadogók gyógytanfolyama.** A *Skultéty* Lajos tanár vezetése alatt álló, a piaristák főgimnáziumában levő és a székesfővárostól segélyezett dadogók gyógyitó tanfolyama 20-ikán kezdődik. A fővárosi illetőségü szegénysorsu tanulók, kik dijmentesen óhajtanak felvételt, kérvényükkel naponként a délutáni órákban jelentkezhetnek Skultéty tanárnál a *József-körut 15-ik* szám alatt.

— **Tolsztoj tisztelői.** Tolsztoj Leo gróf a napokban birtokáról a Krimbe utazott. A pályaudvaron nagy tömeg várta az ősz irót s lelkes óvációkban részesitette. Az orosz rendőrség azonban nem tudta nyugodtan elviselni a meleg rokonszenv megnyilatkozását, beleavatkozott a dologba s igazi orosz módra intézte el az ügyet. A tüntetésben résztvevő férfiak nagy részét letartóztatta. Egy leánynevelő-intézet nehány tanitványa, fiatal uri leányok, virágbokrétákkal kedveskedtek Tolsztojnak és nejének. A rendőrség ebben is tüntetést látott s az intézet igazgatónőjét elfogatta s megfosztotta állásától.

Tolsztoj neje, *Zsófia Andrejevna* grófnő és *Mária* leánya kiséretében utazott el. Az még nincs megállapitva, hogy Tolsztojék hol fognak a Krimben lakni. A nagy iró tisztelői villáikat mind fölajánlották lakásul, de Tolsztoj még nem határozott, hogy melyiket fogadja el.

Jasnaja-Polnajában az utolsó hetekben tömérdek sok idegen járt, hogy tisztelegjen a regényirók nagymesterénél. *Arnsohn*, német származásu orosz szobrász elkészitette legutóbb Tolsztoj kitünő mellszobrát.

— **Tudósok kalandja Kőbányán.** A derék anyagvizsgálók, a főváros kongresszista vendégei megizlelték a választási izgalmakat is. Véletlen incidens zavarta meg ugyanis kissé az utolsó napon azt a kellemes benyomást, amelyet a kongreszszus külföldi tagjaira itteni tapasztalataik tettek. Történt ugyanis tegnap délután, hogy a kongresszusnak körülbelül hetven tagja megnézte az államvasuti gépgyárat, onnan pedig a kerámiai gyár megtekintésére indultak. Villamos vasut oda nem visz, azért a társaság bérkocsikra és omnibuszra ült. Kőbányán pedig választási mozgalom van, amelyben utcai suhancok is szerepelnek. Ilyen suhancokból álló csoport a nekik nem kedves párt hiveinek tartották az anyagvizsgálókat és meghajigálták őket röggel. Az oroszoknak jutott ki a legtöbb a dobálásból. És ezt az oroszok egyenesen ellenük irányzott tüntetésnek vették, nagyon megnehezteltek és sokan el sem mentek a mai záróülésre. Ugy küldtek értük. *Tetmayer* Lajos tanár magyarázta meg ma az ülésen, hogy ennek a csunya jelenetnek semmi féle nemzetiségi jelentősége nem volt. *Beleiubszky* (Szent-Pétervár) tanár a kijelentést örömmel vette tudomásul s egyuttal a kongresszus tagjainak igaz rokonszenvét tolmácsolta a magyar nemzet iránt. Szóval a nemzetközi békességen csorba nem esett. Ezt bizonyitja a rendőrség éjszakai kommünikéje is, amely igéri, hogy a rossz fiukat meg fogják büntetni.

— **Bombamerénylet.** *Párisból* táviratozza tudósitónk, hogy az *Avenue de Clichyn* ma egy bomba felrobbant. A lóvasuti kocsi sinjére helyezte az eddig még ismeretlen tettes a cinkdobozt, amely hatalmas durranással felrobbant. Valóságos csoda, hogy senki sem sebesült meg. A szelence puskaporral és salétromsavval volt megtöltve. A felrobbant doboz maradványait a hadügyminisztérium megvizsgáltatja.

— **Magyar sakkozó diadala.** Szép diadala volt egy magyar sakkozónak a nemrégiben Amsterdamban rendezett nemzetközi sakkversenyen. *Bartsch* János vasuti tisztviselőé a szép eredmény, aki sokféle elfoglaltsága mellett kiváló szeretettel s nagy tudással kezeli a sakkot, melylyel most nemcsak nevének, de hazájának is dicsőséget szerzett. Még a mult év végén nemzetközi *föladvány-versenyt* hirdetett a *Németalföldi sakkszövetség*, amely versenyen az egész külföld nagynevü mesterei, mintegy 54-en vettek részt. E versenyen Bartsch János is részt vett, s háromlépéses föladványával *9 dij közül első dijat nyert*, s az egész külföld osztatlan elismerését és bámulatát vivta ki.

— **Egyetemi élet.** A budapesti tudományegyetem összes fakultásain ma délben fejeződtek be a beiratások és a tanévet holnap nyitják meg ünnepiesen. Ezentul csakis rektori, illetve közoktatásügyi miniszteri engedelemmel lehet beiratkozni. Az engedelemért pedig egy koronás bélyeggel ellátott kérvényben kell folyamodni. A folyamodványban a késedelmes beiratkozás oka elfogadható módon igazolandó.

— **Peary leánya.** *Halifax*ból jelentik, hogy az *Erik* gőzös *Peary* sarkutazó leányával, aki kitünő egészségben telelt a Sabine-fok mellett, oda visszaérkezett. Peary kisasszony azt mondja, hogy a hajó körülhajózta a grönlandi szigettengert *legészakibb partjait és elérte* a 83·50 szélességi fokot. A tavaszon meg akarják kisérelni az északi sark elérését.

— **Országos katholikus nagygyülés.** Folyó évi november hó 4—7 napjain tartják meg Budapesten az országos kathotikus nagygyülést. Ezzel egyidejüleg lesz a keresztény szövetkezetek III. országos kongresszusa is.

— **Halálozás.** Özvegy *Rausz* Ferencné 78 éves korában meghalt, temetése ma volt.

HUNGARIA-fürdő BUDAPEST, VII. KERULET, NYAR-UTCA 7. SZAM.
Gőz- és kádfürdők.
Nyitva reggel 5-től este 9-ig.

— **Az anarkhia őrültje.** Minden alkalommal, mikor a tett emberei őrületüknek egy-egy véres áldozatát látják a ravatalon, valahol fölbukkan egy bolond, aki szerencsére csak a szájával dolgozik az anarkhia céljaira. Az amerikai Berlinben tegnap letartóztatott a rendőrség egy *Miller* Károly nevü embert, aki Németországból való, mert ugy nyilatkozott, hogy megfogja ölni *Roosewelt* alelnököt. Gyilkos szándékának végrehajtása céljából Miller New-Yorkba, majd Washingtonba akart menni. A rendőrség idejekorán letartóztatta ezt az embert, akiről az orvosok megállapitották, hogy őrült.

— **A bevándorlók vizsgája.** Ausztráliában, a szövetségi parlament sajátságos, de nyilván célravezető módon akar gátat vetni a bevándorlásnak. A parlament most olyan törvényjavaslatot tárgyal, melyben minden bevándorlóra nézve kötelezőnek akarja kimondani, hogy a szövetség területén való megtelepülés előtt, vizsgának vesse magát alá, mely által müveltségének foka megállapitható legyen. A kormány hozzájárult egy parlamenti tag azon inditványához, hogy ezt a vizsgát bármely európai nyelven lehessen letenni mert egy európai nemzet fiait sem akarja kizárni abból a kedvezményből, hogy Ausztráliában megtelepedhessék.

— **Magyar Posta- és Táviró-Szaklap.** Csinosan kiállitott postás-szaklapot ad ki e cim alatt dr. *Koroda* Pál és *Szentessy* Gyula, a posta-intézet két poétája. A lap célja tisztán a szakismeretek terjesztése s a személyzetnek a szakirodalom kultiválására való serkentése. Az első szám, melynek csinos homlokrizát *Bér* Dezső, a fiatal piktorgárda tehetséges tagja készitette, ügyesen van összeállitva és érdekes cikkekben bővelkedik. Különösen érdekes a francia és orosz posták ismertetése s a legujabb német-amerikai tengeralatti kábel lefektetésének leirása. A *Magyar Posta- és Táviró-Szaklap* évi előfizetési ára posta- és táviró-alkalmazottak számára tiz korona, nem posta-alkalmazottaknak husz korona.

— **Beiratások az egyetemeken.** A tudományegyetemen és a müegyetemen ma zárták le a beirás rendes határidejét. Ezután már csak rektori, illetőleg miniszteri engedelemmel lehet beiratkozni és pedig szeptember végéig. Holnap délelőtt tiz órakor lesz a *Veni Sancte*, azután pedig az iskolaév megnyitása az egyetemen. A müegyetemen csak héttőn lesz az ünnepi megnyitás, amelyen dr. *Ilosvay* Lajos rektor számol be a mult iskolaévről. Az eddigi anyagból is látható már, hogy *az orvostanhallgatók száma az idén is szaporodott.* Tiz évi csökkenés után tavaly volt az első nagyobb szaporodás, amit az idén nem követett visszaesés. A kezdő nőhallgatók száma a tavalyi szigoru maturához képest, csökkenést mutat ugy az orvosi, mint a bölcsészeti szakon. Az összes egyetemi hallgatók száma hozzávetőleges becslés szerint az utólagos jelentkezéssel el fogja érni a mult évi ötezres számot, kétségtelen azonban, hogy a leckepénzt nem fizetők száma az idén erősen megnövekedett.

Az egyetemi kvesztori hivatalban ma délelőtt irták be a négyezredik leckepénztizető egyetemi hallgatót Délig a fizetők száma 4100-ra emelkedett. Tavaly ugyanebben az időben 4270 tanuló volt beirva. Az összes egyetemi hallgatók száma mindenesetre jóval felülmulja majd az ötezret. A *dékáni* hivatalban csak az ujonnan iratkozó hallgatókat jegyzik. Ma délig az orvosi dékáni hivatalban 180, a bölcsészeti karon 540 rendes és rendkivüli hallgató iratkozott. Az orvosi karon hozzászámitandó még 18 rendkivüli és 65 gyógyszerészettanhallgató. Leszámitva az egész számból még 80 teológust, a többi joghallgató. Tavaly ugyanebben az időben ujonnan iratkozott 558 bölcsészeti rendes és rendkivüli és 185 orvostanhallgató. Az egyetem *hölgyhallgatói* abszolut számban növekedtek, az először iratkozók száma azonban nagyon megkevesbedett. Tavaly 45 első éves nőhallgató volt, az idén még 30-nál is kevesebbet mutat az eddigi beirás, ebből alig 10 az orvosi szakon és alig 20 a bölcsészeti szakon iratkozott. Az összes egyetemi hölgyhallgatók száma tavaly a hetvenet közelitette meg, ezekből alig egynéhány juthatott még el a szigorlatokig, ezért az idén beiratkozottakkal együtt számuk már a százat megközelíti. A nőhallgatókat persze csak föltételesen veszik föl, mert mindenképen forma szerint miniszteri engedelemre van még szükség.

A *müegyetemen* is ma fejezték de a beirást, bár a jövő héten még rektori és miniszteri engedelemmel egész sereg teknikus fog még beiratkozni. Ma délig 1450 teknikus iratkozott a müegyetemre, ebből a számból 450 első éves. Tavaly ugyanebben az időben a rendes beirás lezárásakor kerekszámban 1600 volt a beiratkozó ebből a nagyobb számból azonban szintén nem volt több első éves 450-nél. Tiz év óta 657-ről 1825-re emelkedett a müegyetem népessége és bár érezhető e téren is a közgazdasági pangás, mégis az eddigi beirás adatai szerint remélik, hogy nem lesz visszaesés. Ami az egyes szakok népességét illeti, a gépészmérnöki szakon, ahol a hallgatók száma tiz év alatt megötszöröződött, az idén is szaporodás lesz. Már a mérnöki és az épitészi szakon, amelynek népessége tiz év alatt megkétszereződött, valamint a vegyészi szakon, mely tiz év alatt megkétszereződött, lehetséges, hogy stagnálást mutatnak majd a végleges adatok. Általános visszaeséstől azonban a hallgatók összes számát tekintve, nem tartanak az idén sem a müegyetemen.

— **Az időjárás.** Az eső csak lassan terjedt kelet felé, ugy hogy Erdély és az északkeleti részeken az idő még mindig száraz A hőmérséklet meglehetősen magas és a hőmérő az éjjeli órákban is 10 fok fölött volt.

— **A selmeczbányai kápolna jubileuma.** *Selmeczbányá*ról táviratozza tudósitónk: *Boltizár* József érseki helynök fényes kisérettel ideérkezett Budapestről. A diadalkapunál *Altman* tanácsos üdvözölte. Az itteni nagyhirü kalvária 150 éves fennállásának évforduló ünnepéhez, amely holnap lesz, nagy számban özönlenek a bucsusok Selmeczbányára, ahol már mintegy 20.000 az idegenek száma. A bérmálás hétfőn kezdődik és négy napig tart.

— **Aranylakodalom.** A Krisztinavárosi templomban ma délelőtt tiz órakor megható ünnepség volt. Házasságának ötvenéves fordulóját ünnepelte *Cserhalmay* Ferenc nyugalmazott honvéd vezérhadbiztos, a vaskorona-rend lovagja és a Ferencz József-rend csillagos középkeresztese, aki 1892-ben báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszternek e meleg elismerő levelével lépett ki a szolgálatból. „Legyen kisérője az az öntudat, hogy honvédségi intézményünk fejlesztésében és megszilárditásában az ön munkájának tetemes része van". Igy szólt többekközött a levél. Ez a talpig katonaember ülte ma aranylakodalmát és a szépen földiszitett templomban sokan jelentek meg tisztelői és jóbarátai közül. Ott voltak többek között *Galasy* Gyula honvédvezérhadbiztos, *Mihályffy* Győző honvédelmi miniszteri tanácsos, *Bogdánffy* János segédhivatali főtanácsos, honvédőrnagy, *Poisl* Miklós honvédtőszámtanácsos, *Bajza* István pénzügyi tanácsos, a VIII. kerület adóelülgyelő-helyettese, *Szaák* Pál honvédtőszámtanácsos *Maszák* Hugó, *Bölönyi* Gyula honvédszázados, *Bathó* Ferenc nyugalmazott gazdasági tőtiszt. *Rostaházy* plébános előbb ünnepi misét mondott, azután rövid de melegségtől áthatott beszédet intézett a jubiláris párhoz, kiemelvén a vezérhadbiztos küzdelmeit és érdemeit az életben és feleségének odaadó támogatását és szeretetét ötven éven át. A jelenvoltak szerencsekivánatai rekesztették be az ünnepséget.

— **Meghalt olasz képviselő.** *Nápoly*ból jelentik, hogy *Imbriani* képviselő, aki már évek óta betegeskedett, tegnap *meghalt.*

— **Papirkárpitosok sérelme.** A budapesti papirkárpit diszitő mesterek és segédek szakgyülést tartottak. Az előadók hosszasan fejtegették szomoru helyzetüket, amelynek a mult évi miniszteri rendelet az oka, mert az a rendelet megengedi bárkinek, hogy elvállalhatja a papirkárpit-disztést. A tárgyhoz hozzászólt Gelomeczki R., Agai J. Horváth M. és Kotányi Izsó. Végül egy bizottságot küldtek ki, amely egy nagygyülést hiv egybe és egy memoranaumot dolgoz ki, ezt küldöttségileg *Gelléri* Mór, az Országos Iparegyesület elnökének. *Szterényi* József miniszteri tanácsosnak és *Hegedüs* Sándor kereskedelmi minisztemek adják át. Az interpellációk során Kolvencz Ferenc a bécsi és brünni papirkárpit-disztők jogtalan házalása ellen szólalt föl. Gelomeczki elnök megigérte, hogy oda fog hatni, hogy azok a visszaélések megszünjenek.

— **Az anyagvizsgálók kongresszusa.** Utolsó ülésre gyültek ma egybe az anyagvizsgálattal foglalkozó tudósok. *Martens,* titkos tanácsos a *charlottenburgi* kisérleti állomás igazgatója kilenc órakor nyitotta meg az ülést.

Dr. *Kovács* Jenő, a *tataros-bodonosi* aszfaltársaság müszaki igazgatója, ki az asztaltról, előfordulásáról, alkalmazásáról és arra vonatkozó kisérletekről értekezett. Előadásában kiterjeszkedett az asztaltra, mint utca-burkoló anyagra és kisérletekkel bemutatta annak ellenálló képességét. Dr. *Fridrich* József, udvari tanácsos, a *mária brunni* kisérleti állomás igazgatója bemutatta azokat az eredményeket, amelyek a favizsgálati módszereknél előállottak. Ezután *Czigler* Győző, müegyetemi tanár vette át a kongresszus vezetését. *Van Howe,* amerikai delegátus, mint a fémek bizottságának elnöke, nagy vitát keltett jelentésével. Hozzászólottak *Roussel, Kirsch, Gáry* és végre *Belelubszky,* akinek inditványa értelmében a kongresszus plénuma elfogadta a szakosztályi jelentéseket. A pénztári jelentés szerint a kongresszus tagjai közül igen sokan vannak hátralékban, miért is felszólitják őket, hogy fizessék ki a hátralékokat. *Tetmajer* elnöknek, a pénztári ügyvitelnél tanusitott munkájáért köszönetet szavazott a kongresszus. *Belelubszky* orosz titkos tanácsos, az orosz cár nevében meghivta a kongresszust Pétervárra a következő szavak kiséretében:

— Uralkodóm, Miklós cár meghagyásából van szerencsém a kongresszus igen tisztelt tagjait, az 1903-ban tartandó kongresszusra meghivni. Tehetségünkhöz képest mindent el fogunk követni, hogy önök nálunk jól érezzék magukat, de annyit kijelenthetek, hogy a magyarokat utólérni nem fogjuk tudni. Felejthetetlenek lesznek nekünk azok a napok, melyeket a szép Magyarországon töltöttünk élvezve annak nemes vendégszeretetét és midőn önöket ismételve meghivom, köszönetüket tolmácsolom a kongresszus vezetőségénél azért a fáradtságot nem ismerő előzékenységért, melylyel ittlétünk alkalmával elhalmoztak.

Frenetikus taps volt a felelet ez inditványra, melylyel határozatba ment, hogy a kongresszus legközelebbi helye *Pétervár* és ideje 1903. Pétervár fennállásának 200 éves évfordulója lesz. *Tetmajer* L. az egyesületnek 5 éven át elnöke, köszönetet mondott a kongresszus eddigi bizalmáért de egyszersmind bejelentette, hogy nem viselheti tovább az elnöki tisztséget öreg korára való tekintettel. A kongresszus *Lüpke* titkostanácsos inditványára, nagy lelkesedéssel nem veszi tudomásul az elnök lemondását és zugó tapsvihar kiséretében egyhangulag ismét a kongresszus elnökének választották. Meghatva mondott köszönetet az elnök e kitüntetésért és kijelentette, hogy akkor továbbra is kénytelen viselni a **ráruházott tisztséget. Azután az ő inditványára** megválasztották a vezetőség tagjait. Alelnökök lettek: *Martens* német titkostanácsos és *Belelubszky* N., orosz tanár. A választmány tagjai: *Russel,* belga; *Möller,* dán; *Lutz,* német; *Brouck* angol; *Sauvage,* francia; *Kolk,* holland; *Benetti* olasz, *Yhlen* norvég; *Berger,* osztrák; *Wiborgh* svéd; *Lunge,* svéici; *Kano Y. de Leon,* spanyol: *Howe,* amerikai delegátusok. A magyar tagok közül *Rejtő* Sándor, müegyetemi tanárt választották meg. ő azonban a tagok zajos ellenmondása mellett lemondott. Helyette *Banovics* Kajetán, M. A. V. igazgatót választották meg. Még Tetmajer kongresszusi elnök mondott meleghangu köszönetet a magyar kormánynak, *Rejtő, Czigler* tanároknak. *Zhuk* és *Just* mérnököknek, a kongresszus tagjai iránt tanusitott előzékenységéért és fáradozásukért. Ezzel a kongresszus tárgyalása befejeződött. A kongresszus tagjai holnap délután indulnak Al-Dunára *Czigler* tanár vezetése mellett. A kirándulást a kongresszus megbizásából *Egán* Ede kereskedelemügyi minisztérium főmérnöke vezeti és ellátogatnak a beocsini cement-gyárba, Herkules-fürdőbe, Koronakápolnába és a Vaskapuhoz.

A külföldi vendégek tiszteletére ma este a Royal-ban fényes banket volt, amelyen hazai kitünőségeink is nagy számban megjelentek. *Tetmayer* elnök a királyt köszöntötte fel lelkes, szép beszédben, Le *Chatelier* a kormányt, *Czigler* az idegeneket, az elnök neje a rendezőbizottságot. *Egán* főmérnök a hölgyeket. *Rejtő* tanár a kongresszusi tagokat s s *Zielinszky* Szilárd a magyar sajtót köszöntötte föl. A vendégek közül mások is beszéltek még nagy hatással. A vacsora előtt hangverseny volt, melyen *Nagy* Etelka, *Nagy* Dezső müegyetemi tanár leánya és Tetmayer a kongresszus elnökének neje adtak elő a *Remete csengetyüje*ből magándalokat és duetteket. Nagy kisasszony és Tetmayer asszony magas szinvonalon álló előadása a hallgatóságnak nagyon tetszett és az előadás befejezése után élénken megéljenezték őket.

— **Főellenőrzési szemlék Budapesten.** A közöshadseregbeli főellenőrzési szemléket *Budapest* székesfőváros területén tartózkodó közöshadseregbeli és a *Landwehr*hez tartozó szabadságos, tartalékos és póttartalékos legénységgel 1901. évi október és november hóban, mindenkor reggeli 9 órakor, a IX-ik kerületi Üllői-uton fekvő *Mária Terézia* kaszárnyában, az alább következő napokon és sorrendben fogják megtartani.

Az első számu ellenőrzési bizottságnál: 32. gyalogezredhez tartozó legénységgel még pedig: az 1891—92-ben besorozottakkal november 9-én, az 1893—94-beliekkel 10-én, az 1894—96-beliekkel 11-én, az 1897—98-beliekkel 12-én, az 1899-beliekkel 14-én, az 1900-beliekkel pedig 15-én. Az 1., 2., 3., 4., és 5-ik gyalogezredhez tartozókkal október 16-án ejtik meg a szemlét, a 6., 7., 8., 9., 10. és 11-ik gyalogezredbeliekkel 17-én, a 12. gyalogezreddel, 18-án a 13—18 és 21—24 gyalogezredekkel 19-én, a 19. gyalogezreddel 21-én, a 20-dikkal 22-én, a 25., 28. 29. és 30. gyalogezredekkel 23-án, a 26-dikkal pedig 24-én tartja meg a szemlét, a 31. és 33—36. gyalogezredekhez tartozókkal 25-én, a 38-as ezredbeliekkel 25-án, a 37. és 39—43. gyalogezredekkel 28-án, míg a 44. ezredbeliekkel 29-én tartják meg a szemlét. A 45., 46., 47., 51., 58. és 59. ezredekhez tartozókkal 30-án és a 48-as ezredbeliekkel 31-én. A 49., 50., 56. és 57. ezredekkel november 4-én az 52—55. ezredek legénységével pedig 5-én tartják meg a szemlét. Ezután a 60., 61, 62. és 63. ezredekkel 6-án, a 64., 65. és 72. ezredekhez tartozókkal 7-én, a 67. gyalogezred legénységével pedig 8-án tartják meg a szemlét. A 69-dik gyalogezredhez tartozók közül az 1891—1895. években besorozottakat 9-én az 1896—1900-ban besorozottak pedig 11-én kerülnek szemlére. A 66., 68. és 70. gyalogezredbeliek 12-én, a 71. ezredbeliek 13-án, a 73—82. ezredbeliek 14-én kerülnek szemlére. A 83—86. ezredekhez tartozókkal 15-én és a 87—102. ezredekkel 16-án tartják meg a szemlét.

A második számu ellenőrzési bizottságnál: a vadászcsapatokhoz tartozókkal október 9. és 10-én ejtik meg a szemlét. A 2—15. utász-zászlóaljakhoz tartozókkal 11-ikén és az 1., 4., 7. és 13. ezredekkel pedig 12-én tartják meg a szemlét. A különféle tüzérezredekhez tartozókkal október 14-ikétől 21-ig a 6-dik vártüzér-ezredbeliekkel 22-ikén, a többi vártüzér-ezredbeliekkel és a müszaki csapatokhoz tartozókkal október 22-től 24-ig, a huszárezredekhez tartozókkal 25-től 30-ig, a dragonyos-, dzsidás- és vonatezredekhez tartozókkal 31-én ejtik meg a szemlét. A 2. vonatezredhez tartozó legénységgel november 4-től 6-ig, az élelmezési raktárakhoz tartozókkal 7-én, az egészségügyi csapatokhoz tartozókkal 8. és 9-én, a haditengerészekkel 11-én, a ruhatárakhoz tartozókkal 12-én és a császári és királyi *Landwehr*hez tartozókkal 13-án és 14-én tartják meg a szemlét.

— **Apagyilkosság.** *Keszthely*ről irják: *Simon Polgár* István *diszeli* lakost a közeli Eger-patakon lövő kőhid mellett a mostoha fia kővel agyonütötte. Mikor kihallgatták, azt vallotta, hogy tettét azért követte el, mert ő a mostoha apja megverte.

— **Házasság.** *Zubovics* Mihály lovag, nyugalmazott honvédőrnagy és horvát tartománygyülési képviselő eljegyezte *Lárits* Máriát. *Lárits* János a Lipótvárosi Kaszinó intézőjének nővérét.

Rózsa Sándor eljegyezte *Eisler* Blanka kisasszonyt Budapestről.

— **Tüzvész.** *Liptó-Tarnócz*on tegnap nagy tüz pusztitott. A szomszédos községek tüzoltóságainak fáradozása ellenére az erős szél következtében tizennyolc lakóház égett le sok gazdasági melléképülettel. Az összes kár értéke körülelől 81.800 korona.

— **Talált gyermekholttest.** A Ferenc József-hid alatt egy csecsemő holttestére akadtak. Bevitték az orvostani intézetbe.

— **Egy kis leány öngyilkossági kisérlete.** Ma reggel a Viador-utca 10. szám alatti házban egy tizennégyéves kis leány akart megválni az életétől. *Perth* Gizellának hivják az életunt leánykát, aki marólugot ivott. Nem tudja senki, hogy mi keseritette el a kis leány fiatal szivét és ő sem mondja meg. A maró folyadék összeégette belső részeit. A mentők részesitették az első segélyben, azután a lakásán hagyták.

— **A borbélyüzletek munkaszünete.** A télen tartott egyik közgyülésen elfogadták az arra vonatkozó inditványt, hogy intézzenek iöiratot a kereskedelemügyi miniszterhez annak a megengedése iránt, hogy a törvényes munkaszüneti napokon, a borbély- és fodrászüzletek délután 2 órai bezárása alkalmával, a még bentlévő vendégek kiszolgálhatók legyenek, ezután pedig szabad legyen teljesiteni a házon kivül való megrendelést. Az inditvány kiterjedt arra is, hogy vásárok és bucsuk alkalmával, a borbély- és fodrászüzletek egész napon át nyitva tarthatók legyenek s hogy általában a közelező ünnepekre a borbélyüzletek is részesüljenek a szabad nyitvatartás jogában. Végre, magában foglalta az inditvány azt az óhajtást, hogy a borbélyok egyenlő jogban legyenek a fürdőtulajdonosokkal, vagy pedig mind a kettő legyen köteles délután két órakor bezárni az üzletét. Ebben a tárgyban nyilatkozott a iogügyi osztály is — és most a tanács azt a javaslatot terjeszti a közgyülés elé, hogy az inditványban foglalt első három kérelem mellőztessék, mert hiszen a tanácsnak ezekkel ellenkező álláspontjához maga a budapesti borbély-, fodrász- és paróka-készitő ipartestület, valamint az Országos Iparegyesület is hozzájárult. Azt a kérelmet azonban, hogy délután két óra után a fürdőkben is szüntessék meg a borbély-munkákat, a tanács méltányosnak tartja s javasolja, hogy intézzenek iöiterjesztést a belügyminiszterhez, a fürdőkben működő borbélyokra vonatkozó 1898. évi rendeletnek hatályon kivül helyezése végett.

— **Ős-Budavára utolsó napja,** illetve estéje holnap vasárnap lesz. Ez alkalommal *Friedmann* igazgató személyes rendezésével tréfás képviselőválasztás, szüreti ünnepély és sok más szórakozás lesz a mulatóhely impozáns területén. Hétfőn a mulatóhely kapui zárva maradnak egész jövő év május haváig, amikor is kitünő uj attrakciókkal bőven ellátva nyilik meg ismét a nagyközönség e közkedvelt szórakozási helye.

A régi és az uj elnök.

— Két jellemrajz. —

(Egy elökelő *amerikai* polgár, aki ez idő szerint európai tanulmányuton van, a következőkben jellemzi intim vonásokkal a megölt elnök és az ő utódának egyéniségét:)

I.

Mac Kinley.

Hogy mit érzek én, az Egyesült-Államok polgára, itt a távolban, amikor elnökünk tragikus halálának hire elér, — az leirhatatlan. Hiába reménykedtem, hogy nemzetemet a gondviselés megmenti ettől a csapástól! Bármennyire is megörvendeztet, hogy mekkora tekintélynek örvendett *Mac Kinley* önöknél is, még se foghatják iöl európaiak ezt a mi veszteségünket a maga egész terjedelmében.

Feleségem *Mac Kinley* szükebb hazájából való: mindkettő Ohio államában született és apósom éveken át benső barátságban élt az elnökkel. Tekintettel erre a szorosabb viszonyra, ugy hiszem, hogy *Mac Kinley*ről hivatottan mondom el véleményemet.

Mi amerikaiak nem ismerünk fejedelmeket, de ha lennének ilyenek nálunk, *Mac Kinley*t mint a legelőkelőbbet tisztelnők közöttük. Ezzel azt akarom mondani, hogy az ő jellemének, lelkületének, viselkedésének, egész lényének uralkodó vonása valami leirhatatlan, eszményi előkelőség volt. Avatatlanok talán ugy vélnék, hogy *Mac Kinley* csak elnöksége alatt lett azzá, amit önök európaiak grand seigneurnak neveznek, — de nem; *Mac Kinley* a szó legnemesebb értelmében tetőtől-talpig gentlemau volt ifjuságában éppen ugy, mint később férfikorában.

Hü maradt magamagához és szerencsé e nem csinált belőle más embert: mindhalálig nemes volt. Ime egy kis példa:

Nemrégiben találkozott feleségemmel és szeretetreméltóan elcsevegett vele, mint rendesen. Majd igy szólt:

— Csókolom édes atyádat, — tudom ugyan, hogy politikai ellenfelem és ellene volt elnökségemnek, de se baj, szeretem azt a becsületes, derék férfiut . . .

Egy más történetet is tudok, a mely előkelő lelkületét jellemzi.

Már nem tudom pontosan az időt, de vagy tiz év előtt történhetett. *Mac Kinley* éppen otthon tartózkodott, szülőföldjén, Cantonban. Egy ifjukori barátjának, iparosnak valami pompás uj üzleti ideája volt, de nem rendelkezett a szükséges pénzösszeggel; valami bányáról volt szó. *Mac Kinley*, aki maga is nagyon szegény ember volt, hallott azokról a nehézségekről, amelyekkel barátjának küzdenie kell és jószántából kijelentette, hogy kezességet vállal érte. *Mac Kinley* Ohioban már ifjuságában is a legnagyobb tekintélynek örvendett és igy rögtön találkoztak tőkepénzesek, akik a szükséges összeget előlegezték. A vállalat nem sikerült és *Mac Kinley* barátja megbukott. *Mac Kinley* összehivta barátjának összes hitelezőit és kijelentette, hogy minden ingó és ingatlan vagyonát a kötelezettségek fedezésére rendelkezésükre bocsátja. . . .

Hát persze idáig nem jutott a dolog, mert nincs olyan ohioi polgár, aki türte volna, hogy államának első polgárából hirtelen szegény ember legyen. *Mac Kinley* cselekedetének egészen más következménye lett.

— Nem türjük, hogy *Mac Kinley* fizessen!

Ezzel a jelszóval nyilvános gyüjtést kezdeményeztek és néhány nap alatt összegyült az az összeg, amelyre *Mac Kinley* barátjának szüksége volt, hogy helyzetét rendbe hozza.

Hogy milyen volt az ő fellépése?

Egészen más, mint az egyénisége. Megjelenése imponált, de modora szerény és egyszerü volt. A hatalmas milliárdossal éppen oly barátságosan és jóakarón beszélgetett, mint akár a legszegényebb ördöggel és ellenfelei éppen annyi szeretetreméltóságot tapasztaltak, mint pártjának legrajongóbb hivei. Jellemző tulajdonsága: a *mértékletesség* volt. Mértékletes volt evésben és ivásban. Szertelenséget nem ismert és nyilvánosan is mint a mértékletesség apostola müködött.

Beszéde pedig maga a tárgyilagosság volt.

Magánélete kifogástalan és házassága mintául szolgált. Ha a házasélet eszményével akartok megismerkedni, tanulmányozzátok, hogy élt *Mac Kinley* a feleségével! Elete megoszlott az állam és házi tüzhelye közt és ha napi munkáját elvégezte, egyedüli mulatsága az volt, hogy feleségét ápolja, aki tudvalevőleg évek óta szenved. Mi tudjuk, hogy a beteg asszony csupán férje önfeláldozó ápolásának köszönheti életét.

Szegény asszony!

II.

Roosevelt Tivadar.

Alkotmányunk szerint *Roosevelt* Tivadar alelnök lép most a köztársaság élére, mint elnök, és pedig 1905-ig, vagyis ameddig *Mac Kinley* megbizása szólt. *Mac Kinley*ről, akinek politikai egyéniségét és hitvallását most az egész világsajtóban ezer meg ezer hivatott toll festegeti, inkább csak néhány intim vonást akartam elmondani, — az uj elnökről azonban általánosságban akarok néhány jellemző szót mondani.

Roosevelt vagy *a köztársaság dauphinje*, amint eddig nevezték, az Egyesült Államokban a spanyol-amerikai háboru óta ismeretes egyéniség. Nemcsak népszerü a republikánusok előtt, de valóban nemzeti alak, a mai Amerikának egyik legérdekesebb és legsajátosabb egyénisége. Jó és rossz tulajdonságaival egyetemben ugyszólván tipusa a modern amerikainak, amint a történelem, a fajok, a milieu megteremtette, tele fiatalos lelkesedéssel, reális érzékkel, praktikus okossággal, hivatással a közéletre, de egyszersmind különc, primitivül nyers, hébe-hóba gyermekdeden hiu, kalandvágyó, harcias és — bizony — itt-ott nagyszólamu hazafi. Mi már csak ilyenek vagyunk!

1858-ban született New-Yorkban, ahol előtte már nyolc nemzedéke élt a Rooseveltoknak. Családja régi holland eredetü, amely régóta ékessége és erőssége New Yorknak. Előtei a leggazdagabb kereskedők és a legjobb polgárok voltak. O is mulathatott volna, mint a világvárosok aranyifjusága, de lelkülete undorral fordult el a henye élettől, valamint az aranyért való küzdelemtől is.

— A legrutabb tipus, — mondá egyszer — az a polgár, aki csak gazdagságra törekszik, meggyőződést és kötelességet nem ismervén, és mindezt azért teszi, hogy fiának renyhe, ostoba, tékozló életmódot biztositson, vagy hogy lányának valami kopott cimerü arisztokratát foghasson a külföldön.

A politika csakhamar vonzotta és alig hagyta el az egyetnet, ahol szorgalmasan és eredményesen hallgatott jogot meg történelmet, New-Yorkban ment, ahol belevetette magát a politikai életbe. Huszonhárom éves korában a törvényhozó testületbe választották, ahol az őszbe csavarodott politikusok fitymálva néztek rá.

A törvényhozó testület erélyes és harcias tagot nyert benne, aki hatalmas támadásokat intézett az ellenfél és a saját pártja korrupciója ellen. Hevében semmitől se riadt vissza és egy szép napon a fiatal „arisztokrata" egy vasuti részvénytársaság direktorait denunciálta, akiknek feje a hires *Gould* volt, aljas tolvajoknak nevezte őket és mega kotta a szálló igét „a gazdag gonosztevők osztályáról".

Mint a newyorki rendőrség feje, *Roosevelt* egyideig a legnépszerübb visszaélések ellen szállt sikra, ő volt a leggyülöltebb newyorki polgár, amikor vaskézzel érvényesitette azokat a törvényeket, amelyek a csapszékekre vonatkoznak. Noha ő maga nem tartozott a mérsékletesség apostolai közé, erélyesen hajtotta végre a kvekker-törvényt a maga teljes nevetséges szigoruságában és ezáltal még népszerütlenebb lett a newyorki németség előtt, amely benne már ugy is gyülölte a mereven nemzeti amerikait.

Roosevelt tulajdonképpen harcias természet. Mint legtöbb honfitársam, végtelenül bámulja a testi bravurt és előszeretettel van a kalandok iránt. *Harvard*-ben mindenféle sportot gyakorolt. Később, mint hivatalnok minden szabad percében a Vad-Nyugatra sietett, ahol egy „ranchot" vett magának és mint vadász és „cowboy" élt.

A spanyol háboru kitörésekor *Wood* Leonhard barátjával összeállitotta a „rough riders" ezredét, amelyben a newyorki klubbok gazdag sportsmanei a prairiek durva „cow-boy-aival" egymás mellett harcoltak. A santyagói háborunak legdrámaibb epizódja San Juan ostroma volt, amikor *Roosevelt* paripáján ülve, csapatjainak élén San Juanra tört. A spanyol gyalogság megfutamodott és *Roosevelt* ettől a naptól kezdve nemzeti hős lett, akiről a költők dalolnak.

Az uj elnök nem valami kiváló szónok, de erélyes, heves, szaggatott beszédmodorával még mindig hatást ért el. Középtermetü, tartása hanyag és kissé ügyetlen. Hallgatóságát férfias, őszinte hangjával ragadja el. Beszédeiben mindig visszatér valami komoly, praktikus optimizmus.

— Roosevelt az amerikai politika reménysége, — mondá nemrégiben *Bryce* James egy idegen publicistának és egy egyetemi tanár, aki őt a Harvard-egyetemen megfigyelte, azt mondá:

— Az Egyesült-Államok közszellemének javulását az a siker fogja jelezni, amelyet ez az ifju a politikai pályán el fog érni.

A spanyol-amerikai háboru után *Roosevelt* tengerészeti miniszter lett és a szenátusban kivitte a flotta-budget megnagyobbitását. Mikor 1899-ben New-Yorkban a választások a republikánusok javára dőltek el, New-York kormányzója lett, később pedig az Egyesült-Államok alelnöke. Politikai hitvallását ekként foglalta össze:

— *Köztársaságunk világhatalmi állását az európai államokkal szemben biztositanunk kell még akkor is, ha nagyobb katonai erőkifejtésbe kerülne.*

Roosevelt az első elnöke az Egyesült-Államoknak *imperiális katonai programmal!*

Baskircsef Mária naplója.

Budapest, szeptember 14.

Nehéz eldönteni, hogy *Baskircsef* Mária, Bastien Lepaye nagytehetségü tanitványa, kinek képei a francia nemzeti képtár örök diszei, nagyobb festőnő-e, mint finom izlésü irónő? Képei, köztük a *Jean* és *Jacques* cimü gyermek-genre-kép, szellemes és formákhoz értő naturalista munkája, emlékiratai és naplójegyzetei pedig a tizenkilencedik század érdekes és finom asszonyának irásai. A *Revue* kiadásában most megjelent könyv, melyben a fiatal müvésznő eddig imeretlen naplója lát napvilágot, az *irónőnek* nyujtja a pálmát. Baskircsef Mária nem volt alkotó zseni, mint Sand György, csak saját szivének regénye az, melyet a halála után megjelenő napló leveleire bizott. De ez a szerelmi regény egy mélyen érző asszonyszív érdekességét, egy nemes lélek szárnyalásának varázslatos képeit nyujtja.

Egy orosz milliomos nemesnek szép leánya, aki már tizenkét éves korában a közönséges életből kiszakitva magát az irodalom és történelem tanulása által lelkét csakugyan kimüvelte abban a társaskörben, melyben élt, sokkal nehezebben válhatott müvésszé, mint alacsonyabb társadalom gyermeke. Az alsóbb néprétegben legtöljebb nyomorral és szegénységgel kellett volna küzködnie, mig Baskircsef Mária környezetében a müvészetet olyan iparnak tekintették, melylyel kis emberek foglalkoznak s valóságos rémület fogta el a marsall ismerőseit, mikor meghallották, hogy a marsall leánya képeket fest. Olyan képeket, melyeket pénzért el lehet adni. Mária talán sohasem érhette volna el célját ebben a környezetben, ha édes anyja meg nem értette volna leányának álmait.

A társadalmi előitéleteken kivül Máriának önmagával, szerelem után epedő szivével is meg kellett küzdenie. Még serdülő leány korában, franciaországi utazása előtt ezt irja naplójába:

— Láttuk a .... nagyherceg arcképét. A tökéletes szépség. Megcsókoltuk a képet s én sajátságos, ábrándos melankóliát éreztem, mikor a képet a kamhoz értettem. Ki lesz az én ideálom? Senki. Én dicsőséget és egy férfit keresek. Szivem sokszor ki fog áradni, de üresen azért sohasem marad. Nem szeretek most még senkit, de fantáziám lángja erősen lobog. Vajon boldogabb leszek e, mint az a boldog, akit Diogenesnek hivtak?

Nem lett boldogabb. Neves embert akart szeretni s névtelenül leveleket irogatott Guy de *Maupassant*nak, aki, mivel zsenialis realista volt, udvaria-

san kinevette. Az utolsó levél, amelyet Maupassant irt hozzá, mélyen sértette s elhatározta, hogy többé sohasem ir neki. Az utolsóelőtti levélben Maupassant, aki szerette volna a névtelen levelek iróját megismerni, igy irt:

— Csókolom azt az ismeretlen kezet, mely nekem irt. Leveleim rendelkezésére állanak, de csak személyesen adom át s kész vagyok arra is, hogy ezért Párisba utazzam.

Maupassant csakugyan Párisba utazott s levelet irt a megállapitott poste-restante cimre R. G. D. jegy alatt. Ez volt az az utolsó levél, mely a rajongó fiatal leányt vérig sértette.

— Tehát asszonyom — irta Maupassant — ön elégedetlen s azt irja, hogy kicsinyke embernek tart. Oh, ha ismerne, tudná, hogy az erkölcs és müvészet dolgaiban nincsenek igényeim. Mindkettőt kinevetem. Az életben nekem minden mindegy, a férfiak, asszonyok és az események. Ez az én igazi hitvallásom s higyje el még azt is, hogy önmagam iránt sem érdeklődöm. Elvégre mindennek bosszuság, tréfa és nyomor a vége.

A levél igy végződik: Sem szép, sem elegáns ember nem vagyok s semmi érdemes nincs rajtam. Ez különben közömbös lehet önre nézve. Melyik társaságba jár ön? Az orleanisták, bonapartisták vagy a köztársaságiak közé? Mindhármat ismerem. Vagy talán valamelyik muzeum-, templom- vagy utcasarkon várjam? Ez esetben föltételeket kell szabnom, nehogy olyan asszonyt várjak, aki nem jön. Mit szólna ahhoz, ha egy szinházban látna engem, a nélkül, hogy én látnám önt? En megmondom önnek a páholyom számát, melyben meg fogok jelenni barátaimmal. Ön nem ismerteti meg magát és másnap ezt irja: Isten vele, barátom.

Ime, Maupassant, aki novella-témákat keres. Mária azonban ezt irja naplójába:

— A fiatalok közt ő tetszett legjobban...

1884. október 31-én meghalt Baskircsef Mária. Ugyanez év december tizedikén Bastien Lepaye is elköltözött a világból. Maria a passyi temetőben nyugszik, édesanyja pedig, kire örökségül maradtak leánya naplói, most a nagyközönségnek ajándékozza ezt a pompás örökséget.

Apróságok a bolgár fejedelemről.

Pöstyén, szeptember 13.

Lombhullás idején, ősz elején, nagy csöndességben álltak már a pöstyéni fenyvesek. A vendégeket semmi sem marasztotta s a csönd csak egy fejedelmet tudott ott marasztalni. *Ferdinánd* bolgár fejedelem használta csak a pöstyéni iszapot. A csönd vagy az iszapkura tette-e, hogy két hétre tervezett tartózkodását ismételten meghosszabbitotta, nem tudom. Annyi bizonyos, hogy csöndben, nyugodtan élhet ott gróf *Murány*, ami talán nem is a legutolsó dolog ez anarkhistás világban olyan embernek, akinek élete már *kilencszer* forgott veszedelemben. A fejedelem idejét főként a kura és a munka veszi igénybe. Hihetetlen, hogy mennyit bir dolgozni. A nappalt néha még az éjjellel is megtoldja, s a *Ferenc-villa* ablakai akárhányszor éjfél után is villamos fényárban ragyognak.

A *Ferenc-villában* tiz szebbnél-szebben berendezett szoba áll Ferdinánd rendelkezésére. Különösen szép az elfogadó terem, melyet a virágkedvelő fejedelem pompás virágokkal ékesittetett föl.

Gróf Erdődy gavalléros készséggel engedte át a fejedelemnek pompás vadászterületét, melyen cserkészni jár Ferdinánd. Nagyobb gyalogsétákat is tesz. Az iszap majdnem teljesen kigyógyitotta rheumáját s igy jól birja a turákat. Sebesen jár, alig lehet követni, de azért ha észreveszi, hogy kisérői eltáradtak, megáll egy kissé s vagy mezei virágokat szed, vagy szóba áll valami uton ért szegény tóttal, akit gazdagon szokott megajándékozni.

A látszólag zárkózott, rideg ember rendkivül jószivü. Reggelenkint, ha a templomból jön, tekintélyes összeget oszt szét a koldusoknak. Ilyenkor gyakori az öt- és tizforintos alamizsna.

A tót népet szereti a fejedelem. Murány vidékén lévő *Garam* lakosságára emlékeztetik őt, ezeket pedig sohasem nevezi másként, mint: *az én tótjaim*. Az összes magyarországi Koburg dominiumok közül Murány a legkedvesebb helye a fejedelemnek s évről-évre elmegy oda a *kakasdürgés* idején. Edes atyja, néhai Ágost herceg is nagyon szerette ezt a vidéket, ahol kedves vadásztársával, *Ráth* Károlylyal, az egykori főpolgármesterrel vadászgatott. Ágost herceg az áldott jó emberek közül való volt. Gyülölt minden intrikát és besugást. Legkedvesebb embere volt az uradalmi igazgatója, akit Beauregardnak hivtak. Az öregedő direktort fiatalabb kollegái nagyon szerették volna már kiturni a helyéből s mindent elkövettek ellene. Az egyik egyszer azzal állt elő a hercegnél, hogy az öreg Beauregard nagyon iszik. A herceg csodálkozva nézett az intrikusra aztán nagy flegmával és igen komolyan mondta:

— So? Schön! Meg kell javittatnom az öreg fizetését, hogy annál több jusson neki itókára.

Kipróbált hü emberei elien semmi rágalmat nem türt el. Önálló véleményét semmiféle szóbeszéd nem ingathatta meg. Ezt a fejedelmi vonást örökölte a hercegtől a fia, Ferdinán fejedelem, akinek önállóságánál csak konciliáns modora és egyszerüsége nagyobb. Ahol nem kell, kerüli a pompát és a feltünést s Pöstyénben legjobban az tetszett neki, hogy az igazgatóság és a közönség is nagyon diszkréten viselkedett. A fejedelem nagyon szereti a népet. Egy szegény, gondterhelt asszonyt látott ballagni egyszer az uton. Kiszállt a kocsijából s megkérdezte az asszonyt, hogy mért olyan szomoru. Az anyóka el is beszélte minden buját-baját a *dobri pan velko-mozsni*nak. A legnagyobb bajom — mondta az öreg asszony: a *porció*.

A fejedelem mosolygott s egyszer olyan szép piros bankót adott a vén asszonynak, miből még a jövő esztendei adójára is bőven kifutja.

Némelykor barnás teveszőr hawelockba burkolózva, fején puha, nemez kalappal, a park elhagyottabb utain sokáig elsétálgat a fejedelem. Ilyen sétája alkalmával szembe jött vele egyszer két drótostót. A Janók tisztességtudóan vették le a széles kalapjukat.

— Proszim pekne pan velkomozsni.

A fejedelem köszönt, aztán megkérdezte:

— Éhesek vagytok?

A két tót bólintott: — éhesek.

A fejedelem felrendelte őket a Ferenc-villába, ahol saját asztalánál adatott nekik enni, még pedig ugy, hogy az egész menüt végig etette a drótosokkal. Utoljára fekete kávét és szivart is küldetett nekik. A szivar volt a legjobb. Mindegyikre három tizes bankó volt rácsavarva.

Most, hogy a kurát használja, meglehetősen visszavonultan él a fejedelem. Egy izben adott csak nagyobb ebédet, amikor oda rendelte gróf Erdődy házizenekarát is. Négy óra hosszáig huzta neki Radics Sándor bandája a bus magyarokat többek közt a kuruc *nótákat*, amelyeket a fejedelem parancsolt meg. A cigányoknál sokkal kevésbé szereti az amatőr fotografusokat. Ha egy-egy ilyen ármányos kis fekete szekrényt lát föltünni, azonnal valami mellékutra tér át — s ha ez lehetetlen, egyszerüen hátat fordit a masinának. Az államügyek természetesen itt is elfoglalják, de politikáról nem igen beszél. Nagy ritkán ejt el egy két szót, azt is rendkivül óvatosan. Orosz politikáját illetőleg, annyit lehet talán sejteni, hogy a Kohárvak vérségét, az osztrák politika hires bölcsesége miatt nem tarthattuk meg magunknak.

Pedig Kohárv Istvánt *speculum fidelitatis*nak nevezte uralkodója, mert hogy Kohárv István börtönt, sanyargattatást szenvedett, mindent eltürt azért az uralkodóért, akinek hüséget esküdött. Le van az irva szépen egy XVIII. századbeli könyvben. Kohárv Istvánra még a Catóra mondottakat is alkalmazták: *Vir erat maximae gravitatis*. Ferdinánd fejedelem pedig büszke a Kohárv ősökre, arra a vérre, mely olyan, mint más: nem válik vizzé.

Gróf Vay Sándor.

A fenomének.

Minduntalan hallom, hogy itt is, ott is felfedeztek egy énekbeli tüneményt. Megtörtént, hogy valaki az utcán állitott meg, hogy átszellemülten elrebeghesse:

— Barátom, micsoda hangja van a Róthné leányának... Fenomén!

Atlagosan számitva minden második utcában akad 6 usque 7 ilyen fenomén. Akik hallották, azok esküsznek reá:

— Valóságos Patti! Trilla-királynő! Ugy énekel, mint egy isten!

A szinésziskolai fenoménekről nem is szólok. Ott a fenomén járványosan, rajokban lép fel. Logaritmusok nélkül meg sem merném kisérleni, hogy kiszámitsam, hány fenoményt rejtenek a nyilvánossági joggal és a nélkül kombinált szinésziskolák.

Mindig csodálkoztunk, hogy az Opera nem foglalja le őket karhatalommal. Ugy látszik, ott nem értenek az énekhez.

De az bizonyos, hogy valamennyinek fényes müvészi jövőt jósoltunk. És joggal. A fenomén ritka madár, különösen ha csalogány. Voltak csalogányok, kik milliókat csalogattak ki a közönség zsebéből. A külföld bámulatosan fizet.

Számitsunk egy kissé. Tegyük fel, hogy 1000 fenoményt volnánk képesek a külföldnek szállitani, tegyük fel, hogy mindegyik csak egy szerény milliót énekel össze. Ezer millió, az egy milliard. Egy kerek milliárd a válságos gazdasági viszonyok között nemcsak kerek, de csinos összeg is. Azzal lehetne kezdeni valamit.

Fájdalom, ennek a számitásnak akad egy kis hibája. Azt tapasztalom ugyanis, hogy a fenomének következetesen eltünnek. Egy ideig csodás, mesés dolgokat hallunk róluk, azután beállanak telefonos kisasszonyoknak, vagy férjhez mennek az első becsületes henteshez. A legtöbb nyom nélkül kallódik el.

Evek után is kérdezik:

— Mi lett a Veisz Julcsából?

— Akinek olyan fenomenális koloraturája volt?

Senki sem tudja. Csak nem sikkasztják el azokat a Veisz Julcsákat, akiknek olyan fenomenális koloraturájuk van?

Megvallom, ez a gondolat sokszor nyugtalanitott. Már azzal a gondolattal is foglalkoztam, hogy fel kellene hivni az ügyészség figyelmét erre a gyanus jelenségre. Elvégre a fenomén: közkincs s aki azt elsikkasztja az a hivatali sikkasztás büntettét követi el. Ez a deliktum pedig hivatalból üldözendő.

Igenis, gondoltam, tudnunk kell, hogy hová lesznek az énekbeli fenomének.

Nos, megtudtam. A minap egy öreg zenepedagógus felvilágositott.

— Mit nevez ön fenoménnek? — kérdezte tőlem.

— Nos hát azt például, akinek bámulatos magas hangja...

— Magas hang, az suviksz.

— Suviksz? Hát a kinek csodás mély hangja...

— Mély hang, az smirkász.

— Már engedjen meg...

A vén hangjegybrigadéros hallgatást dirigált.

— Jegyezze meg magának, mondotta recsegő kreszcsendóval, hogy olyan ezer és ezer akad, akinek remek magas és bámulatos mély hangja van, de az énekben nem ez dönt. Az énekhez első sorban középhangok kellenek. Szép, egészséges középhangok, érti? Az a ritkaság, az a fenomén, érti? Az az egy-két magas vagy mély hang csak a zsurokon imponál, ha a buffet elég változatos. Erti?

Kezdtem érteni. Csakugyan különös, hogy a középhangokra soha sem gondolunk, mikor fenoméneket kreálunk. Olyan kicsinyesnek tetszenék, ha egy énektehetség méltatását igy kezdenénk: nagyon szép középhangjai vannak. Senki sem hinné, hogy az nem középszerüség.

Pedig ugy látszik, van valami a középhangokban. Mindenesetre jó lesz óvatosnak lenni s szabadon Tompa után igy szólani a fenoménekhez: — Fiaim, csak énekeljetek, — ha tudnilluk jó közép hangotok van...

Lucián.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Népszinház.** Jafet ur a tucat feleségével megint kivonult ma este a *Népszinház* szinpadára s mi szivből örvendtünk a vidám viszontlátásnak. Semmi kifogásunk ellene, hogy a tucat asszonykáról is, meg Jafet urról is leverték a könyvtári port, mert *Mars és Desvallieres* szövegkönyve, amelyben porlepetten szunnyadoztak, kedves, ötletes munka s épp oly kedves és ötletes a *Roger* zenéje is. A közönség annak idejében nagyon kedvezően fogadta is ezt az elmés francia darabot, amelyben *Z. Bárdi* Gabi asszony olyan szép Arabella volt s olyan szépen énekelt, hogy ebben a darabban érte el az annyira áhitott primadonnai fokot. A bohóság mai felelevenitésénél is tetszett. A francia librettisták bohókás helyzetei és mulatságos alakja a legvidámabb estét szerezték a közönségnek s minthogy a *Jafet ur 12 felesége* azok közé a ritka francia énekes darabok közé tartozik, amelyben a komikusoké a vezető szerep, a kacagás alig állott el csak egy percre is. A *Népszinház* kitünő komikai triásza: *Solymosi*, *Németh* és *Kovács*, (aki uj volt a darabban), alig hagyott egy pillanatnyi nyugtot a nevető-idegeknek. Minthogy a női szerepek a darabban passziv természetüek, a főszerepet, Arabellát *Fedák* Sári kisasszony kedvéért kicsinositgatták mindenféle betétekkel és táncokkal. A szerep igy, természetesen hatásosabbá is lett s a legnagyobb élvezettel néztük s velünk együtt a közönség is néhány tánc-piecében, amelyet ismert szilaj tüzével produkált el, a ház zajos tapsai által jutalmazva. A müvésznő által énekelt betét-kuplék nem voltak ismeretlenek előttünk. A *Rubikon-kuplét* és a *Valami mondani való* cimü játék-kuplét, (melyek poétikus szövege *Mérei* Andor tollából kerültek ki) a budapesti énekes-szinpad egyik legbrillánsabb kuplé-énekesnőjétől, *Ledofsky* Gizellától hallottuk a *Magyar Szinházban*, aki azokat a legnagyobb hatással énekelte. *Fedák* kisasszony ezekben a kuplékban méltó utóda volt kitünő elődjének. Az ifju müvésznő egyáltalában érti a módját annak, hogy miképpen kell a közönséget lassan-lassan magához hóditania s tudatában lévén annak, hogy mily szinpadi kvalitásai azok, amelyekre a legbiztosabban támaszkodha-

tik, ezekkel ostromolja meg. *Fedák* kisasszony, ismételjük, ma is mesésen táncolt s a toilette minden raffinement-jét harcba vitte mai estéjének sikeréért. Ez a sikere meg is volt s nagy tapsokban és sok kihivásban fejeződött ki. *Szirmai* épp oly szeretetreméltó Játet volt, mint első izben s a jókedvü előadás szereplői közül említést érdemelnek még: *Krecsányi* Sarolta, *Ujvári* és *Tollagi*. A háznak egészen hautsaisonszerü képe volt s néhány páholy kivételével, egészen megtelt. (*M—s.*)

** **Magyar Szinház.** A *New-York szépe* a Magyar Szinház játékrendjének legkedvesebb darabja. Szines, mozgalmas előadás, amelyben mindenki a helyén van, legkivált *Ledofszky* kisasszony, a pajkos és dalos Fifi szerepében és *Sziklai*, az ősbuta, vén erényesősz roppant bolond alakjában. Csak a cimszereppel nem volt ez ideig a szinháznak szerencséje. Sok meddő vállalkozás után ma megkerült ez a szerencse is: *Szoyer* Ilona kisasszony óriási tapsok közepette énekelte dalait, eredetieket és betoldottakat. Kedves volt játékában is, amely valami bájos bátortalansággal tünik ki. Akár öntudatos ez a kisasszonyban, akár természetből való, jól löst. És ez a fő. A szinház tele volt.

** **Hirek a Nemzeti Szinházból.** *A tenger asszonya*, *Ibsen* ötfelvonásos szinmüve pénteken, szeptember 20-ikán, *Szöllősi* Zsigmond forditásában kerül szinre a *Nemzeti Szinházban* a következő szereposztással: Dr. Wangel — *Gál*, Ellida, a felesége — *P. Márkus* Emilia, Bollette — *Ligeti* Juliska, Arnholm — *Mihályfi*, Lyngstrand — *Dezső*, Hilda — *J. Vizvári* Mariska, Bollester — *Rózsahegyi*. — A nemzeti Szinház igazgatósága előadásra elfogadta *Guthi* Soma és *Rákosi* Viktor *A sarok* cimü 3 felvonásos vigjátékát, amely egyike lesz a szinház legközelebbi ujdonságainak.

** **A M. Kir. Opera bemutatója.** A *M. Kir. Opera*, mint értesülünk, e hónap 24-ikén mutatja be *Major* J. Gyulának *Erzsike* cimü egyfelvonásos dalmüvét, amelynek szövegkönyvét *Radó* Antal irta. Az első nagy ujdonság *Wagner* Rikhard *Tristán és Izoldája* lesz.

** **Délutáni előadások a Vigszinházban.** A hüvösebb időjárás beálltával a *Vigszinház* megkezdi népszerü délutáni előadásait, amelyeket az idén is mérsékelt helyárakkal rendeznek. Ezeknek az előadásoknak a müsorán azok a darabok fognak szerepelni, amelyek az évad folyamán a legnagyobb sikert érik el. Az első délutáni előadás vasárnap, e hó 22-én lesz; szinre kerül: *Az édes otthon*, Valabréque mulatságos bohózata.

** **A Nemzeti Zenede igazgató-kérdése.** A *Nemzeti Zenede* választmánya ma délután gróf *Zichy* Géza elnöklésével ülést tartott. Az ülés főtárgya a *Bartay* Ede igazgató halálával megüresedett igazgatói állás betöltésének kérdése volt. Az ügyet ugy oldották meg, hogy az igazgatói állást csak egy félév letelte után töltik be és addig gróf *Zichy* Géza elnök inditványára az igazgatói teendők vezetésével *Erney* Józsefet, a tanárok legidősebbikét bizták meg. A választmány *Mészáros* Imre tanár operaházi igazgató szabadságát egy évvel meghosszabbitotta és helyetteseiül *Metz* Albert, *Kladivko* Vilmos és *Kálmán* Albert tanárokat bizták meg. Az intézetbe eddig összesen 1067 növendéket irtak be, a választmány elhatározta hogy ujabb párhuzamos osztályokat állit fel, melyekbe a növendékek beiratását mindennap délután eszközlik az intézet helyiségeiben (IV. Ujvilág-utca 14. sz.) *Gobbi* Alajos intézeti karnagyot a hegedü- és fuvósosztályok osztályfőnökévé választották meg és a november 1-én nyugalomba vonuló Fetter János tanár helyett *Polónyi* Elemér zongoramüvészt választották meg. Végül jegyzőkönyvbe foglalták az elhunyt *Frey* József választmányi tag érdemeit.

** **Blaha Lujza fellépései.** *Blaha* Lujza asszony, ki a nyári szünet után hétfőn lép föl először a Népszinházban, a jövő héten két legkedveltebb szerepét játszsza. Hétfőn, 16-án a *Falu rossza* Finum Rózsijával köszönt be több mint háromhavi távollét után; vasárnap, 22-én este pedig a *Piros bugyellárisban* lép föl a biróné szerepében.

** **A Népszinház eredeti operett-premiérje.** A *Népszinháznak* csaknem egész személyzete serényen készül a legközelebbi eredeti operett-ujdonságra, *Béldi Izor* és *Fejér Jenő Katalinjára*, mely a szezon első ujdonsága lesz. A próbákban, mint női főszereplők *Hegyi* Aranka (Katalin), *Küry* Klára [(Germain főhadnagy) és *Bojár* Teruska áradatlanul vesznek részt. A Népszinház sulyt vet arra, hogy első ujdonsága minden tekintetben kielégitő legyen: az eredeti müvet teljesen uj és diszes kiállitásban mutatja be. Minthogy a darab az orosz udvarban játszik II. Katalin cárné idejében, a jelmezek rendkivüli változatosságot és fényt kivánnak meg s az utolsó gárdista egyenruhája is korhü rajzok és festmények nyomán készül, melyeket *Stoll* Károly és *Kéméndy* Jenő kutattak ki. A diszletek szintén ebben a szellemben készülnek; igy a harmadik felvonásban a cárné szobáját abból a korból való festmények diszitik egészen a *Kreml* és a *carszkojeszeloi* cári kastélyt. Az operett, mint értesülünk, e hónap 27-ikén kerül bemutatóra.

** **A Nemzeti Szinház Mészáros-pályázata.** A *Nemzeti Szinház* ismeretes *Mészáros*-pályázatára, mely első izben eredmény nélkül való volt összesen nyolcvan pályamunka érkezett. A pályázó darabok közt van 2 tragédia, 42 szinmü, 23 dráma, 10 vigjáték, 1 bohózat, 2 népszinmü. Az egyes pályamunkák a következők:

Főszolgabiróék, Hazugság, Fel és le, A csárda gyöngye, Iszapos talajon, Álom a hanton, Borus napok, Utazás egy rendez-vous körül, Halhatatlanság, Edith, Bünösök, Az anya és leánya, Válponton, Nyári zivatar, Bosszu, Egy kis leány regénye, A bosszu, Elbukott nemzet, Halottakról, Küzdelmek, A Gánóczyak, Vak töltéssel, Gerley Emma, Megtisztulva, Eva, Ágotha, Margit szerelme, Emma, Nagyasszony, A reformator, Romlott erkölcsök, Láva, A szolgalegény, A méltóságos mama, Olga, A féltékenység, Az örangyal, Asszony, Eszter, Kettős szerelem, Áldozat, Nagy vagy isten, Deona, Megalkuvás, Az anya, Az eloltott láng, Légy igaz, Lelkek Golgothája, Uj Világ, Aranka, A pillangó, A szabaditás, Ideális házasság, Irén kalandja, Leszakitott virág, A büntárs, Váradiné, Pénz és szerelem, Rachel siralmai, Férfi-becsület, A peregrinus, Pénzvágy és boldogság, Mirjamért, Elv és szerelem, Kezek, Meghasonlás, Margit bosszuja, A rajongó, Olympia, Az asszony, A pénz, Drágus Gábor, A selyemgyerek, Sáray Sándor esete, Dr. Kalábri elmegyógyász sikeres müködése, A föranguak, Választási mozgalom, A tranzakció, Három asszony, A papucs.

** **Kopácsy Juliska társulata.** Egy *bécsi* ujság arról ad hirt, hogy *K. Kopácsy* Juliska *Netzler* bécsi kómikussal társasviszonyban operett-társulatot szervez, amely Romániát, Bulgáriát és Törökországot fogja bejárni. A társulat egyfelvonásos francia operetteket fog előadni.

** **Csillag Teréz a roulette-asztalnál.** Csillag Teréz a Vigszinház kiváló müvésznője tegnap délután roulettet játszott és pedig oly szerencsével, hogy az asztalnál kifogyott a pénz, szóval bankot ugrasztott. Megnyerte az ugynevezett tigrisütést is, amire annyi Lajos aranyat kapott, hogy nem győzte begyömöszölni kis kézi táskájába. Mesés szerencsége azonban cserbe hagyta és rohamosan visszavesztette pénzét ugy, hogy összesen két aranynyal távozott. Ez a jelenet szóról-szóra megtörtént, de nem a monte-carlói kaszinóban, hanem az *Uránia Szinház tetején*. Gyönyörü tavaszi toilette volt rajta, olyan mint a milyent előkelő amerikai asszonyok szoktak a monte-carlói kaszinó termében viselni. A croupier szerepét *Mihalik* Izrael jeles tájképlestő vállalta magára, aki buzgón forgatta a roulette hengerben a fehér golyót és angolos hidegvérrel mondotta ki ezt a hires jeligét: *rien vex plus*. A háta mögött állott *Karlovszky* Bertalanné, ez a teli-vérü párisi uriasszony, aki teljes komolysággal nézte, hogy a golyó melyik számba szalad bele. Karlovszkyné partnere *Szlányi* festőművész volt, aki egyetlenegy tétet sem ütött meg. Amikor *Csillag* Teréz kifogyott a pénzből, mindig hátrafordult és a férjétől kért kölcsön, akinek a szerepét *Basch* Gyula festőművész játszotta. *Csillag* Teréz mellett az Uránia szinház népszerü szerzője *Salamon* Ödön foglalt helyet, aki folyton és folyvást vesztett. Mellette az asztal sarkán *Karlovszky* Bertalan női festőiskolájának egy bájos növendéke *Gál* Emma urhölgy remegve tett fel egy aranyat rangera vagy noirra. Az asztal körül *Feiks* Jenő mutatta be a szenvedélyes játékos typusát. Mindezt pompásan sikerült mozgóképen fogjuk látni, amelynek első bemutatása az Uránában Monte Carlo és a Riviera 30-ik előadásán vasárnap szeptember 15-én lesz.

** **A Népszinház első délutáni előadása.** A *Népszinház* a jövő vasárnap, szeptember 22-én kezdi meg az idei évad délutáni előadásait; első előadásul *Ladányi* Dezső *Milliók a hó alatt* cimü regényes szinmüve kerül szinre; a látványosságokban is bővelkedő darabnak ez lesz egyuttal az első délutáni előadása.

** **Még egy Francesco da Rimini.** Gabriele *d'Annuncio* tudvalevőleg *Francesco da Rimini* cimmel verses tragédiát irt, mely *Duse* Eleonorával a cimszerepben, Rómában fog először szinre kerülni december elején. A *londoni Times* most azt irja, hogy Sarah *Bernhardt* szerződést irt alá, amelyben arra kötelezte magát, hogy Marion *Crawford* angol szinmüirónak *Francesco da Rimini* cimü drámáját előadja párisi szinházában s a cimszerepet maga fogja kreálni, *Crawford* még a nyáron felolvasta a darabot a müvésznőnek londoni tartózkodása idejében.

** **Fővárosi Nyári Szinkör.** Zsufolt ház előtt adták ma este Budán *Márthát*, Flotow kedves zenéjü operáját. Az előadás egybevágó, élvezetes volt; Sugár Aranka, Parlagi Kornélia, Mihályi, Környei, Vámos egyaránt a legnagyobb élvezetet nyujtották ügyes játékukkal, szép énekükkel. Méltán megérdemeltek a sok tapsot, amelyben ugy nyilt szinen, mint a felvonások után részük volt.

** **Repriz a Magyar Szinházban.** A *Magyar Szinház* a jövő héten, kedden, feleleveniti a *Koldus és királyfi* operettet a két cimszerepben *Ledofszky* Gizellával és *Feledi* Boriskával, akik nagy sikerrel kreálták is a koldus és a királyfi szerepét.

** **Vendégszereplés a Városligeti Szinkörben.** *Czeglédi* Róza, a Horváth-féle sziniskola végzett növendéke e hó 23-ikán vendégszerepel a Városligeti Szinkörben. *Medeában* lép föl s a cimszerepet játszsza.

** **Miskolczi zeneiskola.** *Recht* Sándort, a jeles hegedümüvészt, a filharmóniai társaság titkárát a *miskolczi városi zeneiskola* tanárának választották.

** **A Vigszinház eredeti bemutatója.** A *Vigszinház*, mint már emlitettük, kedden, 17-ikén mutatja be *Mocsáry* Bélának *A háló* cimü eredeti vigjátékát, amely a szinház ötéves fennállása óta századik ujdonsága a *Vigszinháznak*. Az ujdonsághoz megrendelt jelmezek és diszletek csak az előadás napjaira készülnek el teljesen, ugy, hogy a főpróbát nem tarthatják meg a bemutatót megelőző napon, hanem csak kedden. A szokástól eltérően azonban nem délelőtt 11 órakor, hanem már 10 órakor kezdik meg *A háló* főpróbáját, amelyre az igazgatóság a sajtó képviselőit hivta meg. Kedd től fogva *A háló* tölti be a jövő hét müsorát a pénteki nap kivételével, amelyen az *Ocskay brigadéros* kerül szinre, ez alkalommal 89-edszer.

** **Magyar operaénekes Bécsben.** Bécsből táviratozza tudósitónk, hogy a budapesti Operaház igazgatósága nem hosszabbitotta meg *Beck* Vilmos szabadságát s igy a müvész kénytelen volt azonnal visszautazni Budapestre. Igy a szerdára hirdetett vendégszereplés elmarad és *Beck* Vilmos a jövő hónapban folytatja bécsi vendégszereplését.

** **Fővárosi Nyári Szinház.** A *Fővárosi Nyári Szinkör* feleleveniti héttőn *Erckmann* és *Chatrian* rég nem adott hatásos szinmüvét a *Rantzaukat*. A főszerepeket *Farkas* Béla, *Sebestyén*, *Pethes*, *Faragó*, *Tóth* Ilonka és *Ebergényiné* játszszák. *Shakespeare*-est is lesz a jövő héten; szerdán szinre kerül a *Velencei kalmár Sebestyén* Gézával *Shylok* szerepében. Pénteken lesz az évad utolsó premiérje a szinkörben. Szinre hozzák *Barré* és *Bannes* Párisban nagy sikert aratott operettjét, a *Korhely királyt*. A darabban az egész operettszemélyzet rész vesz s az igazgatóság uj diszleteket és jelmezeket csináltatott hozzá.

** **Két magyar társulat Fiumében.** A *fiumei Feniee*-szinházban mint az előjelek mutatják, a jövő tavaszon két magyar szintársulat is fog játszani. Ismeretes, hogy a szinházat május és junius havára dr. *Janovics* Jenő, a *szegedi* szinház nagytehetségü uj igazgatója bérelte ki s egy mai *fiumei* táviratot arról ad hirt, hogy *Krecsányi* Ignácnak *Fiuméban* időző titkára, *Békés* Gyula ugyancsak kibérelte a *Fenicet* április havára. A távirat nem valami nagy objektivitással hozzáteszi ehhez a tényhez hogy a városban nagy megelégedést kelt, hogy a *Krecsányi*-társulat jejövetelét biztositották s hogy a bérletet maga a helybeli magyarság vezető köreinek támogatásával sikerült létre hozni. Ami mindenekelőtt a *fiumei* magyarságot illeti, nem értjük, hogy mi szüksége akár az egyik, akár a másik bérlő mellett magát exponálnia. A *fiumei* magyarságnak épp ugy mint a magyar szinészetnek, csak egyetlenegy érdeke lehet a *fiumei* magyar vendégszereplés kérdésében és ez az, hogy a *Fenice*-ben elsőrangu, komoly müvészi szinvonalon álló társulat játszék és szerezzen becsületet a magyar szinmüvészetnek. Ebben a tekintetben pedig a két bérlő közt semminő különbséget nem lehet tenni. Epp ugy mint *Krecsányi*-ban, de *Janovics* Jenőben is, aki egyik legképzettebb és leghivatottabb tagja a a vidéki igazgatóknak, megvan a teljes garancia arra nézve, hogy a leginkább müvészi erőkből szervezett társulattal fog bevonulni a *Fenicebe*. Nem értjük azonban egészen, hogy azzal a befejezett ténynyel szemben, hogy az uj szegedi igazgató május és junius havára kibérelte a *Fenicet*, mi inditotta *Krecsányi* igazgatót arra, hogy a szinházat április havára kibérelje, mikor neki megvan a *budai* állomása, amely határozottan a legjobb nyári állomás az egész országban. Egy jó nyári állomás pedig csak elegendő egy társulatnak. A dologból némi *ujjhuzás* kandikál ki, ami valóban teljesen fölösleges volt. Egyébiránt ha már lait accomplitkkal állunk szemben, nem látunk valami veszedelmet benne, ha a jövő tavaszon két magyar társulat fog is játszani egymás után a *Fenicében*. Ha ez a versengés a müvészi téren fog maradni is reméljük, hogy azon fog maradni, akkor ez csak használ lesz a müvészetnek. Az uj *szegedi* igazgatót mi olyan embernek tartjuk s eddigi müködése után joggal tarthatjuk is, aki müvészi téren bárkivel bátran felveti a müvészi versenyt.

** **Müsorváltozás.** A *Fővárosi Nyári Szinházban* a holnap, vasárnap délutánra hirdetett *Felhő Klári* előadása *Sugár* Aranka betegsége miatt elmarad. Helyette Szigligeti *Cigány* cimü népszinmüvét adják. Az estére hirdetett *Rezervisták* előadása nem szenved változást.

** **Harlekin király premiérje.** Mint *bécsi* tudósitónk onnan jelenti, ma este volt a *Deutches Volkstheaterben* *Lothar* Rudolf: *Harlekin király* cimü darabjának premiérje. Az uj darab, amely a *Nemzeti Szinház* idei játékrendjében is szerepel, óriás sikert aratott és a második és harmadik felvonás tetszett feltünően.

** **Francia szinészek Berlinben.** *Durand* Marguerite asszony, a *Theatre Française* volt tagja, aki most a *Fonde* cimü ujságot szerkeszti, társulatot szervez, amely *Berlinben* fog vendégszerepelni. A társulatnak tagja lesz az egyik *Coquelin* is.

** **Hauptmann Gerhardt uj darabja.** *Hauptmann* Gerhardt *A vörös kakas* cim alatt uj darabot irt, amely folytatása a hirneves drámairó *Bieberpelz* (A prémes bunda) cimü darabjának. A darab az idei évadban a *berlini Deutsches Theaterben* fog bemutatóra kerülni.

** **Színházak műsora.** *Magy. kir. Operaház.* Vasárnap: *Hunyadi László.* Hétfőn: *Nincs előadás.* Kedden: *Lohengrin.* Szerdán: *A cremonai hegedűs. Vióra.* Csütörtökön: *Aida.* Pénteken: *Nincs előadás.* Szombaton: *Carmen.* Vasárnap: *Hoffmann meséi.*

Nemzeti Színház. Vasárnap: *A bor.* Hétfőn: *Romeo és Julia.* Kedden: *A megboldogult.* Szerdán: *A bor.* Csütörtökön: *Hófehérke.* Pénteken: *A tenger asszonya.* Szombaton: *A tenger asszonya.* Vasárnap: *A tenger asszonya.*

Vígszínház. Vasárnap: *Ocskay brigadéros.* Hétfőn: *Az édes otthon.* Kedden: *A háló* (először.) Szerdán: *A háló.* Csütörtökön: *A háló.* Pénteken: *Ocskay brigadéros.* Szombaton: *A háló.* Vasárnap délután: *Az édes otthon.* Este: *A háló.*

Népszínház. Vasárnap: *Jáfet 12 felesége.* Hétfőn: *Falu rossza.* Kedden: *San-Toy.* Szerdán *Jáfet 12 felesége.* Csütörtökön: *Baba.* Pénteken: *Cirkuszélet.* Szombaton: *Jáfet 12 felesége.* Vasárnap délután: *Milliók a hó alatt.* Este: *A piros bugyelláris.*

Magyar Színház. Vasárnap: *Newyork szépe.* (Szoyer Ilonka fölléptével.) Hétfőn: *Newyok szépe.* Kedden: *Koldus és királyfi.* Szerdán: *Ikrek.* Csütörtökön: *Ikrek.* Pénteken: *Koldus és királyfi.* Szombaton: *Ikrek.* Vasárnap: *Newyork szépe.*

Fővárosi Nyári Színház: Vasárnap délután: *Fehér Klári.* Este: *A rezervisták.* Hétfőn: *Rantzaux.* Kedden: *Zaza.* Szerdán: *A velencei kalmár.* Csütörtökön: *Cyrano de Bergerac.* Pénteken: *Korhely király* (először.) Szombaton: *Korhely király.* Vasárnap délután: *A sötétség hatalma.* Este: *Korhely király.*

Uránia színház. Vasárnap délután 4 órakor mérsékelt helyárakkal: *A föld körül,* este ½8 órakor *Monte-Carlo és a Riviera.* Hétfőn: *Monte-Carlo és a Riviera.* Kedden: *Monte-Carlo és a Riviera.* Szerdán: *Monte-Carlo és a Riviera.* Csütörtökön: *Monte-Carlo és a Rivera.* Pénteken: *Monte-Carlo és a Riviera.* Szombaton: *Monte-Carlo és a Riviera.*

** **Legujabb zeneművek** kaphatók *Szilágyi* Béla könyv- és zenemükereskedésében, Károly-körut 26. Az árak koronában értendők. *Operettek és operak:* Hoffmann meséi 10.—, Troubadour 3.60, Traviata 4.80, Rigoletto 4.80, Aida 9.60, Alarcos bál 5.—, Faust 7.20, Mignon kötve 10.80, Bohémek 10.—, Bajazzók 8.40, Postás fiu, Kis szökevény, Cirkuszélet à 7.—, Geisha, New-York szépe, Görög rabszolga, Lucky Star darabja 6.—, San Toy 5.40. — *Magyar szöveggel:* Kis szökevény, New-York szépe, Hoffmann meséi. A modell 2—2 füzet, füzetenkint 8.—, Du mein Girl magyar vagy német szöveggel 2.—. Susi mein Kind. Couplet a Venus auf Erden cimü operettből 1.40. Zongorára 2 kézre: Ziehrer, Die 3 Wünsche 2 füzet à 3.—, Royle, Toreador Walzer 1.80, San Toy Marsch 2.40, Girl Walzer 2.—, Fregoli-induló 1.50, Cadettenmarsch 1.45, Ocskay brigadéros bővitett kiadás 3.—, Buberl komm. keringő 2.40, 101 magyar népdal II, (uj sorozat) füzet 3.—. Money Maker induló 1.50. Juicsa kuplé a Postás fiuból 3.—. „A bisseri a Hetz" kuplé a San Toy-ból 2.40. Hetner, Kriegsmarsch der Buren 1.20. „Mein Bobbie", kuplé a San Toy-ból 1.10. Könyv- és zenemü-árjegyzék bérmentve. Állandó vevők kedvezményben részesülnek.

** **Operaelőadás a Telefon Hirmondóban.** A nyári szünet után ma este lesz az első előadás a Magyar kir. Operaházban. Megnyitó előadásul Erkel Ferenc Hunyadi László-ja kerül színre, Erzsébet szerepében F. Pewny Irénnel. A Telefon Hirmondó, mely előfizetőinek szórakoztatására az Operaház előadásait közvetiti, már a mai nappal megkezdi az operaelőadások közvetitését, teljes egészében közvetitvén a Hunyadi László mai előadását. Az opera végeztével még cigányzenét fog közvetiteni a Hirmondó müszaki osztálya 11 óráig. E zeneközvetités az Emke és az Elite kávéházban játszó cigánybandák muzsikájának átvitelével történik.

** **A Telefon Hirmondó hangverseny-szezonja** e héten veszi kezdetét. Csütörtökön délután 5 órakor nagy gyermekhangversenyt rendez a Telefon Hirmondó, mig hangversenyei sorozatát vasárnap e hó 22-én déli 12 órakor nagy matinéval kezdi meg, melyre a főváros irói és müvészi gárdájának számos kitünősége igérte meg közreműködését.

FŐVÁROS.

(*) **Uj patikák.** A tiszti főorvos javaslata alapján a közegészségügyi bizottság és a tanács azt az előterjesztést teszi a szerdai közgyüléshez, hogy a következő helyeken engedélyezzen uj patikákat: a *VI. kerületben:* a Szondy- és Izabella-utcák sarkán és a Hungária-körutnak, a Külső váci-ut és Csata-utca közti részén; a *VII. kerületben:* a Jósika-utca és Izabella-utca kereszteződésénél és az Akácia-utca és Wesselényi-utca sarkán; a *VIII. kerületben:* a Práter-utca és Futó-utca környékén.

A tiszti főorvos azzal okolja meg az uj patikák fölállitását, hogy az uj népszámlálás adatai szerint, a lakosság száma olyan mértékben emelkedett, hogy a közönség érdeke okvetetlenül megkivánja a patikák szaporitását. Ezenkivül azt is fölhozza okul a tiszti főorvos, hogy az uj patikák egyáltalában nem veszélyeztetnék a régieket.

A közegészségügyi bizottság osztotta a tiszti főorvos vélekedését, kivéve a VIII. kerületre vonatkozólag, mert ott tiz év alatt négygyel szaporodott a patikák száma, ugy hogy a kerületben most tiz patika van s ezek közül nyolc éppen a külső részeken, tehát ott, ahová a tiszti főorvos az ujnak fölállitását javasolja. Ezért a közegészségügyi bizottság abban a véleményben volt, hogy a VIII. kerületi uj patika ügyét vegyék további megfontolás alá. A tanács ugyanebben a véleményben van s igy csak a VI. és VII. kerületi uj patikák engedélyezését javasolja a közgyülés előtt s egyuttal kivánja, intézzenek fölterjesztést a belügyminiszterhez, hogy a négy uj patika engedélyezésének a jogát ruházza át Budapest székesfőváros hatóságára, mint kezdeményezőre.

(*) **Állandó ápolonők a Szent László-kórházban.** A tanács azt a javaslatot terjeszti a szerdai közgyülés elé, hogy az addig nyolc ideiglenes ápolónő helyébe ugyanannyi rendes, állandó ápolónőt alkalmazzanak, mert ezzel elérik azt, hogy ezentul gyakoroit, megbizható lesz a személyzet, ami a betegápolás érdekében mellőzhetetlen.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Petőfi-Társaság** e hó 15-ikén, vasárnap, délelőtt 10 órakor tartja a szünidők után első felolvasó ülését a Magyar Tudományos Akadémia első emeleti termében. Tárgyak: 1. A szocializmus és a morál. (Értekezés.) *Bodnár* Zsigmond r. tagtól. 2. *A rokon.* (Elbeszélés.) Irta és felolvassa *Vértesi* Arnold r. tag. 3. Ujabb Petőfi-relikviák, bemutatja *Kéry* Gyula vendég. 4. Folyó ügyek.

○ **Füredi Ignác két munkája.** Két becses nyelvészeti munkája jelent meg egyszerre *Füredi* Ignácnak, a budapesti tanitóképző ismert nevü, tudós tanárának. Mind a két munka a nagyközönség használatára készült. Az egyiknek: *magyar rimszótár* a cime. Ennek a kis könyvnek nagy lesz a népszerüsége, mert a forgatása hasznos a versekkel foglalkozóknak és kedves ismeretgyüjtés azoknak, akik a rimes dolgokat szeretik. Az egybeállitása magyaros nyelvérzékre, széles tudásra, gondosságra és buzgóságra vall. A másik munka, amely Füredi Ignác nyelvtudományi működésének sikereit gyarapitja, a *Magyar nyelvhibák javitó és magyarázó-szótára* Fölötte hasznos utmutatója ez a kis könyv a magyaros irás szabályainak, a rossz képzésü, a koros szavakat irja ez a derék munka, amelyben mintegy kétezerötszáz betürendbe szedett megjegyzés szól a magyar nyelv fattyuhajtásairól. A rimszótár ára 1 korona 50 fillér, a nyelvhibák szótáráé 2 korona (Dobrowsky és Franke kiadása), mind a kettő megrendelhető a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában.

○ **Uj Idők.** Az országgyülést bezáró aktusról, a Pálffy huszár ezred kétszázéves jubileumáról és a buffaloi merénylet áldozatáról. Mac Kinleyről közöl egy sereg érdekes képet az Uj Idők e heti száma. Van továbbá benne *Tuli* Odönnek egy pompás rajza, Falusi Don Juanok és sok aktualis apró rajz is. A szövegben Horkayné a tisztelt válaszlókkal inculcalkedik, *Lengyel* Laura folytatja regényét, *Kánoki* Izidor novellát ir és *Keve, Lyka* Károly meg *Tábori* Róbert a heti eseményeket tárgyalják. Az *Uj Idők* kiadóhivatala, mely Andrássy-ut 10. szám alatt van, kivánatra bárkinek szivesen küld mutatványszámot.

SPORT.

*** **Nemzetközi kerékpárversenyek Ujvidéken.** Délmagyarország e kies városában, hol a sportszellem még teljes virágzásában van, nagy nemzetközi versenyeket rendeznek 29-én. A versenyen fővárosi versenyzőink szine-java részt vesz. A versenyprogrammot nagyon ügyesen állitották össze, ugy, hogy szép küzdelmekre lesz kilátás. Fő pontja a kerékpáros ünnepélynek Magyarország 100 km. bajnoksága, melyben kiváló távmenőink mind részt vesznek. A verseny iránt érdeklődők Mayer Józsefhez fordulhatnak, Ujvidék.

*** **Agarász-verseny.** A *Bács-Bodroghmegyei agarász-egylet* november 3-án és 24-ikén tartja ez évi versenyeit. Nevezések a titkár cimére Szabadkára küldendők november 2-ikán, illetőleg november 23-ikán éjjeli 12 óráig.

*** **A „nagy freudenaui" fogadások.** A Freudenau holnapi nagy versenyének az utolsó órákban Parapluie lett a favoritja, melynek most már 3 : 1 a legjobb oddsza. Utána Medicus következik 4, Felemás és Maculani 5, Alice és Carmin 6 oddszszal. A startig még kétségkivül történnek változások a fogadásokban, annál is inkább, mert több istálló még nincs tisztában vele, melyik lovát küldje a küzdelembe.

*** **Bécsi lóversenyek.** A megszokott kis közönség előtt folyt le a bécsi lóversenyek mai negyedik napja. Szép lefolyásu volt a Benczur-handicap, amelyben tizenkilenc ló vett részt, köztük több kipróbált flyer. Győztes lett egy eddig kitartónak vélt telivér, *Quota*, amely három hosszal könnyen nyerte a versenyt *Allerweil fidel* és a holtversenyben a harmadik helyre beérkezett *Malice* és *Jász* előtt. Érdekes futás volt a Kladrubi dijért, amelyben hosszu szünet után *Ladon* is futott, de csak harmadik lett *Javorina* és *Pumus* előtt.

A részletes eredmény a következő:

I. **Nyeretlen kétévesek versenye.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Báró Springer G. **Tétova**ja (Wilton) első, gróf Wenckheim J. Olympiaja (Tarai) második, Mautner V. Hippiasa (Southey) harmadik. Azután: Propaganda, Babatündér, Lady-Girel, Cold Cream, Pszt, Silvio, Belle-Alliance, Jim Morgan. Totalizatőr: 10 : 41. Helyrefogadások: I. 50 : 78, II. 50 : 99. III. 50 : 69.

II. **Eladóverseny.** Dij 2000 korona. Távolság 1600 méter. Szemere M. **Gileadja** (Bonta) első, Egyedi A. Jagelloja (Morgan) második, Péchy A. Scharbeje (Tarai) harmadik. Azután Karmester. Totalizatőr: 10 : 65. Helyrefogadások: I. 50 : 102. II. 50 : 93.

III. **Kladrubi dij.** Dij 4000 korona. Távolság 1000 méter. Egyedi A. **Javorina**ja (Morgan) első, gróf Károlyi I. Pumusa (Tarai) második, gróf Degenfeld Jon Ladonja (Wilton) harmadik. Azután Macca. Totalizatőr: 10 : 32. Helyrefogadások: I. 50 : 103. II. 50 : 103.

IV. **Benczur-handikap.** Dij 5000 korona. Távolság 1200 méter. Egyedi L. **Quota**ja (Morgan) első, Rheina-Wolbeck fh. Allerweiltidel (Gilchrist) második, gróf Henckel A. Maliceje (Prudames) és gróf Batthyány E. Jászja (Huxtable) harmadik. Azután Attila, Ordensritter, Kalupri, Royal Flush, Retour, Philister, Ponyvásy, Montezuma, San-Jago, Hippokrates, Nina, Sonsourire, Duanna, Dogma, Sári volt a neve. Totalizatőr: 10 : 154. Helyrefogadások: I. 50 : 322. II. 50 : 153. III. 50 : 122 és 140.

V. **Kétévesek handicapje.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Eleonora ménes **Bauksiaja** (Gilchrist) első, Dreher A. Getrostja (Cleminson) második, báró Springer G. Paillardja (Adams) harmadik, azután: Nothung, Ugyanaz, Godiche. Totalizatőr: 10 : 30. Helyrefogadások I. 50 : 90, II. 50 : 100

VI. **Háromévesek gátversenye.** Dij 1800 korona. Távolság 2400 méter. Gróf Trautmansdorff L. **Sociusja** (Lawton) első, Miguel Braganzai hg. Alfalfaja (Huxtable H.) második, Dreher A. Victressje (Wheeler) harmadik, azután: Ananas, Lunalillo, Beau fils, Gunár, Versuch. Totalizatőr: 10 : 28. Helyrefogadások: I. 50 : 82. II. 50 : 255, III. 50 : 74.

VII. **Eladók handicapje.** Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Trautmannsdorff L. **Tiamoja** (Barker) első, Egyedi L. Strohfeuerje (Slack) második, Taxis herceg Ericaja (Morgan) harmadik. Azután Gaudriole, Vieux garçon, Ne engedj, Maestro, Cap Martin, Féltorony, Product, Esparsette. Totalizatőr: 10 : 58. Helyrefogadások: I. 50 : 90. II. 50 : 67. III. 50 : 100.

*

A holnapi nap főszáma a 15.000 koronás Nagy freudenaui handikap, amely minden évben hires arról, hogy első rangu szivós lovakat gyüjt a startjához. Ez idén már csak szivós, de nem első rangu lovak küzdenek érte, mert a résztvevők elitje a handikapklasszisnak is csak a közepéhez tartozik. *Medicus, Parapluie, Maculani, Felemás* nem valami nagy potentátumok s csekély pár kilogramm együvé hozza chance dolgában a crackeket. Minden körülmények közt jó kilátása van a győzelemre *Medicus*nak, legveszélyesebb ellenfele pedig a Mauthner-istálló crackje és *Maculani* lehet. A tipeket holnapra itt adjuk:

I. *Hippias—Hans Heilng.*
II. *Mikor lesz—Aconit.*
III. *Medicus—Mauthner-ist.—Maculani.*
IV. *Áldomás—Dreher-ist.*
V. *Bergeret—Devise.*
VI. *Fakir—Mauthner-ist.*
VII. *Takaros—Mr. Redgrey-ist.*

Alagi lóversenyek.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, szeptember 14.

A mély talaj meg a zivatar csak a plungereket riasztotta meg egy kicsit, lovak ellenben igen szép számban jelentek meg a mai futtatáson s igy sportszempontból igen eredményesnek mondható a meeting negyedik napja. Volt egy 3000 koronás akadályverseny hat résztvevővel — minden bukás nélkül, sőt mi több, nincs az a dijugratás, ahol a ckrackek olyan kifogástalanul ugranák az akadályokat, mint *Különcs*től, a nagy outsidertől kezdve a nyertes *Bohémig*, amely hiven minden emberi számításhoz, csakugyan megverte most is multkori ellenfelét, *Dreyfust*, s ezzel még jobban bevette magát az alagi plungerek szivébe. *Mày be* már nem tudta megismételni multkori győzelmét, mert a fürge *Famulus* a finishben megszaladt tőle, s *Mr. John* sem tett eleget a hivei iránt való kötelezettségének, mert *Gazduramat* maga elé volt kénytelen engedni a célnál. Hires volt még a kétéves-verseny, már azért is, mert először futottak a fiatal csikók 1600 méteren, meg azért, mert nem kevesebb, mint 10 ló mérkőzött. A favorit *Csillagzat* és *Divorne* lemaradtak, ellenben *Cserhát* őrültképpen tört előre a piros oszlopnál s a kis Maino gyerekkel, a mostani alagi championlovassal kanterben nyerte a versenyt.

A nap különben, ha nem is volt a favoritoké, hijján volt a szenzációsabb meglepetéseknek, amint az alábbi eredmények mutatják:

I. **Eladók handicapja.** Dij 1500 korona. Távolság 1500 méter. Gról Pejacsevich **Hastrmanja** (Maino) első, gróf Andrássy Garamyja (Kollár) második, Folbert fh. Ladroja (Tonnenberg) harmadik. Azután: Berta, Tartom, Pile ou face, Julis, Gerle, Trilla. Totalizatőr: 10 : 63. Helyrefogadások: I. 50 : 88. II. 50 : 100. III. 50 : 116.

II. **Conjuror akadályverseny.** Dij 3000 korona. Távolság 4000 méter. Geist G. **Bohémeje** (Machán) első, Strzygovski százados Dreyfus II-je (Rosack) második, Liptay B. Artatlan II-je (Fejes) harmadik. Aztán Különc, Savoyard, Orkán. Totalizatőr: 10 : 18. Helyrefogadások: I. 50 : 68. II. 50 : 82.

III. **Tapiógyöngye-gátverseny.** Dij 1600 korona. Távolság 2400 méter. Grót Teleki L. **Famulusa** (Rosack) első, Geist G. May beje (Machán) második, gróf Esterházy F. Durch die Lappenje (Shejbal) harmadik. Aztán Prima. Totalizatőr: 10 : 21. Helyrefogadások: I. 50 : 74. II. 50 : 86.

IV. **Hároméves nyeretlenek gátversenye.** Dij 1500 korona. Távolság 2400 méter. Liptay B. **Ex lex-e**

(Katona) első, gróf Orssich P. Teuff-Teuff-ja (Hosszu) második, Mr. White Cheerup-ja (Kapousek) harmadik. Azután Sixpence, Orestes, Schweine Baron, May's Slave, Olga. Totalizatőr: 10:83. Helyrefogadások: I. 50:100. II. 50:72. III. 50:100.

V. **Sashegyi díj.** Dij 1500 korona. Távolság 2800 méter. Jóny százados **Gazd'uram**-ja (Hagelin) első, Világhy Gy. Jeszenice-je (Szemere) második, Geist G' Mr. John-ja (Krause) harmadik. Azután Popovka, Kato, Cordial. Totalizatőr: 10:64. Helyrefogadások: I. 50:204. II. 50:238.

VI. **Kétévesek eladóversenye.** Dij 1200 korona. Távolság 1600 méter. Gróf Degenfeld I. **Cserhátja** (Maino) első, Geist G. Nogoodja (Csuvár) második, gróf Wenckheim D. Csillagzatja (Imre) harmadik, aztán Sarkas, Divonne, Vielliebchen, Cunctator, Tarok. Kezdő. Totalizatőr: 10:50. Helyrefogadások: I. 50:96, II. 50:138 és III. 50:78.

A holnapi nappal befejeződik Alagon a szeptemberi meeting. Programmja csaknem ismétlődése az eddigi napokénak, mindamellett érdekes és elég változatos versenyeket igér. Előreláthatólag a Geist-istálló fogja holnap a legnagyobb szerepet játszani, különösnn a zászlók közt való versenyekben, melyek mindegyikében igen jól van képviselve. Tipjeink a következők:

I. *Felicitas.*
II. *Dagmar — Geiszt-istálló.*
III. *Geiszt-istálló — Orssich-istálló.*
IV. *Geiszt-istálló — Jóny-istálló.*
V. *Anita — Geiszt-istálló.*
VI. *Kendőző.*

*** **A bécsi és az alagi lóversenyek eredményét** ezuttal is a Telefon Hirmondó utján tudhatja meg a nagyközönség, mert a Hirmondó kiküldött tudósitónak telefonjelentései alapján még a versenyek tartama alatt két futamonkint részletes tudósitást olvastat fel a versenyek eredményéről. A versenyeredmények felolvasására kétszeres *riadójellel* hivja fel előfizetői figyelmét a Telefon Hizmondó szerkesztősége.

Nyilttér.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

Egyéves önkéntesek részére küld díjtalanul árjegyzéket.
Egyéves önkéntesek részére készíti a legelegánsabb egyenruhákat.
Egyéves önkéntesek részére sorozási kérvénymintákat díjtalanul küld.
Egyéves önkéntesek részére lagolcsóbban készíti az egyenruha-felszerelést.
Egyéves önkéntesek részére minden katonai ügyben díjtalanul ád felvilágositást.
Egyéves önkéntesek részére ujabban kiadott utbaigazitási könyvét díjtalanul küldi.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

VÉRGYÓGYITÁS HEMOPATIA

Ezen uj eredeti gyógymód rendkivüli sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asthma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, sulyos ideg-, vér- és bőrbajoknál.** Biztos védelem **szélhüdés és elmezavar** ellen. 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapitójának és **egyedüli** képviselőjének

Dr. KOVACS J. egyet. orvostrnak (Hemopata) rendelőintézete van

Budapest, V. ker., Váci-körut 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Dijazott levélre válaszol.

Betegeket intézeten kivül is kesel. — Nehés betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

MAISON HEIM
ROBES & CONFECTIONS
eddig **V., Arany János-utca 9.** számu
női divattermét
IV. ker., Ferenciek-tere 9. szám alá (lift!)
helyezte át.

6 óra alatt
minden mennyiségben és nagyságban szállit zászlót és választ. jelvényt a
„VICTORIA"
zászlógyár
Andrássy-út 1.
Táviratilag vagy telefon utján délután 2 óráig megrendelt zászlók még az nap gyorsvonattal elküldetnek.
TELEFON 29—52.

Leghatásosabb vasas arzénes viz
Guber Forrás
vérszegénység, női betegségek, ideg- s bőrbetegségek stb. ellen.
Kapható az összes ásványviz-üzletekben, gyógyszertár és droguériákban.
MATTONI HENRIK BUDAPEST.

A Fővárosi takarékpénztár m. sz.
Kerepesi-ut 40.
Kölcsönt nyújt
3 havi 10%-os törlesztés vagy heti befizetés alapján, mely kivánatra évenkint a tőkéből leiratik. **Szeptember 1-én uj évtársulat kezdődik.**
Gyors elintézés. Takarékbetétek 5 százalékra.

IZZADÁSTÓL
feldörzsölt vagy kipállott testrészekre bárhol, viszketegséggel párosult sömörbajoknál, bőrkütegeknél rögtön hat az
ERÉNYI-féle
Ichtiol-Salicyl
Nehány bedörzsölés elég. Ára 3 korona utasitással. Szétküldi: **Erényi gyógyszerész, Szabadszállás.** Főraktár: Török József, Király-utca 12. szám.

Szt.-Lukácsfürdő
gyógyfürdő Budapest, Buda.
Természetes meleg kénes forrás- és iszapfürdők. Villanygyógyászat, villám-fényfürdők, massage stb. Külön női és férfi osztályok. Olcsó és gondos ellátás. Csúz, köszvény, idegbajok stb. és a téli fürdőkura felöli tájékoztató prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Egga, (Nigeria) szeptember 12. *Morland* ezredes, az Észak-Nigeriában levő angol csapatok feje, e hó 2-án megostromolta *Jolát*, amelynek emirje akadályokat görditett a kereskedelem elé. Az emir megfutamodott, miután sulyos veszteségeket szenvedett. Az angoloknak *negyvenegy sebesültjök volt*, köztük *Morland* ezredes és egy másik fehér tiszt. Morland az emir öcscsét tette törzsfőnökké.

Vilmos császár a danzigi találkozásról.

Danzig, szeptember 14. *Vilmos* császárnak ideérkezésekor az Arthus-udvar előtt serleget nyujtottak át, amelynek átvételekor a császár a főpolgármester beszédére ezt válaszolta:

— Éppen *barátommal, az orosz cárral való nagy jelentőségü találkozásomról* jövök, amely mindkettőnknek *legteljesebb megelégedésére* ment végbe s amely ismét *megingathatatlanul megerősitette* azt a meggyőződést, hogy az *európai béke sok időre marad biztositva a népeknek.* Ez a tény az én szivemet is megkönnyebbiti, mikor e régi szép kereskedelmi város falai közé bevonulok. Már első danzigi látogatásom alkalmával 1892-ben azt a feladatot tüztem magam elé, hogy Danzigot felvirágoztatom — egy uralkodónak legszebb feladatát. Virágozzék most Danzig városa, menten azoktól a kódös pártpolitikai tekintetektől, amelyek a várost olyan soká lenyügözték.

A császár azután örömmel beszélt a régi hagyományos stilus megtartásáról és megemlékezett arról az érdeklődésről, amelyet a nagybeteg Frigyes császárné még a mult nyáron tanusitott Danzig fejlődése iránt, majd megelégedéssel hangoztatta, hogy annyi kemény harc után sikerült legyőznie azokat az akadályokat, amelyek különösen a pénzügyi nehézségek miatt utját állották a város fejlődésének. Azután hozzátette:

— Önök már elég régóta ismernek, hogy tudják, hogy ha valamit fölteszek magamban, végre is hajtom.

A császár végül Danzig városára üritette a serleget. Azután a testőrhuszár-dandár élén a langfuhri kaszárnyába lovagolt, ahol a tiszti kaszinóban reggeli volt.

A cár utja.

Kiel, szeptember 14. *Miklós* cár a Standart jachttal, amelyet a Szvetlana és Variak cirkálóhajók kisérnek, délután fél 3 órakor ideérkezett. A parti üteg a szokásos diszlövésekkel üdvözölte a cár jachtját.

Összeesküvés az angol trónörökös ellen.

London, szeptember 14. A montreali rendőrség ötven letartóztató parancsot adott ki kanadai és egyesült-államokbeli anarkhisták ellen, akik a *yorki herceg élete ellen összeesküdtek.* A herceg szeptember második felében érkezik Kanadába.

A khinai vezeklők Japánban.

Jokoháma, szeptember 13. A császár ma fogadta *Natunt*, a khinai vezeklő követet. A követ fölolvasta azt a jegyzéket, amely a vezeklő követség célját magyarázza, azután átadta a *khinai császárnak egy levelét*, amelyben a császár sajnálkozását fejezte ki *Szuglijáma* pekingi japán követségi titkár meggyilkolásán és köszönetet mond Japánnak azért, hogy a béke fenntartása érdekében fáradozott. A japán császár ellogadta a fölhozott mentséget és azt a reményt fejezte ki, hogy Khinának a béke fönntartására irányuló kivánsága tartós lesz.

A zágrábi népgyülés.

Zágráb, szeptember 14. A *bán* hosszu jelentést küldött a külügyi hivatalnak a zágrábi népgyülés lefolyásáról. Jelentésében cáfolni igyekszik azt a vádat, hogy a népgyülésen az olasz király és az olasz nemzetet sértő kifejezéseket tettek.

A délafrikai szabadságharc.

London szeptember 14. A *Daily Mail* jelenti Fokvárosból augusztus 28-iki kelettel: *Fokföldön a helyzet nagyon kedvezőtlen.* Az ország belsejében egész csapatok csatlakoznak az ellenséghez. Ma az a hir érkezett ide, hogy a gyarmat egész északnyugati része, vagyis a fraserburgi, willistoni, sutherlandi, carnaveni, vanrhynsdorpi és clamwilliami kerületek egyes részei nyiltan fellázadtak.

London, szeptember 14. A *Daily Mail*nak jelentik Johannesburgból 12-iki kelettel: Ma kezdődött meg itt Brigekemer volt harmadik államügyész pörének tárgyalása. A volt államügyészt kémkedéssel vádolják. A tanuvallomásokból kitünik, hogy a vádlott volt a közvetitő egyrészt *Leyds, Krause* és az Európában levő többi boerok, másrészt a haroban álló boerok között. A leveleket a johannesburgi amerikai konzul továbbitotta. A vádlott lakásán lefoglalt iratok között van egy proklamáció, amely szerint Kitchenert, tisztjeit és katonátt bárki megölheti s amely a boeroknak megparancsolja, hogy mindazokat a fegyveres briteket, akik szeptember 15-én tul esnek fogságba, lőjjék agyon. Azonkivül Krausenek sok levelét és az államügyész válaszainak másolatait találták a vádlott lakásán.

Brüsszel, szeptember 14. A *Petit Bleu* értesülése szerint az emberi jogokat védő liga központi választmánya elhatározta, hogy a hágai békekonferenciában résztvett hatalmasságok kormányait megkéri, hogy tegyenek a brit kormánynál barátságos lépéseket a végre, hogy elfogadja a választott biróságra vonatkozó inditványt, amelyet Transvaal és Oranje meghatalmazott képviselői szeptember 10-én a hágai állandó választott birósághoz intéztek.

A római konfliktus.

Róma, szeptember 14. A San-Girolamo degli Schiavoni ügyében a *prétor* ma hozta meg itéletét, amely ugy szól, hogy a kormánybiztos kinevezése következtében *Pázmán* rektor panasza alaptalanná vált s felszólitja Pázmánt, hogy az ügy további tisztázása végett a kormánybiztos ellen intézze panaszát, amelynek tárgyalását szeptember 21-ére tüzi ki a prétor.

A török-francia konfliktus.

Konstantinápoly, szeptember 14. Ma tették közzé azt az irádét, amelylyel a szultán a Tubinival kötött egyezséget szentesiti. Az irádéban azonban 1500 török fonttal kisebb összegről van szó, mint amennyiről az eddigi hirek szerint a kiegyezés szólt.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 14. *(A Budapesti Napló telefonjelentése.)* Az Egyesült-Államok földmüvelési kormánya az aratást buzában 40 millió, tengeriben 58 millió bushellel kevesebbre becsüli, semmint várható volt. Ez a taxáció azonban nem volt erős befolyással a tőzsdére. A forgalom az idei termés dus szállitása következtében lanyha volt az amerikai piacon. Az itteni tőzzde aránylag szilárd magatartást mutatott. A hét elején az irányzat lanyha volt, mert a felmondott buzamennyiségeket nem sikerült egykönnyen elhelyezni s ennek következtében realizációs vásárlások állottak, mig azonban buza hanyatlott, addig zab favorizálva volt és az emelkedő irányzat állandó maradt. Rozs szilárd, tengeri gyönge volt. Később fordulat állott be, mert az összes piacok szilárd irányzatot jelentettek. Zab hanyatlásnak indult s végül 2 fillért vesztett. A mai heti tőzsdét alig látogatták s az üzlet forgalom nélkül szükölködött. Az üzlet alapjául a mult heti zárlat árfolyamai szolgáltak. Buza őszre 8, tavaszra 8.49, rozs őszre 7.07, tavaszra 7.35—7.36, zab őszre 6.88, tavaszra 7.21, tengeri szeptember—októberre 5.42—5.43, május—juniusra 5.43, repce augusztus—szeptembere 14.14—14.10 K.

A héten mindössze fölmondottak 10.000 mm. buzát, 4000 mm. tengerit. A hónap elsejétől fogva a fölmondások kitettek 17.000 mm. buzát, 25.000 mm. zabot és 54.000 mm. tengerit. A készáruk piacán teljes üzletcsend volt és különösen buzában hiányzott a vásárlási kedv. Liszt forgalma egyáltalán nem javult. A szükségletet a magyar malmok elégitették ki s igy az osztrák termelő vidékek a produkciót csökkentették. Rozsban némi keresletet jelentkezett s a kinálat csekély volt. Tengeri szilárd volt. zab 5 fillérrel drágult. Árpában alig fejlődött ki üzlet. ugyszintén korpában sem; az irányzat bágyadt. Buza-korpa 4.60—4.65, rozs-korpa 4.85—4.90.

MESE.

Nika papucskái.

Bábi boszorkánynak hat leánya volt. Egyik csunyább, mint a másik, egyik gonoszabb, mint a másik és aki azt gondolja, hogy ez a hat leány épp ugy főzött, mosott, takaritott és varrt, mint ahogy szoktak a leányok, az ugyancsak csalatkozik.

Dehogy főztek, dehogy mostak ezek a leányok, egyebet csináltak ők. Talán el sem kell hogy mondjam, mit csináltak, csak éppen a nevüket kell elmondani s ebből mindenki kitalálhatja, mi volt az ő mesterségük. Tehát az egyiket hivták: Tüznek. A másikat: Viznek. A harmadikat: Betegségnek. A negyediket. Viszálykodásnak. Az ötödiket: Gonoszságnak és a hatodikat: Szegénységnek.

Gyönyörü családfa. A földi nyomoruságnak mindenféle gyümölcse megtermett rajta. Egyik leány a vizet terjesztette a földön, a másik a tüzet, harmadik a betegséget, negyedik a viszálykodást, ötödik a gonoszságot s a hatodik a szegénységet.

S ez a hat leány egyik csunyább volt, mint a másik. A hajuk hegyes szögekből volt, a szemük tüzkarikából, a kezük a lábuk helyén volt s a lábuk a kezük helyén s bár senkit sem illik megszólni, de ezek a kisasszonykák bizony hat mérföldnyire lehettek attól a pitarajtótól, ahol a szépséget osztogatják a születendő gyerekeknek.

És mentek, csatangoltak egyre, sohasem voltak otthon, sokszor megtörtént, hogy egy esztendeig sem látta őket az anyjuk. Csak akkor igyekeztek haza, ha valami nagyon sikerült dolgot végeztek a földön. Ilyenkor megfujták az egyforma kis sipjukat, mire nagy szél kerekedett, csörömpölés, dörömbölés hallszott s a hat leány azonnal otthon termett, hogy hallhassák a testvérük nagy sikerét.

Bábi asszony főzött nekik ilyenkor kigyólevest és vakondok-hust sütött s oda kuporodtak a földre, a rézüst mellé és meséltek. Tüz leányaszszony azt mesélte, hogy: Felső-Magyarországon egy szép nagy régi várost ugy felgyujtott, hogy csak hamu maradt belőle; Viz kisasszony azzal dicsekedett, hogy olyan csinos kis árvizet rögtönzött a Dunán, hogy a házak ugy usztak tova, mint a pihe a levegőben. Viszálykodás kacagva beszélt a ober-angol háboruról, amely az ő gyönyörüségére született meg s Gonoszság valami fekete lelkü emberről beszélt, aki a világ legjobb és legszebb királynőjét megölte. Szegénység sem maradt szótlanul. Ő azzal dicsekedett, hogy addig furta egy nagy bánya alatt a földet, amig az elsüllyedt s háromszáz szegény munkás azonnal kenyér nélkül maradt.

Ennek a hat leánynak egyszer született egy hetedik testvérük, aki épp oly csunya volt, mint ők, csak abban különbözött tőlük, hogy a homlokán egy kis csillagformáju jegy volt. Ezért a kis csillagocskáért nagyon haragudtak reá a többi leányok s nem is akartak neki nevet adni, ugy nem állhatták ki.

Az anyja sem szerette ezt a leányt, de mégis azt mondta a többieknek:

— Ha a kutyának, macskának van neve, hát hadd legyen neki is. Adjunk neki valami nevet.

— Hát hivjuk a kutyánk nevén, — mondta az egyik leány s ettől fogva a hetedik boszorkányleánynak Nika lett a neve.

Jól van, nőtt aztán Nika, egyre nőtt s amikor már nagy leány lett belőle, azt mondta neki a Tüz testvére:

— Most eljösz velem és segitni fogsz nekem a tüzet fujni.

Elment Nika Tüzzel, aki egy éjszaka a csöndesen alvó falunak egy házába tüzecsóvát dobott s mivel csöndes idő volt és szél nem fujt, Tüz ráparancsolt Nikára, hogy fujja erősen a csóvát, hadd vessen lángot.

— Mindjárt, — mondta Nika — csak elmegyek előbb a kuthoz inni, mert nagyon szomjas vagyok.

Mikor a kuthoz ért Nika, a száját meg az orrát teleszivta vizzel s a helyett, hogy fujta volna a tüzet, eloltotta a vizzel.

A nénje nem tudta, mi lehet az oka, hogy az ő tüze most sehogysem akar égni és nagyon dühös lett. Ujabb csóvát dobott a nádfedélre s mondta Nikának:

— Fujjad, Nika, fujjad!

— Mindjárt — mondta Nika — csak hadd menjek előbb a kuthoz, mert ismét megszomjaztam.

A kutnál ismét teleszivta az orrát meg a száját vizzel s megest eloltotta a tüzet.

Hanem most észrevette a nénje s erre rettenetesen megharagudott. Összetépte, karmolta, megverte szegény Nikát és hazakergette.

Egyszer meg a Viz nénje vitte el őt magával, hogy segitsen neki vizet hordani a Tiszába, hadd öntsön ki a folyó.

Elment Nika Vizzel, hordta is vele éjjelnappal ezer vékás dézsában a vizet, de amennyit kiöntött, a nénje háta mögött ugyanennyit vissza is mert a dézsájába s a Tisza csak sehogysem akart megnőni.

Ejnye, ejnye — mérgelődött Viz kisasszony — mi lehet ennek az oka? — Egyszer aztán észrevette, hogy mit csinál Nika s erre ő is ugyanugy megverte, összetépte és karmolta mint a másik nénje és hazakergette. Otthon is megverte az anyja is, a testvérei is, kikötötték a kutyaólba, három napig nem adtak neki enni s az anyja azt igérte neki, ha még egyszer elrontja a testvérei dolgait, hát elátkozza és elüzi a házától.

— Most már én próbálok vele valamit — mondta egyszer a Viszálykodás s elvitte Nikát magával.

Messze, messze, valami idegen országba kisérte Nika a nénjét s egy nagy városban valami drága, fényes palotába mentek be. A király lakott ott. Nagyszerü szobákon mentek keresztül Viszálykodás és Nika, ahol egy öreg király lakott az ő szép, szőke, szelidarcu fiával.

Szépen, boldogul élt együtt a király a fiával mindaddig, amig a Viszálykodás meg nem jelent köztük. Azután vége lett a békének. Az öreg király meg akar házasodni s egy grófnak a szép leányát akarta elvenni. Csakhogy ezt a szép leányt a királyfi is szerette s kérte az apját, hogy ne tegye őt boldogtalanná, hisz eddig mindig olyan jó, szerető apja volt neki. Csakhogy az öreg király most mintha ki lett volna cserélve, egyszerre roszszá és gonoszszá lett. A szép, szelid királyfit számüzte maga mellől s a grófkisasszonyt elvette.

Szegény királyfi keservesen sirt számüzetésében s egyszer csak egy éjszaka kopog valaki az ablakán. Kinyitja a királyfi az ablakát, hát látja, hogy egy nagyon csunya leány áll az ablakánál.

— Ki vagy és mit akarsz? — kérdezte a királyfi.

— Én Nika vagyok — felelte a csunya leány s egy kulcsot hoztam neked.

— Micsoda kulcsot? — kérdezte a királyfi.

— Annak a leánynak a koporsója kulcsát, akit elvett az öreg király. Három nap mulva menj vissza a palotába, ezzel a kulcscsal nyisd föl a koporsót, mert az a leány nem halt meg, csak álomport kevertem az italába.

— És miért tetted ezt? — kérdezte csodálkozva a királyfi.

— Hát nem érted? — mosolygott Nika. Az öreg király most rettenetesen busul és azt hiszi, hogy ez az Isten verése és most szivesen jóvá tenne mindent, mint ahogy jóvá is fog tenni, ha meglátja a holtnak hitt leányt te melletted.

— Oh, — örvendezett a királyfi — most már értelek, te drága, te jó, csunya leány. — És elkezdett a királyfi hálálkodni, de ezt már nem hallotta Inka, mert ekkor már messze járt, ment, repült haza.

Amikor megtudta Viszálykodás, hogy az öreg király felesége az esküvő napján meghalt, azonnal Nikára gyanakodott és most már elüzték hazulról maguk közül a jó leányt. Az anyja a haja szállától a lába ujjáig elátkozta, hogy soha semmi jót se tehessen s ezzel fogták, bekötötték a szemét, a hat testvére fölragadta őt a szárnyaikra és elvitték egy nagy pusztaságra a tenger partjára s ott letették egy szikára.

Mikor egyedül maradt Nika, elgondolkodott az ő szomoru sorsán, hogy ime hová jutott. Innen nines szabadulás, az anyja el is átkozta s most már akármihez fogna, nem sikerülne neki és végig nézett magán. Semmi ruhát sem hagyott rajta az anyja, csak a nagy szőghaja takarta el a testét és még valami volt rajta. . . . A papucskái. Ezt rajta feledte az anyja.

— Mit érek vele? — gondolta Nika s szo-

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(54)

A khánnál is járt és pedig sikerrel, mert segitséget igértek néki. Ha a tatárok is csatlakoznak a rónaság kozákjaihoz, akkor aztán itt a világ vége! A rémülés általános volt. A nagy chetmann összevonta a csapatait, a királyi katonák pedig egész Csehrinig nyomultak, hogy a Chmielnickijhez szökőket föltartóztassák. Arról is beszéltek, hogy a déli vajdaságokban általános népfölkelést fognak hirdetni. A szegény Ukránia két részre szakadt, a lakósok egyik fele Chmielnickijhez futott, a másik fele a királyi csapatok oltalmába ajánlotta magát, amaz háborut akart, emez békességet, amaz dulni és rabolni vágyott, emez megvédeni a munkája gyümölcseit. Mind a kettő sejtette azonban, hogy nemsokára egymás ellen fognak törni, s testvérjeik vére fogja pirosra festeni kezőket. De bármily fekete felhők tornyosultak is Ukránia fölött, bármily rémképekkel is ijesztette a népet a fölizgatott képzelet: az elkövetkezendő rettenetességeket még csak nem is álmodta senki. Talán maga Chmielnickij sem gondolta, hogy cselekedeteinek milyen irtózatos következései lesznek. Most még kétszinüsködött s a szerteszét küldözött leveleiben keserves panaszok kiséretében ugyancsak erősitgette, hogy hü szolgája a királynak és az államnak. Talán csak időt akart nyerni ezzel, talán alkudozni próbált. De Sacvilichowskit és Barnabást nem tévesztette meg; az utóbbinak különben levelet is irt. Csupa guny, fenyegetés és sértés volt ez a levél.

— Egész Soporogia esdekelve kéri Nagyságodat — igy szólt többek közt a levél — hogy azokat a jogokat, amelyeket eddig elsikkasztani, vagy a saját érdekében megnyirbálni méltóztatott: adja vissza nekünk. Gaz cselekedeteiért különben megérdemli ön azt az általános itéletet, hogy nem emberek, de disznók és barmok élére való. Remélem megbocsátja nekem, alázatos szegény szolgának, hogy engedelme nélkül megszöktem.

Barnabás őszinte fájdalommal panaszkodott.

— Látjátok urak, ez az ember most gunyol és sérteget, pedig tőlem tanulta a kardforgatást, a háboruzást. Valóságos atyja voltam a hálátlannak!

— Nagyobb baj az, hogy a kozáksággal fenyeget. Háboru lesz ebből, a legiszonyatosabb polgárháboru, sóhajtott Sacvilichovski.

— Jó lesz sietnem, mondta a kapitány. Csak a leveleteket várom.

— Én majd Korseniovnak irok, Barnabás pedig egyik ott lakó rokonának. Különben hiábavaló már ez az egész irka-firka. Későn jössz, lovag! Sohse kérdezze olyan sokat a herceg: hogy állunk? Rosszul! A legrosszabbul! Azt se kérdezgesse: mit tegyek? Gyüjtsön katonát, mennyit csak tud!

— Köszönöm a tanácsodat, de más vigye meg a hercegnek! En már csak teljesitem azt, amit rámbiztak, megyek tovább.

— Veszedelmes küldetésben jársz, azt mondhatom! Hiszen már mi is alig tudjuk féken tartani a lázongó népet. Ha nem volnának ott a királyi katonák, meg is támadnának. Milyen lehet hát ott a világ! A dühös sárkány torkába rohansz!

— Jónás próféta a cethal gyomrába jutott és mégis épen került elő. Nekem se lesz bántódásom.

— Adja az ég! Kudakig eljuthatsz baj nélkül, azon tul kezdődik csak a hadd el hadd. Grodsicki tapasztalt ember, ő majd ellát jó tanáccsal. Magam a herceghez indulok. Ha már öreg napjaimra megint harcba kell mennem, hát ő legyen a vezérem.

Skrzetuski a herceg házában szállt meg a vásártéren, s mig a Kudakba vivő bárkát fölszerelték az utra, elgondolkozott a küldetéséről. A veszedelmek nem aggasztották és inkább az járt a fejében, hogy milyen szép utat tesz majd meg. Látni fogja a Dnyepert egész hosszában, a rónaságig! Minden vállalkozó szellemü lovagnak az volt az álma, hogy ezt a varázsos, csodálatos vidéket láthassa, amelyen annyi a titokzatosság és a veszedelem. Sokan voltak olyanok, akik Ukrániában születtek és ott is haltak meg a nélkül, hogy látták volna a rónaságot, amely örökösen hadilábon állt a köztársasággal. Nalewajko és Pawluk ideje óta csak azok költöztek oda, akiket máshonnan elüzött a szerencsétlenség, a bün, vagy a biró keze. Ezért látta mindenki titokzatosnak a rónaságot, amelyről csodás dolgokat beszéltek. Meg fogom hát látni ezeket a csodákat, gondolta Skrzetuski. Hogy esetleg ott veszik: attól nem tartott követi minőségében. Igy álmodozott ablakánál állva s lenézett a járókelőkre, akik jobbára a Dopula korcsmájába tértek be. Hirtelen visszadöbbent. Sagloba ballagott ott alul Bohunnal karonfogva. A korcsmába mentek ők is. Meg kell tudnom, mormogta, hogy mit keres itt ez az ember s hogy miért keveredett barátságba Saglobával! Apródját hivta s Rzendzian nyomban meg is jelent.

— Leszaladsz fiam a korcsmába, ahol egy kövér lovagot fogsz látni, akinek lyuk van a homlokán. Mondd meg néki, hogy valaki nagyon fontos dologban kiván szólani vele. Ha meg is kérdi, hogy kicsoda, akkor se mondd meg a nevemet!

Az apród elfutott és kisvártatva Saglobával tért vissza. Skrzetuski barátságosan üdvözölte a lovagot s megkérdezte, hogy emlékezik-e még rá?

— Ha emlékezem-e? Fagygyut olvaszszanak belőlem a tatárok, ha elfeledtelek! Te vagy az a derék lovag, aki azt a hencegő Csaplinskit kilökte az ajtón. Mit csinál Podbipienta ur? Tartja még a szüzességet? Levágta már a három fejet?

— El békességben, köszöntet általam.

moruan nézte az eget meg a tengert. Egyebet nem látott. Még csak madár sem járt arra.

Egyszer, napok mulva, amint tovább csak ott ült nagy szomoruan a tenger partján, egy deszkát látott a vizen uszni s azon egy kétségbeesett embert, amint göresös erővel kapaszkodott a deszkába.

— Valami hajótörött lesz — gondolta Nika és még szomorubb lett amint elgondolta, hogy annak a boldogtalan embernek nem lehet segitségére.

Sirni kezdett erre Nika s a könnyei amint csöndesen folytak le, meg-megkoppant a kis papucskáján. És ekkor valami jutott az eszébe. Hirtelen lehuzta az egyik papucsát és beledobta a tengerbe. — Hátha — gondolta magában — ezt az egy darabot rajtam elfelejtette megátkozni az anyám.

És milyen csoda történt! A kis papucsból a vizen azonnal egy csónak lett, oda uszott a deszkaszálba kapaszkodó hajótörötthöz, mire ez bele ült a csónakba és ezzel meg lett mentve az ember.

Mikor a hajótörött partra ért, a csónakból azonnal ismét egy kis papucs lett s mikor az ember visszavitte Nikának és örömében homlokon csókolta a csunya leányt, abból azon minutában egy szép, gyönyörüséges leány lett.

Jöttek aztán hajók arra s a megszabaditott ember kérte Nikát, hogy menjen el ő is, legyen a felesége, de Nika csak a fejét rázta.

— Mi lenne akkor azzal a sok hajótöröttel! — mondta és ott maradt.

És sok, sok hajó jött és ment el arra, ahol Nika ült s a hajósok elvitték messze földre a hirét, hogy egy csodaszép leány ül a tenger partján egy sziklán, nincs rajta más ruha, mint a nagy aranyhaja, a lábain a papucskái és csupán csak azért ül ott, hogy ezekkel a papucskákkal megmentse a hajótörötteket.

Lux Terka.

KÜLÖNFÉLÉK.

Furulya-szó.

Valamikor pásztor voltam,
Álmok őrizője,
Furulyázva indultam
Csodaszép mezőkre.

Kikelet volt — szép tavasza
Milliónyi vágynak,
Nem is láttam, hogy álmaim
A tilosba járnak.

De jött az ur — a valóság,
Ez a komor gazda,
És alighogy szólni kezdett,
Megriadt a falka.

Szomoruan siratom most
A szétrebbent nyájat,
... Hanem azért tovább fujom
Pásztorfurulyámat...

Veszelet Károly.

Hullámjáték.

Irta: *Lajos Szalvátor főherceg.*

Pár esztendeje egy fiatal görög poétával sétáltam a tengerparton. Mikor már jó ideje hallgattunk, egyszer csak igy törte meg a csendet:

— Nagyon lekötelezne, ha megmondaná, hogy a tenger szomoru, vagy derült hangulatot kelt-e önben?

— Azt hiszem — mondám habozás nélkül — hogy a tenger tükör s azokat az érzelmeket veri vissza, melyek a tenger láttára éppen feltámadnak bennünk.

Azóta sokszor elgondolkoztam a poétának e kérdésén s nem tudtam rá más választ találni. Sőt azt hiszem, hogy ezt a választ mindenre lehet alkalmazni. Láttam forrásokat, melyek bizonyos órákban mintha hizelgő szavakat suttogtak volna, a csók csattanása s a mosoly derüje lakozott volna bennük. Mikor pedig a szomoruság napjaiban tértem vissza hozzájuk, ugyanezek a források mintha sirtak volna. Pedig akkor is jókedvü madarak csicseregtek a tájékukon.

Lelkiállapotunk nemcsak a természeti látványoknál gyakorolja a maga befolyását, de az emberi alkotások, a müvészet remekei is szint kapnak szivünk vizióitól. A velenczei „Santa Maria della Salute“ kupolája, mely ezüstös fényben ragyog a firmamentum alatt, olyannak tünt föl egyszer előttem, mint kőbe foglalt keleti gyöngy. Mikor pedig megtört szivvel láttam ujra, akkor rideg látománynak tetszett, melyet hamvasszinü lepel takar. Szimbóluma volt a Velenczét pisztító pestisnek, melynek megszünése után hálából ezt az emléket emelték.

De valamennyi dolog közt a tenger változtatja alakját legjobban a lélek szemében s szivja föl magába a gondolatainkat. Különben a népek költészete is megérzi a tenger hipnózisát, s a ragyogó Görögország és a komor Skandinávia ősrégi lakosainak képzelete majd kecses, majd pedig fenyegető, sötét alakokkal népesitette be.

Az emberi fantáziának e szüleményei szétfoszlottak, de a hullámok szava örök. Aki ezt meg akarja érteni, csak álljon meg a parton s hallgatódzzék. A lankasztó nap alatt a tunya tenger szendereg. Az ember azt hinné, hogy mozdulatlan, szinte merev... Távolról sem. A végtelenség, „a világnak ez a gyomra“ lassan megmozdul, ritmusra emelkedik és esik. És lélegzik. Azután megrezzen, barázdák támadnak a föliletén, lenge hullámok, énekelnek s táncolnak bódultan fehér csipkeruhájukban.

De akár szerelmesen suttog a tenger, akár dühhel csapódnak össze a vadul nyögő hullámok, a hullám szava mindig fönséges és átható.

•

A tengerre, különösen a reggeli órákban, végtelen enyhület szokott leszállni. De nem tart sokáig, mert a nap már bearanyozza a távoli sziklákat, a lilás árnyalatok lassanként eltünnek s a verőfényben ragyogó part fölmelegszik.

Egymást kergetik a szellők s az alvó tenger fölébred.

Ez az üde, hizelkedő fuvalom játszani kezd a viz fölületén, mely lassankint megélénkül. A tengerszin tele van hintve mosolylyal. S amint a fuvalom nő, ugy erősödik a hangja is. Mily élet, mily derü sugárzik ilyenkor a viz fölületéről. Ha minden megöregszik is az ég alatt, a tenger az örök ifjuság jelképe marad. Ha vihar kuszálja is össze a fölületét, másnap már megint örök kékségében ragyog.

Minden hullámnak más az alakja, más a hangja. Némelyik óvatosan siklik, másik nyögve esik vissza a tengerbe. Némelyik csendes morajjal gördül, másik tajtékos tarajjal rohan tova. Napszállatkor a szellők egymásután eltünedeznek s a tajtékos hullámok mindinkább ritkulnak. Mintha rendre bucsut vennének egymástól.

S a tenger az esti szendergéshez készülődik.

•

... Ime a vihar... ólomszinü fénynyelvek siklanak el olykor-olykor a tenger fölött; a korbácscsal hajszolt felhők, amelyeket darabokra szaggatott a szél, rendetlenül követik, de soha utól nem érik egymást. Egyszerre megvilágosodik a fekete tér, napsugár világit rá a tajtékzó hullámok vad küzdelmére. Dübörög minden, mintha távoli falka csaholása hallatszanék messziről, mennydörgés, siketitő csattanás.

A tenger ostromolja a meredek partot.

Az eső előkészitette már a vihar pusztitó munkáját. Rég időből való romokként hevernek a nagy szikladarabok szürke és veres szinü agyagos homokpadokon.

Az ordító hullám kiszaggatja dühében a véres partrészeket, hatalmukba keriti, elragadja és elmossa őket; ugy tetszik, mintha dörgő, vérszomjas elem a föld vérén enyhitené szomjuságát.

Piros hullámtarajok szöknek fel a tengerből; amelyik része a hullámnak szürke agyaggal itta meg magát, az ólomszinü, fakó, mint a hulla.

És az őrült harczi tömbölésben, ebben a rettenetes küzdelemben a támasztalan sziklák egyszerre lezuhannak, összeütődnek, darabokra töredeznek és a borzasztó zaj, melylyel bukásuk jár, belevegyül a vihar tömbölésébe.

A ledőlt sziklatömbök halmokká tömörülnek alant, a füvet, amely rajtuk nőtt, tengeri növények helyettesitik, nemsokára virágok, a régieknél sajátságosabbak, nyilnak oldalukon és Szent-Iván éjjelén a föld szellőjének susogását pótolja majd a tenger suttogása.

Akadnak partrészek, ahol a bömbölő hullám mély barlangokba örvénylik s ha azután valami sziklahasadason rés nyilik a dagadó árnak, fantasztikus sugárban szökik ki belőle és a vizsugár hangja olyan gyászosan siró.

•

... Én, akit gyermekkorom óta a tenger ringatott el, aki belehatoltam szépségeibe, vallásos áhitattal hallgatom tovább is a hullám hangját.

A tenger régóta életem föltételévé lett. Hajótörés után első gondolatom az volt, hogy hajót keritek megint és ujra belevetem magam a végtelenbe, megyek az ismeretlen után...

Szárazföldön szemem nézése szomorura válik, sajnálkozva követi a folyók szeszélyes kanyarodásait s keresi a szemhatáron a távoli partot, amelyen szerteomlik vize.

Nyári napnkon gyermekek játszadoznak a tengerben, amely kecsesen ömlik el a napsugártól fényes partokon. Susogjon nekik a hullám, amely dédelgeti őket és az öröm szinét lopja arcukra, — susogjon nekik a hullám boldog jövőről!...

Őszi divat.

Jóval a hivatalos óra, a naptáridő előtt szokatlan komor arccal köszöntött be hozzánk az ősz. Künn a kertekben, ligetekben már ezrivel sodorja tova a zizegő, hullott leveleket a metsző szél s tarolja le a röviddel azelőtt még teljes pompájában látott virágágyakat. Benn a villámfényes, ragyogó főváros utcáin kevésbbé közvetlenül észleljük a természet nagy elmulását. De a vidám nyaralásukból éppen visszatért budapestiek olykor — különösen esténkint — dideregve gombolják összébb a kabátjukat, köpenyüket és melegebb ruhába bujnak.

Már akinek van! Akinek nincs, annak egy uj gond szakadt a nyakába. Ezt leginkább a hölgyek panaszolják, kikre a korai, szigoru ősz egy fontos, elmulaszthatatlan kötelességet rótt: az őszi toilette megválasztását és összeállitását. S amilyen kicsinyesnek látszik, mégis nagy gond ez! A végletekig szeszélyes divat minden idényben oly szembeötlő és alapos változásokat teremt a maga világában, hogy a tavaszszal vadonatuj, elegáns ruhák őszre csaknem használhetetlenné válnak. Igy van most is.

Költséges és fáradságos voltánál fogva sajnálatos e rohamos átalakulás, de ez alkalommal nagy vigaszom van: örvendetes ujitásról számolhatok be! Az illetékes párisi divatmüvészek ugyanis — akiknek kezébe a világ divatjának megalkotása le van téve — nagy és fontos akcióra álltak össze. Hadat üzentek a most divatos uszályos utcai ruhának, mert látták annak sok egészségügyi és kényelmi hátrányát.

Arra törekszenek tehát, hogy azoknak viseletét az utcán megszüntessék és helyükbe a *kerek föld felett lebegő* szoknyákat honositsák vissza. A hosszu ruhák pedig csakis mint alkalmi, estély és diszes látogatóruhák őrizzék meg létjogosultságukat.

Azt hiszem, praktikus hölgyeink nagy örömmel fogják fogadni ezt az ujitást. Mert ki ne duzzogott volna karjának a hosszu ruhák órákig tartó felfogásától eredő zsibbadásáért? Vagy — ha nem fogta fel a ruháját — az annak aljához s a belső fodrokba verődött, szinte térdmagasságu por- és szennyeremért?

Azonfelül egészségügyi szempontból is nagyon káros volt ez a divat. Tüdőnket veszélyes bacillusokkal terheltük meg az uszályos ruhák által felvert, utcai por belégzésével.

És mennyivel fesztelenebben tipegnek az apró női lábak a rövid ruhában! Akkor tünik ki igazában járásuk lengesége és kecse. Szóval — igy hirtelenében elsorolva is számtalan előnye szól a kerek ruha mellett.

— Derék ember, jó ember, gazdag ember, de buta ember. Hej, de kutyameleg van! A nyelvem beleszárad a torkomba.

— Talán innánk egyet. Pompás borom van.

— Szamár, aki nem fogadja el a kinálást. A parancsnokunk ujra azt ajánlotta, hogy igyam. Igy talán kiverem a fejemből a bubánatot. Oh, mert keserves napok jönnek most a szegény nemesemberre! Csaplinszki már félig halott a félelemtől s be nem tenné Dopulához a lábát a világért sem, mert ott isznak a kozákok főemberei is. En csak elviselem a társaságukat, ha mindjárt durva és kátrányszagu is! Ej, de jó bor! Honnan kapod?

— Lubnieből. Hát sok kozák tiszt van itt?

— Itt van valamennyi. Jakubovic, az öreg Dsiedsalla Filon, Necsaj Daniel és itt van Bohun is, aki valamennyiök között a legkiválóbb. Az asztal alá ittam ezt a fickót és megigértem neki, hogy örökbe fogadom: azóta jó barátom. Itt szimatolnak a gazok, nem mernek még szint vallani, de mind Chmielnieckijhez szitanak. S ha még sem pártolnak hozzá, hát ez csak az én érdemem lesz.

— Ne mondd!

— Velök iszom egész nap, s ekközben a köztársasághoz való hüségről szónokolok nékik. Nincs igazság a földön, ha a király meg nem jutalmaz érte valami zsiros starosztasággal.

— Kár a pénzért, amit a borra költesz. Kidobott pénz az! A szónoklataiddal nem nyered meg őket. Legfölebb a kardoddal.

— Hogy én pénzt költök rájok? Hát kinek nézel engem? Nem elég, hogy barátkozom ezzel a csőcselékkel, még én fizessek is értök? Ohó! Hiszen megtisztelem őket azzal, hogy velök fizettetem az én boromat is.

— És az a bizonyos Bohun mit csinál?

— Lesi a mezőségről érkező hireket. Fürge legény ám ökelme! A kozákok rajonganak érte, valósággal bálványozzák. Annyi szent, hogy a perejeslawoi csapatok őt és nem Lobodát fogják követni. A Krecsovski kozákjai is hozzá szitanak.

(Folytatása következik.)

Szenzációs értesülésemet a hires és mérvadó Monaszterly és Kuzmik cég érdemes főnökétől, Pertik Bélától vettem, aki már több hete Párisban időzik s tegnap a következőket irta nekem:

— Mélyen tisztelt Nagyságod!

Igéretemhez hiven értesitem, hogy az idei párisi divat tanulmányozása s a legsikerültebb ujdonságok beszerzése céljából huzamosabb ideje itt vagyok.

Az eddig látottak alapján előlegesen értesithetem a mélyen tisztelt hölgyvilágot, hogy a most kezdődő őszi és téli idény folyamán a divat sok és gyökeres változásokon fog átesni.

Mint legfontosabb ujitást első sorban azt kell megemlitenem, hogy a párisi nagy divatáruházak *minden áron* arra törekszenek s azon fáradoznak, hogy a mérvadó, elegáns hölgyek utcára kizárólag a rövid, kerek ruhát viseljék és ismerjék el egyedüli sikkes viseletnek. Az általam látott és megvásárolt modellek már igy készültek.

A reggeli, angol ruhák — a földtől mérve — 9—10 centiméterrel lesznek rövidebbek. Ennélfogva tehát nem érintik a földet.

Azután a *földig leérő* ruhák következnek. Ezek igy készülnek: ha az alj hossza elől 100 centiméter, akkor hátul ugyancsak 100 centiméterre szabják. S előreláthatóan ez a juste-milieu, az arany középut fog legszélesebb körben hóditani és lesz a legdivatosabb.

Nagyon természetes azonban, hogy a diszes estély- és látogató-öltözékek ennek dacára továbbra is uszályosak maradnak.

A téliszövetek sokaságából a puha, vastag Himalaya, Gioré és Homespun szövetet, továbbá a finom posztót kell, mint divatcikket megemlitenem. Szin dolgában kedvelt lesz a nélkülözhetetlen fekete, a sötétkék, vörös és sötétszürke; de dominálni a barna szin fog. S a szövetek csaknem kivétel nélkül más, elütő szinekkel mákozottak.

Az utcai kosztümruhák homlokegyenest ellenkező fazonok szerint készülnek. Elsőbbségért vetekedik a bolero, a térdig érő zsákforma s a testhez álló, toldott szárnyu kabát. A változatok kedvelői e fazonokban is sok különböző váltajt alkottak. De — bár sokan lelkesülten esküsznek a testhez álló, hosszu kabát sikerére — én azt hiszem, hogy vajmi kevés követője fog akadni. S a divatversenyből alkalmasint ismét a hölgyek régi kedvence, a fess bolero fog győztesként kikerülni.

Ezzel beszámoltam az általam látottakról, igaz, hogy csak általános vonásokban. Az apróbb részletekkel s a toilettemodellek bemutatásával legközelebb szolgálok.

Tiszteletem kifejezése mellett maradok

Páris szeptember 12.

Nagyságodnak igaz tisztelője
Pertik Béla.

Ime, ezek a legfrissebb, legérdekesebb divathirek. S ezekből itélve, azt kell következtetnünk, hogy ez ezidei őszi és téli divat rendkivül sikkes, kedves és praktikus lesz. Miért is a hiveknek tábora zugolódás nélkül fog a szeszélyes divatzsarnok zászlaja alá sorakozni.

s. b.

+ **Mosolygó nemzetek.** A fagyosan hideg angolok közt akadt valaki, aki elmélkedést irt — a nevetésről. Hogyan nevetnek az egyes nemzetek? A khinai nevetése — irja az angol — távolról sem oly szivből jövő, mint az európai vagy az amerikai emberé, inkább vihogás, mint a vidámság kitörése. A khinai nevetése a mellett teljesen egyhangu. Az arabs nevetése sem olyan vidám, mint az európai emberé. Az arabs általában véve nehézkes, lusta legény, aki csak akkor nevet, ha nagy oka van rá vagy valami hirtelen meglepetés kényszeriti. A perzsa a nevető embert elpuhultnak tartja. A nevetés a perzsáknál a gyengébb nem dolga, ennek udvariasságból inkább elnézik. A török a *bosszus* és az egyiptomi a *józan* jelzőt nem érdemli meg egészen, mert téves az a hit, hogy a próféta hivei nem tudnának szivből nevetni, ha arra okuk van. Egy amerikai, ki nemrég beutazta egész Európát, azt *észlelte*, hogy az olasz gyengén, de dallamosan, a német meggondolva, a francia görcsösen, az angol hidegen és hamisan vagy ha az alsóbb osztályhoz tartozik durván nevet. A skót kacaja szivből fakad, az ir pedig azt alig képes meglékezni. Mi pedig még kiegészithetjük ezt azzal, hogy nincs a világon édesebb hang a magyar asszony szivből fakadó, ezüstként csengő kacajánál.

•

+ **Főrangu gigerli.** Németország legjobban öltözködő s legdivatosabb férfiának tekintik *Friedrich Leopold* német herceget, a connaughti herceg sógorát, aki nagy gyönyörüséget lel ebben a kedvtelésében. Ruháinak kifogástalanságára és német értelemben vett eleganciájára nagy sulyt helyez s a mellett rendkivül kiméli öltözeteit. Ismeretes róla, hogy legutóbbi angolországi utazása alkalmával egyes időközökben soha sem ült a vonaton öt percnél tovább, nehogy nadrágja összegyürődjék és *térdet* kapjon. Kisérői e miatt sokat bosszankodtak és királyi sógora se szivesen látta tulzott divathajhászását. Angolországi tartózkodása alatt az ottani férdivatot beható tanulmány tárgyává tette, de nem valószinü, hogy azt különös izlésénél fogva el is sajátitotta.

•

+ **Bőkezü fejedelmek.** Az államfők már megszokták, hogy az uralkodásnak egyik lényeges kelléke — az ajándékozás. Franciaország a sévresi porcellángyárat majdnem kizárólag azért tartja fenn, hogy az államnak megkönnyitse az ajándékozást. Ezt a bőkezüséget még csak Oroszországban, Ausztria-Magyarországban, Spanyolországban és Törökországban lehet feltalálni. A cár, Ferenc József király, Krisztina régens-királynő és a szultán hivek maradtak még ama régi hagyományhoz, hogy ékszereket, brilliántokat, gyémántokkal kirakott dohányszelencéket és más hasonló drágaságokat ajándékozzanak. A bolgár fejedelem leginkább ezüst, főképpen pedig ezüst evőeszközöket szokott ajándékozni. A bajor régens-herceg, aki sokkal takarékosabb, mint elődje, akár dohányzik a megajándékozandó, akár nem egyszerü tapipát szokott adni, melyet valami ritka fából, mely csak az Alpeseken fordul elő, faragnak. A román királyné nagy bőkezüséggel osztogatja saját vers- és novella-köteteit, ajánlásokkal ellátva. Vilmos király legszivesebben sajátkezüleg aláirt fényképét adja ajándékba. Vilma királynő nem szeret ajándékokat elfogadni, de adni még kevésbbé szeret. Nagyon bőkezü ellenben Sándor szerb király, aki egész birtokokat ajándékoz azoknak, akiket szeret. Az efféle ajándékokat azonban a megajándékozottak legjobban szeretnék visszautasitani, mert adók és illetékek fejében rendszerint többet fizetnek a királyi ajándékért, mint a mennyit az egész birtok megér.

•

+ **Fekete jégeső.** Skóciában, Harlok faluban, különös jégeső esett a minap. Egy hirneves edinburghi geologus, akinek a koromfekete szinü és belsejü jeget megmutatták, igy nyilatkozott az érdekes tüneményről: A fekete jégdarabok kiégett szénből vannak, amelyeket a hideg csontkeménynyé fagyasztott. Kétségkivül valami gőzmozdony vagy gyár kürtőjéből kerültek ki. Hasonló tüneményt eddigelé ugyan nem tapasztaltam, de nagyobb zivatarban gyakran a legkülönösebb dolgok hullanak a magasból. Emlékezem Airdie-ben egy esőre, amikor eső helyett apró halacskák hullottak a földszinre, amelyeket, mint csakhamar rájöttek, a szomszédban levő tóból fujt ki a vihar ereje. Hogy a heringeket szintén gyakran kisodorja a tengerből az erősebb szélvihar, általánosan ismeretes. Marokkóban egyszer gabonaeső esett, mert a szél a város körüli szérükből fölkapta a kiteritett gabnaszemeket s a város fölött szórta szét. A zsidók mannája is valami különös gyümölcsfaj lehetett, amelyet a vihar a fákról tépdesett le s sodort a pusztába. Ilyenfajta gyümölcseső még ma is gyakran előfordul Perzsiában, valamint Kis-Ázsia többi részeiben is.

•

+ **Cipőreformok.** A csinos cipő épp olyan fontos ruhadarab a rendes ruházkodásnál, mint egyéb nagyobb arányu ruhadarabok. De sőt a cipő után sokszor lehet következtetni viselőjének egész egyéniségére ismeretes, hogy a cipők sokkal szebben megtartják alakjukat, ha minden este kaptafára huzzák és igy tisztitják. Ha a cipő megázott, nem szabad azt a tüz közelében megszáritani mert a bőr könnyen összezsugorodik és megrepedezik. Legelőször a sarat kemény kefével kell letisztitani. Kevés fénymázat kell rákenni és addig kefélni, mig ujjunkat végigbuzva a cipőn, nem piszkolódik többé. A fényezett lakkos cipőket néhány csepp olajjal és puha flanelldarabbal addig kell dörzsölni, amig teljesen visszanyerték eredeti fényüket. A sárga cipőket lehet tejjel lemosni és hosszabb használat után néha uj lakkal beecsetelni. Ha fekete foltokat kap a sárga cipő, azt benzinnel lehet eltávolitani. A sarok féltetaposása is különös figyelmet érdemel, mert gyakran nem használ a legnagyobb elővigyázat sem. A nők, kiknél a cipők nem mindig készülnek lábra, könnyen segitenek e dolgon, amennyiben a cipőket gyakran fölcserélve viselhetik. Ez a férficipőknél ki van zárva, miért is igen célszerü és ajánlható a *Mongodin*-féle egyszerü és uj találmány, mely teljesen elejét veszi a bajnak. Mongodin ugyanis egy lesrófolható cipősarkot szerkesztett, amelyet akár naponta át lehet cserélni. A sarok alsó része belesrófolódik a felsőbe és olyan tartós, hogy több cipőben használható. Ha pedig idővel a sarok végleg elkopott, bármikor ujjal pótolható, mert a méretek minden saroknál ugyanazok.

•

+ **Bacillus-vadászok.** Egy londoni orvosprofesszor hevesen kikel folyóiratában az ugynevezett *bacillus-vadászok* ellen. Szerinte a tudománynak e parazitái bacillusokat látnak mindenütt a földön és a föld alatt, a vizben és a levegőben. Fenyegetnek bennünket, hogy ne együnk osztrigát, mert sokszor halálthozó csirák vannak bennük. A cukrot egészségtelen tápszernek mondják ama tulajdonsága miatt, hogy a bacillusokat fölszivja. A zeller nyers állapotban még az osztrigánál is veszedelmesebb. Ilyen módon a bacillus-vadászok egymásután rásütik az összes élelmiszerekre a veszedelmesség bélyegét, ugy hogy ha rájuk hallgatna az ember, akár semmitse egyen, mert a halálthozó bacillusok minden ételben millió számra tenyésznek. Aki tehát a bacillusoktól fél, elkészülhet az éhhalálra. A tanár azután alaposan nekimegy a *bakteriologiai mánianak*, mely hiveit olyan mocsárba vezeti, honnan csak nehezen fognak kigázolni. Tényleg azonban ugy áll a dolog, hogy a górcsövü állatok és csirák az embernek legnagyobbrészt hasznára vannak és csak nagyon kevés bacillus van, mely az embert beteggé teszi. De még az olyan betegségeknél, melyeknek a lefolyásában bacillusok szerepelnek, se lehet kimutatni azt, hogy a betegséget maguk a bacillusok okozzák, melyekről inkább azt lehet föltenni, hogy a betegségnek csak kisérő tünetei. Az angol tanár azt hiszi, hogy a bacillusteoria lejárta magát és eljött az ideje annak, hogy a tudomány a sutba dobja. Vajjon igaza van-e?

•

+ **A boerok és a biciklik.** Hogy a boerok mindent elkövetnek a harcban való tökéletesitésükre, azt élénken bizonyitja a következő vidám eset: A Magalies hegyekben, Pretória környékén egy angol biciklis őrjárat ment át egy völgyön, amikor hirtelen tüzelés akasztotta meg őket utjukban és csakhamar boerok jönnek elő mindenfelől:

— Föl a kézzel! — kiáltotta egy harsány hang.

Az angolok nem gondolhattak ellentállásra és hamarosan megadták magukat. A boerok pedig nagy örvendezéssel közelednek a biciklikhez, hogy megvizsgálják a szokatlan gépeket. Aztán meg is próbálkoztak a biciklizéssel. Öreg fiuk voltak amugy is ezek a boerok, a szükséges rugalmasság hiányzott belőlük, s mesterük sem volt, aki kioktassa őket, szóval alig mult el egy negyedóra s a biciklik kigörbülve hevertek a földön. A boerok ezt látva összetörték a biciklket, hogy teljesen hasznavehetetlenekké váljanak, aztán elszedve az angoloktól a fegyvert, szabadon bocsátották őket.

•

+ **A sörözés — számokban.** Franciaországban évről-évre kevesebb sört fogyasztanak. A francia pénzügyminisztérium legutóbbi jelentéséből kitünik, hogy 1901. első harmadában 2 és fél millió frankkal kevesebb sör fogyott el, mint 1900-ban ugyanez idő alatt. A dolog nem meglepő, mert tudvalevő, hogy a román nyelvet beszélő népek, a franciák, olaszok, spanyolok a bort többre becsülik az árpalénél, ha nem egyébért, hát azért, mivel bor náluk nagyon bőven és olcsó áron akad. Érdekes ebből az ötletből összevetni kissé a különböző országok sörfogyasztási arányát. A leader szerepe még mindig Bajorországé. A bajorok *fejenkint 230 liter sört isznak meg évenkint.* Ami igazán nem sok: hiszen egy teljes liter sem jut egy-egy fejre naponkint! A bajorral sörivásban csak a belga vetekedhetik némiképpen. Belgiumban ugyanis 169 liter jut egy-egy fejre. Már a többi ország alaposan elmarad a hatalmas ivók mögött. Nagy-Britanniában átlag 145, Németországban 115·8, Dániában 85, Svájczban 45, az Egyesült-Államokban 47, nálunk és Ausztriában 44, Németalföldön 40, Franciaországban 24, Norvégiában 15·3, Svédországban 11, Oroszországban pedig mindössze 4·7 liter sört iszik meg egy ember átlag az esztendő során. Mondani sem kell, hogy az utóbbi országban sem szenvednek az emberek szeszszionyban, hanem annál több pálinkát fogyasztanak. 1897—1898-ban Németország sörgyáraiból 224 millió hektoliter árpalé ment világnak. Ebből a menynyiségből egymaga Németország 61 millió hektoliter-néltöbbet fogyasztott. Anglia sörgyáraiban ugyanaz idő alatt 53 millió hektoliter, a magyar-osztrák monarkiáéiban 20.610,000, Belgiumban 12.410,000, Franciaországban pedig 8.870,000 hektoliter sör készült. Ami különben magát Franciaországot illeti, a 24 literes fejenkinti átlag ott nem mond meg mindent; nem mondja meg például, hogy az ország számos vidékén, kivált ott, ahol sok az almabor, egyetlenegy liter sör sem fogyott el egész esztendőben.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, szeptember 14.

Gabonaüzlet. (*Reich Jenő és társa* cég jelentése a *Budapesti Napló* számára.) Az időjárás a lefolyt hét folyamán is hüvös és változó volt. Csapadék csak szórványosan fordult elő, általában azonban az időjárás a mezőgazdasági munkálatokra kedvező. A tengeritörés már nagyobb területeken van folyamatban. A külföldön ugyancsak ősziesen hüvös volt az idő.

A külföldi piacokon az üzletmenet továbbra is gyenge és nehézkesen fejlődik, e mellett az árak azonban csak csekély változásoknak vannak alávetve és inkább tartottak maradnak. Amerikában a termésbecslések a mult hónaphoz viszonyítva ismét gyengültek és a legutóbb közölt washingtoni hivatalos jelentés szerint a kezdetbeni hirek, melyek szerint Amerikában record-termés várható, oda zsugorodtak össze, hogy a buzahozam csak 122 millió bushellel nagyobb a tavalyinál. Ennek ellenében a többi cikkek azonban mindannyian kisebb-nagyobb hányt mutatnak fel. A tengerentuli piacokon egyébként eme jelentés nem keltett különösebb emóciót. Realizációk és a látható buzakészleteknek (a Bradstreets szerint 2,894.000 bush.) való gyarapodása — az atlanti kikötőkből való erősebb elszállítások dacára — a hangulat ellanyhulását eredményezték és az árak ca. 1 c. olcsóbbak. A nemzetközi piacok is csendesek maradtak. Angliában a vevők tartózkodóak voltak, olcsóbban azonban nem vásárolhattak. A francia piacokon a multheti szilárdabb irányzat szintén alábbhagyott és a forgalom gyengült. Németalföldből és Belgiumból csendes, kedvtelen üzletet jelentettek, árváltozás nélkül, mig Németországban korlátolt forgalom mellett az árak csökkenőek voltak.

Nálunk a forgalom korlátolt maradt, az árak ugy kenyérmagvakban, mint takarmánycikkekben is csak csekély változásoknak voltak alávetve.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthetjük:

Buza a hét nagyobb felében csökkenő irányzatot követett. A malmok keresiete csekély maradt; a forgalom is csak szük keretben mozgott és csupán a mérsékeltebb kinálatnak tudható be, hogy az árak csak kisebb mérvben csökkentek. Főleg waggonáru érkezik aránylag csekély mérvben. Később az irányzat barátságosabbra fordult, a forgalom is jobb lett, mi mellett az árcsökkenés egy része pótolható volt, a hét végével a hangulat azonban ismét lanyhább és ca. 140.000 mm. forgalom mellett az árak egyenlegként néhány fillérrel olcsóbbak.

Rozs e héten is csekély mérvben és főleg a helyiforgyasztás céljaira volt forgalomban; az export vételeivel csupán nyiri származéku árura szoritkozott. Az árak e mellett a mult heti nivón maradtak meg és budapesti paritásra 6.50—5.65, helyben 6.80 koronáig fizettek 3 hóra. Nyirvidéki áruért debreczeni paritásra 5.97½—6.03, nagy-károlyi paritásra 5.92½—5.95, kisvárdai paritásra 6.——6.07½ korona között fizettek.

Árpa (takarmány- és hántolási célokra) lanyha irányzatu és 5 fillért vesztett. Hizlalók éppugy, mint gyárosok csak korlátolt beszerzéseket eszközöltek és 5.75—6.05 koronáig fizettek helyben. Szerb árpa bőven van kinálva, azonban csak kisebb tételekben kelt el 5.65 koronán 3 hóra elvámoltan helyben. Maláta- és sörárpákban állomásokon átvéve az üzlet ugyszólván pang. Elvétve fordult elő egy-egy eladás jó középminőségü felvidéki árpában, melyért budapesti paritásra a belföldi fogyasztás 7.——7.50 koronáig fizetett.

Zab jobban volt kinálva és megfelelő vételkedvre is talált. Az árak szilárdan tartottak és középminőségü áruban valamivel magasabbak is. Szin és tisztaság szerint az elkelt ca. 4000 mm.-ért 6.45—6.75 koronáig, finom urasági áruért ezen felül is fizettek.

Tengeri tekintettel arra, hogy már uj csöves tengerit kinálnak, lanyha volt, az érdeklődés is csökkent és a forgalom is csak nehézkesen fejlődött. Hizlalók helyben hajóból átvéve 5.07½—5.12½ koronáig fizettek, mig budapesti paritásra 5.15 koronáig volt elérhető.

Olajmagvak: Készáru káposztarepce üzlettelen. Határidő repce 1902. augusztusra 12.— pénz, 12.75 áru maradt. Vadrepce 7.—7.75.—, gomborka 12.50—13.—, lenmag 15.25—15.75 K. jegyez.

Hüvelyesek: Bab továbbra is el van hanyagolva és lényegtelen forgalom mellett az árak csökkenőek. Trieurözött apró babért ab Gyöngyös-Félegyházán 8.75, gömbölyü babért Baja-Mohács-Zomboron 7.70—7.75 K. Székesfehérvárott 8.10—8.15 K., barna babot Kalocsán 6.50, Nagy-Károlyban 6.10 K. fizetnek. Köles, hazai áru, helyben 4.80—5.10 K. jegyez.

Vetőmagvak. (*Mauthner* Ödön tudósitása a *Budapesti Napló* számára.) *Vörösheremag.* Jóllehet a kivitel ez idő szerint még nagyon tartózkodóan viselkedik, az üzlet általában mégis kellemesnek mondható és különösen öregszemü áru talált vevőre. A Franciaországból és Amerikából beérkező kedvezőtlen terméstudósitások hatása alatt a termelők a jelenlegi árak mellett várakozó álláspontot foglalnak el, annál is inkább, mivel a honi termés még világos tájékozást nem nyujt, de sőt még félig-meddig megbizható adatok felett sem rendelkezünk. *Lucernamag.* Franciaországi jelentések szerint a termés ott oly gyenge, mint már évek óta nem volt, Olaszország állitólag jobb eredményt mutat fel. Ami honi termésből eddig piacra került, aprószemü minősége dacára is hamar elkelt és ebből itélve öregszemü áruért magas árak vannak kilátásba. *Tavaszi bükköny* keresett cikket képez, élénk érdeklődés mutatkozik *baltacim* iránt is. *Őszi borsó* e héten is nagyobb mennyiségben vásároltatott gazdák részéről. *Homokbükköny biborheremag* és *János rozs* szintén eléggé fogyott.

Jegyzések 50 kilónként Budapesten: *Vöröshere-mag* 50—56 korona. *Lucerna-mag* 48—54 korona. *Muharmag* 7—7.50 korona. *Tavaszi bükköny* 7—7.25 korona. *Őszi borsó* 7.50—8.50 korona. *Baltacim* 12.50—13.50 korona.

Lisztt. (A *Budapesti Napló* tudósitójától.) A közelgő izraelita ünnepek hatása alatt a lisztüzlet e heti lefolyása nyugodt maradt, amennyiben a készáru iránti kereslet megcsappant és későbbi szállitásra is csak kisebb üzletek jöttek létre.

A lisztárak e hét folyamán nem változtak és mai napon a következő jegyzések vannak érvényben:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	25.—	24.—	23.—	22.10	21.70	21.20	20.20
		7	7½	8			
		17.90	15.30	10.60			

Finom korpa:	Goromba korpa
Ar: korona 8.80	8.90

Dara:	*AB*	*C*
	25.60	24.60

Szeszüzlet. (A *Budapesti Napló* tudósitójától.) Változatlan helyzet mellett a régi árak továbbra is érvényben maradtak; elkelt nyerssszesz-finomitók részére 42—42½, finomitott szesz nagyban 116—116½, kicsiben 117—118, denaturált szesz nagyban 33—34; kicsiben 34½—35 koronával helyben.

Denaturált szesz. (*Kalmár* Sándor jelentése a *Budapesti Napló* számára.) E cikk azonnali szállitásra igen keresett volt, amely körülmény most az egyre rövidülő napoknál, arra vezethető vissza, hogy a szesznek világitásra való felhasználata tekintve a petroleumnál is olcsóbb árakat napról-napra tért hódit. Különösen palackozott áru iránt élénk az érdeklődés anélkül, hogy az árakban változás állott volna be:

Mai nagybani jegyzések azonnali szállitásra 34.50—35.50 korona 10000 literfokonkint hordóval együtt budapesti állomásokra szállitva, készpénzfizetés mellett engedmény nélkül. Egyes hordók egy koronával drágábbak.

Petroleum. (*Hesz* Izidor és Társa cég jelentése a *Budapesti Napló* részére.) Az üzlet menete dacára az előre haladt időnyek, nem kielégitő. Az árak ingadozók és az olcsóbb fajta petroleum máris olcsóbb lett. Ujabb árváltozások várhatók. Jegyzéseink: American 1 csillagos petroleum 45.— K. Orosz 3 csillagos petroleum 38.— K. Biztonsági 2 csillagos petroleum 35.50 K. Ipari 3 keresztes petroleum —.— korona. I. Standard petroleum 34.50 korona. Amerikai császárolaj, ottani finomitás 60.— korona. Amerikai császárolaj belföldi finomitás 52.— korona. Az árak 100 kilogrammonként készpénzfizetés mellett 20% göngysuly, az itteni vasuthoz szállitva értendők. Kékgálic I. vasmentes 62.— korona. Zöldgálic 8.— korona. carbolineum I. 17.— korona. carbolineum II. 15.— korona. Bacu gépolaj (orosz) 44.— korona. Oliva gépolaj I. 86.— korona. Oliva gépolaj II. 72.— korona. Tovothe gépkenőcs 60.— korona.

Terpentinolaj. (*Kalmár* Sándor jelentése a *Budapesti Napló* számára.) Dacára az előrehaladott idénynek, az érdeklődés az áru iránt kielégitő és nagyobb tételek vonattak el a piacról, tartott árak mellett. Mai nagybani jegyzések viztiszta elsőrendü orosz áruért 48—49 korona 100 kilogrammonkint ingyen hordóban, budapesti állomásokra szállitva, készpénzfizetés mellett, engedmény nélkül. Egyes barrelek egy koronával drágábbak.

Ipar és kereskedelem.

A pénzintézeti tisztviselők hitelszövetkezete, mely azért alakult, hogy tagjainak olcsó és könnyen visszafizethető kölcsönöket nyujtson, a budapesti kir. kereskedelmi s váltótörvényszéknél bejegyeztette magát s müködését a József-tér 1. szám alatt megkezdte. Az igazgatóságba megválasztattak: Bródy Aladár, Gorove Árpád (elnök), dr. Hajcsi György, Kondor Alfréd (alelnök), Kotányi Rezső (ügyvezető-igazgató), Politzer Miksa, Reimann Gyula, Schön Lipót és Székely Ferenc. A felügyelő-bizottság tagjaivá lettek: Dr. Antal Jenő, Fuchs Artur, Hollós Ödön, Keller Béla és Mezei Lajos, főkönyvelő Királyfi Gyula, pénztárnok Bánfi Oszkár.

A gazdasági munkások segélypénztára. Nyolc hónapja, hogy a segélypénztár hasznos müködését megkezdte és már 430 földmives jutott abba a szomoru helyzetbe, hogy jótétemények kénytelen volt igénybe venni. A baleset 34 földmivelőt megölt. Mind a 34 esetben a család a legnagyobb nyomorban maradt hátra. A segélypénztár központi igazgatósága sürgősen intézte el az özvegyek kérelmét és minden egyes esetben 400—400 koronát szolgáltatott át a nyomorral küzdő családnak. A segélypénztár rövid fennállása óta is már sok szerencsétlen embert mentett meg a koldusbottól és számos özvegyet mentett meg a kétségbeeséstől. A pénztár tagjainak száma olyan gyorsan emelkedik, hogy a rendes és rendkivüli tagok száma is már jóval tulhaladta a 12.000-et.

Gyümölcs- és általános kertészeti-kiállitás Kassán. Az Abauj-Tornavármegyei gazdasági egyesület Borsod-, Sáros-, Szepes- és Zemplénvármegyék gazdasági egyesületeivel karöltve, október 12., 13. és 14-ik napjain Kassán, a Schalkház-szálloda disztermében gyümölcs- és általános kertészeti-kiállitást rendez. A kiállitás rendező-bizottságának elnöke *Gerlóczy* Géza, kassai gazdasági tanintézeti tanár. A kiállitási tárgyak szeptember hó 25-éig jelentendők be. Térdijat nem kell fizetni.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi szeptember 14. Készlet 637 darab. Érkezett 682 darab. Összesen 1319 darab. Eladatott 1145 darab. Maradt 174 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 88—92 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 88—92 koronáig. 320—380 klgr. sulyban 88—92 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 80—88 koronáig. Malac 70—84 korona. A vásár hangulata élénk.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 14.

A gabonatőzsde az izraelita ünnepek miatt ma zárva volt.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén Mac Kinley bekövetkezett halála miatt és bécsi bányaértékek kényszereladására az irányzat nyomott volt. A zárlat csekélységgel javult.

A valuta és érvváltó változatlan.

Az előtőzsde: Csekély üzlet mellett az irányzat gyöngült.

Kötöttek: Osztrák hitelrészvény 618.——619.50. Rimamurányi vasmü 391.——395.—. Jelzálog bank 429 korona.

A déli tőzsde: Berlini jegyzésekre nyugodt üzlet mellett az irányzat némileg kedvezőbb volt.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 624.—. Osztrák hitelrészvény 621.50.—620.75—620.50. Államvasutak 619.—. Déli vasut 84.—. Rimamurányi 395.——398.——393.—. Magyar leszámitolóbank 410.—. Jelzálogbank 430.—.—. Közuti vasut 554.——557.——555.—. Magyar aranyjáradék 92.65—92.70. Magyar koronajáradék 92.60 korona.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 621.75. Magyar hitelrészvény 624.—. Leszámitoló bank 410.—. Rimamurányi vasmü részvény 397.—. Osztrák-Magyar államvasut 619 —. Közuti vasut 585.—. Villamos vasut részvény 280.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezönzerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar —.——.— korona. vörös aprószemü —.——.— korona. vörös erdélyi —.——— korona. vörös bánsági —.———.— korona. középszemü —.———.— korona. nagyszemü —.——.— korona. Disznózsir: budapesti 53 ——53.50 korona, vidéki —.———.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 44.——44.50. korona, 3 darabos 45.50—46.— korona, füstölt —.———.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.——12.25 korona 120 darabos —.——. korona. 100 darabos 13.25—13.75 korona, 85 darabos 15.——15.50 korona. azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.— korona. 100 darabos 11.75—12.25 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilvaiz: slavóniai 19.25—20.— korona, szerbiai 17.75—18.25 korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsdén* gyenge az irányzat, de valamivel javult.

Déli tőzsde gyenge.

Zárlat tetemesen javult. Európai tőzsdék az elnök halála hirére nem reagáltak.

Bécs, szeptember 14. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 118.60. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 145.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.30. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.25. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —.—. Rimamurányi vasmürészvény 396.—. Magyar koronajáradék 92.35. 4%-os Magyar földtehermentesitési kötvény 92.15. Magyar hitelbank részvény 627.75. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 176.25. Kassa-oderbergi vasuti részvény 351.50. Magyar kereskedelmi bank 2422.—. Magyar cukoripar 1710.—.

Bécs, szeptember 14. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 98.45. 4%-os osztr. aranyjáradék 118.90. 1860-os sorsjegy 140.25. Osztrák hitelsorsjegy 398.50. Angol-osztrák bank 260.— Bécsi bankegyesület 435.—. Osztrák-magyar bank 1635.—. Déli vasut 82.50. Dunagőzhajózási részvény 757.—. Dohányrészvény 276.— Császári és királyi arany 11.35. Német bankváltók 117.10. 4·2%-os ezüst járadék 98.30. Osztrák koronajáradék 95.50. 1864-iki sorsjegy 211.—. Osztrák hitelintézeti részvény 622.—. Unionbank 521.—. Osztrák Länderbank 397.50. Osztrák-magyar államvasut 620.58. Elbavölgyi vasut 450.—. Alpesi bányarészvény 342.—. 20 frank. arany 19.02. Londoni váltóár 239.25. Bécsi Tramway Litt B. 223.—. Bécsi Tramway Litt A. 230.— Lipót kohó 315.— Az irányzat javult.

Bécs, szeptember 14. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 620.—. Magyar hitelrészvény 628.—. Angol-Osztrák bank 260.—. Bécsi bank-

egyesület 330.—. Union bank 521.—. Länderbank 399.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 621.—. Déli vasut 32.50. Elbavölgyi vasut 459.50. Északnyugati vasut részvény 450.— Dohányrészvény 278.50. Rimamurányi vasmű 397.—. Alpesi bányarészvény 342.—. Májusi járadék 98.45 Magyar korona járadék 92.35 Török sorsjegyek 95.50 Német birodalmi márka 117.16—25. Napoleon d'or 19.02.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 14. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék —.— Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 93.40. Osztrák-magyar államvasut —.—. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 102.90. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 172.40. Általános villamossági Edison 175.50. Geisenkircheni 170.80. Laura-kohó 179.70. 4·2%-os ezüstjáradék 98.60. 4%-os magyar aranyjáradék 99.50. Osztrák hitelrészvény 195.90. Déli vasut 20.90. Károly Lajos vasut 102.40. Orosz bankjegyek 216.35. 4%-os uj orosz kölcsön 95.90. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 98.80. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 150.10. Harpeni 150.50. Az irányzat nyugodt.

Berlin, szeptember 14. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4%-os magyar aranyjáradék 99.90. Magyar koronajáradék 93.20 Osztrák hitelrészvény 195.90. Osztrák-magyar államvasut 133.25. Déli vasut 21.10. Északnyugati vasut 21.25 Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.35. Buschtiehradi —.— Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Frankfurt, szeptember 14. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék 98.70. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.40. Magyar koronajáradék 93.70. Osztrák-magyar bank 118.20. Déli vasut 21.10. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.17. Bécsi bankegyesület 109.—. Villamos részvény 121.50. 3%-os magyar aranykölcsön 84.—. 4·2%-os ezüstjáradék 98.50. 4%-os magyar aranyjáradék 100.—. Osztrák hitelrészvény 196.10. Osztrák-magyar államvasut 133.50. Északnyugati vasut —.—. Bécsi váltóár 855.16. Párisi váltóár 809.75. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Az irányzat csendes.

Frankfurt, szeptember 14. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Ariolyamok januárra. *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 195.90 Német bank 192.40. Disconto 179.20. Berlini kereskedelmi bank —.—. Geisenkircheni —.—. Harpeni —.—. Laura-kohó —.—. Olasz járadék —.—. Csendes.

Hamburg, szeptember 14. (*Zárlat.*) 4·2%-os ezüstjáradék —.—. 1860. sorsjegy 140.—. Déli vasut —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.—. Osztrák hitelrészvény 196.20. Osztrák-magyar államvasut 132.50. Olasz járadék —.—. 4%-os Magyar aranyjáradék 99.60. Az irányzat tartott.

Paris, szeptember 14. (*Zárlat.*) Osztrák-magyar államvasut —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.—. Osztrák Länderbank —.—. 3%-os francia járadék 101.80. Ottomanbank 525.—. 3½%-os francia járadék 101.90. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut 108.—. 4%-os magyar aranyjáradék 102.—. Párisi bankrészvény 1048. Olasz járadék 98.80. Francia törlesztn. járadék —.—. Osztrák földhitelintézeti részvény 1200.—. Török dohányrészvény 309.—. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 14. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) *Hivott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 82—84 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 91—92— fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 90—92— fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 90—92— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban. ——— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 90——91 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 89-——90 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 89——90 fillérig.

Sertészámlálás 1901. szeptember 12. napján volt készlet 44.484 darab. — 1901. szeptember 13. napján felhajtatott 360 darab. 1901. szeptember 14. napján elszállíttatott 542 darab, 1901. szeptember 14. napjára maradt készletben 44.302 darab.

Napirend.

Naptár. Vasárnap, szeptember 15. — Római katholikus: F. 16. Mária n. — Protestáns: F. 15. Nikom. — Görögorosz: (szeptember 2.) G. 15. Mam. — Zsidó: Tischri. 2. Rosch. Hasch. — Nap kél: 5 óra 22 perckor. — Nyugszik 5 óra 54 perckor. — Hold kél: reggel 7 óra 59 perckor, — Nyugszik: este 6 óra 13 perckor.

A miniszterek nem fogadnak.

Nemzeti Muzeum. Régiségtár nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Nemzeti Szalon d. e. 9 órától este 7 óráig. Belépődij 50 fillér.

Országos Képtár és metszetkiállitás az Akadémiában d. e. 9—1-ig.

Iparművészeti muzeum az Üllői-uton nyitva délelőtt 9—1-ig.

Technológiai Iparmuzeum. Nyitva délelőtt 9—12-ig.

Mezőgazdasági Muzeum d. e. 9—1-ig.

Földtani Intézet muzeuma (Stefánia ut 14.) nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Közlekedési Muzeum délelőtt 9—12-ig.

Az Akadémia Goethe-szobája zárva.

Muzeumi könyvtár zárva.

Akadémiai könyvtár zárva.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—8-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 14. —

Kinevezések. A földmivelésügyi miniszter Szily Pongrác okleveles mérnököt müszaki tanácsossá; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Polyánszky István okleveles tanitót a halmi állami felső népiskolához, Bikfalvi Miklós igazolványos kiszolgált altisztet az Országos Magyar Iparmüvészeti Muzeumhoz szolgává, Tokics János okleveles tanitót a pártai községi elemi iskolához rendes tanitóvá; az igazságügymiszter Kiss Gyula kun-szent-miklósi járásbirósági irnokot a hódmezővásárhelyi járásbirósághoz végrehajtóvá nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Vojta József kulai járásbirósági és Lippner Hermann szabadkai törvényszéki irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter a nagykikindai törvényszék területére vizsgálóbiróul Benczur Jenő törvényszéki birót, állandó helyetteséül pedig Orosz Pál törvényszéki birót rendelte ki.

Névmagyarositások. A belügyminiszter Friedenstein Mór budapesti lakos vezetéknevének Forgácsra, Zsiák Sámuel rákospalotai lakos és kiskoru Rozália leánya vezetéknevének Deákra, kiskoru Pitlik Imre esztergomi lakos vezetéknevének Patakira, Ochs Konrád dombovári lakos, valamint kiskoru gyermekei Ágáta, Erzsébet, Anna, Teréz, Konrád, Ádám és József vezetéknevének Odorra, kiskoru Paczauer Kornél szerencsi lakos vezetéknevének Partosra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázat. Tolnavármegye törvényhatóságánál egy gyámpénztári könyvvivői állásra, szeptember 30-ig.

UTMUTATÓ.

Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyár központi főraktárában **Kerepesi-ut 36.** cimbalmok, hegedük, fuvolák s minden más hangszer jutányos árban szerezhető be. Külön zongoratermek a **Kossuth Lajos-utcában** (a Károly-körut sarkán), hol zongorák és pianinok kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálog kölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. Központ: VI., Andrássy-ut. 5. Magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusitó helye: IV., Koronaherceg-utca 11. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körut 18.; IV., Koronaherceg- és Zsibárus-utca sarkán; VII., Király-utca 57.; VIII., József-körut 2.: VIII., Üllői-ut 6. sz.

Első Leánykiházasitási Egylet m. sz. Leány- és fiubiztositó-intézet, Budapest, VI., Terez-körut 40—42. (az intézet saját palotájában.) Az intézet vagyona 1900. december 31-én 6,717.255·21 korona. Eddig kifizetett biztositott tőke több mint 6,000.000 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb dijtételek mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosithatók.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, szeptember 14.

A nagykiterjedésü depressziót, amelynek kettős centruma közül az egyik Németországot, a másik a Balkán déli részét boritja — előnyomulásában egy tegnap óta Oroszországban keletkezett erős légnyomási maximum akadályozza.

Az idő Oroszországot kivéve európaszerte tulnyomóan esős.

Hazánkban az eső csak igen lassan terjed Kelet felé, ugy hogy Erdélyben és az északkeleti megyékben az idő még mindig száraz. A hőmérséklet meglehetősen magas és az éjjeli órákban se száll le 10° alá.

Kilátás: Enyhe és tulnyomóan esős idő várható.

Vizállás.

		Szept. 13. méter	Szept. 14. méter			Szept. 13. méter	Szept. 14. méter
Inn	Schärding	1.90	2.05	Tisza	M.-Sziget	0.46	0.42
Duna	Passau	2.61	0.—		Tokaháza	0.22	0.—
"	Linz	0.27	0.15		V.-Namény	0.30	0.12
"	Bécs	0.66	0.47		Tokaj	1.28	0.87
"	Pozsony	1.33	1.45		Tisza-Füred	1.68	1.39
"	Komárom	1.94	1.96		Szolnok	1.84	1.64
"	Budapest	1.48	1.49		Csongrád	1.53	1.44
"	Paks	0.97	0.90		Szeged	1.62	1.84
"	Mohács	1.89	1.74		Török-Becse	0.83	1.03
"	Gombos	2.33	2.32		Titel	1.86	1.97
"	Ujvidék	1.74	1.79	Ondova	Bártfa	0.30	0.30
"	Pancsova	1.42	1.51	Topolya	Hoór	1.09	1.09
"	Orsova	1.94	1.91	Bodrog	Zemplén	1.43	1.14
Morva	Magyarfalva	0.11	0.13	Bajó	Zsolca	1.47	1.45
Vág	Zsolna	0.17	0.17	Hernád	H.-Németi	0.02	0.51
"	Trencsén	0.23	0.22	Berettyó	Margita	0.12	0.14
"	Szered	0.48	0.48	"	B.-Ujfalu	0.35	0.19
Rába	Sz.-Gotthárd	0.10	0.10	Körös	Csucsa	0.—	0.—
"	Sárvár	0.17	0.06	"	N.-Várad	0.06	0.06
"	Győr	1.82	1.81	"	Belényes	0.32	0.38
Dráva	Pettau	1.25	2.20	"	Tenke	0.06	0.06
"	Zákány	0.—	0.37	"	Gurahonc	0.28	0.24
"	Barcs	0.45	0.56	"	Barosjenő	0.16	0.16
"	Eszék	0.—	1.27	"	Békés	0.30	0.24
Mura	M.-Szerdah.	0.40	0.90	"	Gyoma	0.34	0.14
Száva	Zágráb	1.18	2.65	Maros	Gy.-Fehérvár	0.10	0.14
"	Szisszek	1.96	4.40	"	Branyiczka	0.38	0.34
"	Mitrovica	2.16	3.—	"	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.10	0.06	"	Arad	0.90	0.98
"	Szatmár	0.05	0.07	"	Makó	0.18	0.10
Kraszna	N.-Majtény	0.10	0.07	Temes	K.-Kostély	0.18	0.18
Laborcz	Munkács	0.10	0.07	Béga	Kiszető	0.09	0.02
Laborcz	Homonna	0.15	0.15	"	Temesvár	0.—	0.—
Ung	Ungvár	0.20	0.—	"	Becskerek	0.25	0.23

Titkos betegségek ellen

20 évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvosi tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota

(Átjáróház és lift használat).

A legalhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, legsenyvesebb hugyhólyagbajokat, hujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre dijtalanul azonnal válaszolnak; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

SPECIALISTA

sérvkötőkben!

Keleti J. orthopädiai müintézete ajánlja minden **sérvben szenvedőnek** a legujabb és modern szerkezetü 1900. évben cs. és kir. **szabadalmazott sérvkötőjét.** Nem csuszik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkivül kitünő fogása által felülmul minden más gyártmányt.

Ára: **Egyoldalu** 12 korona. **Kétoldalu** 24 korona

Gyáraimban **teljes jótállás** mellett készülnek, továbbá: **járó- és támgépek, müfüzők ferdennőttek** részére és **scoliosis-nál Hessing** rendszere szerint. **Mülábak és kezek, haskötők, köldökszorkötők, görcsér-harisnyák** stb. stb.

Illusztrált árjegyzéket titoktartás mellett ingyen küld szét:

KELETI J. orvos-sebészeti mü- és kötszer-gyára (alap. 1878.)

Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17 c.

Gyár: Központi városház.

Kéretik a címre jól ügyelni.

12 korona rendelésnél bérmentve. Meg nem felelő készséggel kicserélletik.

Gyakorlott szabónő

ajánlkozik elegáns ruhák, pongyolák stb. ölkészitésére kitünő ízléssel és mérsékelt árban. Szentkirályi-utca 22. II. em. 20. 3060

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

A kézbesithetetlen és fölös szállitmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés utján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teherárutaktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

	szept.
Kolozsvár	17.
Zágráb	17.
Veszprém	18.
Szatmár-Németi	18.
Eszék	19.
Békés-Csaba	19.
Bpest, Józsefváros	20.
Nagy-Várad	20.
Pozsony	23.
Győr	23.
Miskolc gömöri	24.
Bpest nyug. p. u.	24.
Arad	25.
Szabadka	25.
Bpest Dunapart	26.
Debreczen	26.
Szeged	27.
Kassa	27.
Pécs	30.

Budapest, 1901. szept.

Az igazgatóság.

Aktuális a választásokra!

A GYÜLEKEZETI JOG

..... irta .....

Dr. Rényi József.

FONTOSABB FEJEZETEI: Korlátozások a gyülekezetekben való részvétel tekintetében; a békésen és fegyvertelenül való gyülekezés; a gyülekezetek államrendészeti joga; a bejelentés, a betiltás, az engedély; a vezetőség jogai és kötelességei; a hatósági felosztatás joga; az illetékes hatóságok; kivételes állapotok; a gyülekezeti szabadság biztositékai stb. stb.

Ára 4 korona.

Kapható és megrendelhető:

LAMPEL ROBERT

(Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésében

BUDAPEST,

Andrássy-ut 21.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 15-én.

Hunyadi László.

Nagy opera 4 szakaszban. Zenéjét szerzette Erkel Ferenc. Szövegét irta Egressy B.

Személyek:

V. László	Kertész	Mária	Szilágyiné
Czillei Ulrik	Szendrői	Erzsébet	Pewny I.
Hunyadi L.	Broulik	Egy hölgy	Berts M.
Hunyadi M.	Payer	Egy nemes	Kárpát
Gara	Ney D.		

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHAZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 15-én.

A bor.

Parasztvigjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza.

Személyek:

Baracs Imre	Gyenes	Eszter	Gerő L.
Matyi	Rózsahegyi	Göre Gábor	Ujházi
Baracsné	Alszeghy	Görené	Vizváriné
Szunyogné	Györgyné	Durbints	Vizvári
Rózsi	Ligeti	Kácsa	Faludi
Mihály	Gabányi	Bige	Narczisz

Kezdete 7½ órakor.

VIGSZINHAZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 15-én.

Ocskay brigadéros.

Szinmü prológussal, 4 felv. Irta Herczeg Ferenc.

Személyek:

Ocskay László	Bihari	Dili	Delli
Tisza Ilona	Szerémy G.	A paloc	Szerémy
Tisza Jutka	Nógrády	Szörényi	Balassa
Pyber	Hegedüs	Tarics	Dayka
Ozoróczy	Kazaliczky	Ocskay Sándor	Tapolczai
Jávorka	Góth	Königsegg	Péchy

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 15-én.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képben. Irta Hugh Morton. Forditotta Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerzette Gustave Kerker.

Személyek:

Bronson	Sziklai	Cora	Margó
Harry	Ráthonyi	Kenneth	Giréth
Kurt	Boross	Blinky	Palásthy
Suifkins	Mátrai	Gray	Szoyer
Fifi	Ledofsky	Kissie	Rózsa

Kezdete 7½ órakor.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar szinház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25—13) sz. a.

Örökitse meg magát fénykép által!

6 Mignon 50 kr., 3 Vizit 90 kr., 1 Kabinet 80 kr.

Vasár- és ünnepnapokon egész nap nyitva, felvételek még esős időben is eszközöltetnek.

Rauch Ede fényképész

Budapest, József-körut 51.

Az Országos Magyar Gyorsiró-Egyesület

az eddig ismert összes rendszerü vezetés mellett magyar levelező-, vita- és német kurzusokat rendez.

A REMINGTON STANDARD gépirás és ezen gyorsirási tanfolyamokra jelentkezőket korlátolt számban fölvesz

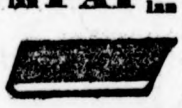
Glogowski és Társa

Erzsébet-tér 16. sz.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

	Ft
1 összehajtható vaságy 2 db kivehető matraccal	10.—
1 rouge paplan	1.80
1 „ „ prima	2.80
1 cachmir paplan	3.40
1 satin	3.80
1 atlasz cachmir	4.80
1 selyem atlasz paplan	8.50
1 fedros selyem atl. papl.	13.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.—
1 „ „ ágy „	1.20
1 flanell ágytakaró pokróc	2.50
1 gyapju „ „	5.50
1 jó lópokróc	1.60
1 téli pokróc	4.60
1 szép fali szőnyeg	7.50

	Ft
1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 tengerifü matrac	4.50
1 afrique „	5.—
1 lószőr „	12.—
1 ablak kőpor függöny	2.—
1 „ tunis „	1.50
1 „ gyapju „	4.50
2 ágy, 1 asztalterítő bouret	5.50
2 „ 1 „ gyapju	12.—
1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 „ „ L	5.30
1 ágyelőke I.	0.85
1 tapestry ágyelőke	1.50
1 mtr. jó fuksőnyeg	—.40
1 „ „ mintásoh	—.75

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Függőlámpák

remek szép majolika, a **Brunner-féle tömegből,**

rendkivül olcsón

kiárusittatnak.

Szt.-Lőrinci porcellánfestő ipartelep

Ortner Rezső és Társa,

Teréz-körut 32. sz. Saroküzlet.

Étkezőkészlet 6 személyre 6.50, 8.50, 10.50.

Vidéki megrendelésnél kérjük a vasutállomást.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató.

Ma lép föl utoljára:

AMOROS-WERNER

PASSPARTS

NIGHTONS

Holnap uj müsor.

Jegy elővételi díj nélkül előre váltható d. e. 10—1-ig a pénztárnál. A kávéházban reggel 5 óráig **Vörös Elek cigányzenekara** hangversenyez.

Gyümölcs-, főzelék- és husconservákat

aszalt főzelékeket ajánl a legjobb minőségben az

Első Kecskeméti Conservgyár

Kecskeméten.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Dr. Renner vizgyógyintézete

bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valeró-utca 4. (Telefon).

Az intézet 24 év óta áll fönn, most teljesen ujjá alakitva, a legmodernebb gyógyeszközökkel szerelteteti föl.

Alkalmazásban levő gyógyeszközök

A tudományos vizgyógymód összes eljárásai, masszáza, villámos fényfürdő (elhizásoknál), az elektromozás minden faja (galvanisatio, faradisatio, franklinisatio, elektromos masszáza), hülőkészülékek (Psychrophor stb.),

SZÉNSAVAS FÜRDŐK

(Nauheimi eljárás, szivbajosok számára). Kezelés alá vétetnek. Különféle ideg- és gerincbajok, ideges gyöngeségi állapotok, álmatlanság, szédülés, a gyomor és belek renyhesége, idült zületi és izomcsúz stb. Prospektus kivánatra. Árak mérsékeltek.

Van szerencsém a n. é. vevőkört tisztelettel értesiteni, miszerint

Polátsek Á. Hugó

kesztyügyáros üzletét

Dohány-utca 27. (Secessiós házban)

átvettem, hol is az üzletet mindennemü saját gyártmányu kesztyükkel dús választékban felszereltem. Szives megrendeléseket helyben és vidékre bármily mennyiségben és kivitelben a legkulánsabban eszközlök. Több évi működésem ezen a téren azon reményre jogosit, hogy t. vevőimnek igényeit kielégithetem.

Major Dávid

kesztyügyáros.

Wadlsteiner F. BUDAPEST,

IV., Mária Valéria-utca 5. szám.

ÁRUHÁZA

üveg-porcellán és Christofle-ezüst

nemüekben.

Christofle & Co cég, Páris, dusan ezüstözött és aranyo zo ligyártmányai egyedüli raktára;

Cieritza des Cleries de Bacarat, Páris (Kristályüveg készlet)

Benedikt testvérek Karlsbad, Meierhöfeni porcellán-gyára (háztartási cikkeiben.)

Eladás gyári árakon!

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

Az őszi és téli

UJDONSÁGOK

teljes választéka raktárra érkezett. Cégünk elve csakis „First Class" gyártmányok elárusitása. Cégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső s leghiresebb gyárosaival közvetlen összeköttetésben áll; az általunk lekötött minták és minőségek kizárólag cégünknél szerezhetők be.

Minden egyes árucikknek

föltétlen szabott ára,

nyiltan, számokkal van jelölve, ennélfogva a tulbecslés teljesen ki van zárva.

Minták a vidékre kivánatra bérmentve küldetnek.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

Ne vegyen senki hangszert, mig Reményi Mihály mühangszerész legujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, melyet ingyen és bérmentve küld Budapestről Király-utca 44/d.

OLCSO

arany és ezüst eladás veszünk

régi és uj arany és ezüst tárgyakat, gyémánt brillánt és drágakövet

eladunk

13 latos ezüst evőkészleteket 6 személyre 65 frt, 12 személyre valót 142 frtól kezdve és feljebb. Aranyférfiláncok fácon nélkül massiv aranygyürük 2 forint 40 krtól kezdve 12 darab erős evőeszköz 6 frt 40 kr., továbbá mind e szakmába vágó cikkek a legolcsóbb árak mellett.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Grünberger A. Béla

örökösei

Budapesten, IV. Váci-utca 30 I. em. 23. Harisbazár.

Szabadalmak

gyorsan és lelkismeretesen kieszközöltetnek.

Szabadalmakat Értékesitő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körut 17.

Találmányok financirozása és értékesitése.

Védjegyek belajstromozása. Felvilágositás díjtalan.

Telefon 56—79.

Jót, olcsó

Szabott árak. Tulkövetelés kizárva.

Kéretik a cimre ügyelni.

árban adunk el: Egy téli kabát 14 forinttól. Egy Saccóöltöny 14 forinttól. Egy gazdász szőrmekabát 14 frttól. Egy városi utazóbunda 24 forinttól. Egy havelok 8 frttól kezdve tisztagyapjuszövetből Kohn Heilmann és fiai az „Angol szabóhoz" cimzett legnagyobb férfi- és gyermekruháruházában Budapest, Károly-körut 12., földszint és I. em.

!! Magyar tollal irjon minden magyar ember!!

SCHULER JÓZSEF Első magyar acélirótoll és tollszár gyárának kitünő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulhatatlanok és jóságuknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen **versenyképesek.**

Különösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 554 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám 450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.

Minden papirkereskedésben kapható.

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZINHÁZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 15-én.

Jáfet 12 felesége,

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irták Antony Mars és Maurice Desvalliéres. Forditotta Makai Emil. Zenéjét szerzette Victor Roger.

Személyek:

Paterson Jáfet	Szirmai	Baliveau	Solymosi
Debora	Krecsányi	Cassoulet	Kovács
Arabella	Fedák S.	Des Toupettes	Tollagi
Klári	Harmath	John Smith	Szerdahelyi
Beatrix	Nagy M.	Briquet	Németh
Rebeka	Rózsa G.	Ernest	Ujvári

Kezdete 7½ órakor.

URANIA SZINHÁZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 15-én.

Délután 4 órakor mérsékelt helyárakkal:

A föld körül.

Este:

Monte-Carlo és a Riviera,

Irta Salamon Ödön.

Kezdete 7½ órakor.

FŐVAROSI NYARI SZINHAZ.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 15-én.

D. u. 3 órakor mérsékelt helyárakkal.

A cigány.

Eredeti népszinmü 3 felvonásban. Irta Szigligeti E.

Este:

A rezervisták.

Énekes életkép 4 felvonásban. Irták Duru és Chivott. Magyarositotta Rákosi Viktor.

Kezdete 7 órakor.

VAROSLIGETI SZINKÖR.

Vasárnap, 1901. szeptember hó 15-én.

Délután 4 órakor fél helyárakkal.

Svihákok.

Vig operette 3 felv. Zenéjét szerző Ziehrer C. M. Magyarositották Feld Aurél és Mérei Adolf.

Este:

A zsidó honvéd.

Eredeti énekes népszinmü 3 felv. Irta Lukácsy S.

Kezdete 7 órakor.

Zsebórák. **Diszes ingaórák** Divatos ékszerek.

5 évi jótállás mellett

részletfizetésre

kaphatók

Polgár Kálmán

óras- és ékszer-üzletében

Budapest, Erzsébet-körut 29. sz.

Vidékre árjegyzék bérmentve.

Páratlan a Sávoly-féle

Thymol

FOG-KRÉME.

Mindenütt kapható 1 tubus 60 fillér. Gyár: Damjanich-utca 22. szám. Főszétküldési hely: V., Lipót-körut 3.

DOBÓ és FEHÉR.

ŐS-BUDAVARA

Utolsó nap! Utolsó nap!

Ma, vasárnap d. u. 3 órától reggel 4 óráig

nagy záró-ünnepély

képviselő - választással.

Jelöltek: **Sanyaró** Vendel, **Tollyás** Dániel és **Bukovay** Arsentius.

Nagyszerü varieté-müsor

a világhirü **Nágel-családdal.**

Esti 6 órakor ingyenes varieté-előadás.

Remek amerikai tüzijáték.

Kitünő nemzetközi daltársulat a Körkép-kávéházban belépődij nélkül.

Belépődij 60 fill. Kedvezm. jegyek minden tözsdében kaphatók.

Uj optikai készülék, melynek segitségével óriási távolságra, mértföldekre lehet ellátni. Emberek, állatok stb. igen nagy távolságban is felismerhetők. Nélkülözhetetlen ugy katonatiszteknek, vadászoknak erdészeknek, turistáknak, valamint kirándulások alkalmával is. A **Pocket-távcső** a mellényzsebbe való hordásra van összeállitva és egy elmés szerkezet segitségével bármely sétabot is ráerősitheto. Ára darabonkint a pénz előlegos beküldése mellett 2 K. 40 fill. franco. Utánvéttel 60 fillérrel több, 3 drb ára 6 K., 6 drb 10 K. Portó külön számittatik.

Kann Ignác, Wien, II. Nickelgasse 3.

Intézeti kabátkák

és köpenyegek leányok részére nagy választékban a legolcsóbb szabott árak mellett

HOLZER SIMON

női felöltök-áruházában

BUDAPEST,

IV., Kossuth Lajos-utcza 9. sz.

Képviselőválasztási tollak

és jelvények.

ÁRJEGYZÉK:

1 tollas, felirattal	1000	drbonkint	frt	9.—
2 „ „	1000	„	„	13.—
3 „ „	1000	„	„	16.—
Kortestoll	100	„	„	8.—

Valópi darutoll, elsőrangu kortestollnak alkalmas, darabonkint 1 kor.

Minden beérkező rendelmény még az nap eszközöltetik.

Politzer Adolf

Budapest, VII., Dohány-utca 11.

GMEHLING HERMANN

csász. és királyi udvari szállító

bőr- és bőrbutor-gyára

BUDAPEST, VII-ik kerület, Damjanich-u. 6

Bőrszékek,

Támlányok,

Mappák,

Papirkosarak,

Kályhaellenzők

stb.

Régi nádszékek bőrrel bevonatnak.

BUTOROK

úgy készpenzért, mint

részletfizetésre

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kiviteliig

legjutányosabban

Ehrentreu és Fuchs

testvereknél,

BUDAPEST

VI., Teréz-körut 8.

Andrássy-ut közelében.

Képes árjegyzék ingyen.

HAGGENMACHER-féle

a sörfőzde által palaczkozott

GÓLIÁT MALÁTA-SÖR

legkellemesebb üditő és tápláló ital.

Dr. Telbisz János kir. kereskedelmi törvsz. hit. vegyész nyilatkozata: „A Haggenmacher-féle Góliát Maláta Sört, vegyvizsgálatom alapján, főleg magas extract és maláta-czukor (Maltose) tartalma következtében a legkitünőbb maláta-sörök közé sorozom."

Párisi 1900 Grand Prix. 1896. állami arany érem.

Megrendelési hely:

Budapest, V., Kádár-utcza 5. sz.

ÉNZT

SORSJEGYEKRE

és

ÉRTÉKPAPIROKRA

(visszafizethető tetszés szerinti kisebb részletekben is) bármily összeget igen olcsón ad

Kóváry Ármin

bank- és váltó-üzlete

IV. k., Ferenciek-tere 9. Gróf Cziráky-palota.

Schunda V. József

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a m. kir. opera, a m. kir. zeneakadémia és nemzeti zenede szállitója; a pedálcimbalom és az ujonnan javitott **tárogató** feltalálója.

BUDAPEST,

Magyar-utca 18.

Ajánlja mindennemü saját gyárában készült **rész-fuvó-, fafuvó-, vonó- és ütő-hangszereit,** valamint saját találmányu

cimbalmait.

Gyümölcs és szőlőbor készitési gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyü szerkezettel és nyomerő szabályzóval. **A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.**

Hydraulikus sajtók.

Szőlő és gyümölcs zúzók

és bogyó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők, aszaló-készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra **gyümölcs-vágó és hámozó gépek,** legujabb szerkezetü szab. ernüködő **„Syphonia"** gyümölcs és **szőllővessző permetezők** gyártatnak és szállittatnak jótállás mellett a legjobb kivitelben

MAYFARTH PH. és TÁRSA

cs. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor.

BÉCS, II. Taborstrasse 76.

Kitüntetve 450 arany, ezüst és bronz éremmel. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszontárusitók felvétetnek.

Magyarok pártoljatok.

Ha elegáns és tartós cipőt vagy csizmát óhajt, vásároljon nálam, minden cipőért 1 évig, minden csizmáért 3 évig jótállok, ha az általam fültalált ruri-kenőcscsel bekeni, melyet ingyen adok. Vidékre postaköltség 80 kr. ez portómentesen küldöm. Mértéknek elegendő, ha harisnyába egy papirlapra állva, a láb talpát lerajzolnak. Kérje képes árjegyzékem ingyen. Nemtetszőket visszaveszek és a pénzt minden levonás nélkül visszadom. 15185

Férfi vix, sima cipő	8.—	Daróc csizma, bőrboritással, magas	4.50
Férfi elegáns vix, fűzős	8.20	Halinacsizma csuklóig, bőrboritással	6.—
Elegáns oroszlakk, fűzős vagy cugos	8.50	Női zergebőr, cugos vagy fűzős	8.—
Gavallér szalonlakk, fűzős vagy cugos	4.—	Szalonlakk vagy oroszlakk, elegáns, fűzős	8.50
Csizma, valódi orosz bagaria bőrből	7.—	Gyermek bőrfűzős cipő 4 évig	1.50
Csizma finom borjubőrből, erős	8.—		
Önkéntesi v. tiszti csizma, feltünő elegáns	10.—		

Minden további év 20 kr. több.

AGULÁR DÁVID FIA

Budapest, Deák-tér 6. szám.

Színházak heti müsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház
Hétfő	Nincs előadás	Romeo és Julia	Az édes otthon	Falu rossza	New-York szépe
Kedd	Lohengrin	A megboldogult	A háló	San-Toy	Koldus és királyfi
Szerda	A cremonai hegedüs	A bor	A háló	Jáfet 12 felesége	Ikrek
Csütörtök	Aida	Hófehérke	A háló	Baba	Ikrek
Péntek	Nincs előadás	A tenger aszszony	Ocskay brigadéros	Cirkuszélet	Koldus és Királyfi
Szombat	Carmen	A tenger aszszony	A háló	Jáfet 12 felesége	Ikrek
d. u. Vasárnap este	— Hoffman mesái	— A tenger aszszony	Az édes otthon A háló	Milliók a hó alatt Piros bugyelláris	New-York szépe

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 38.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál is
pénztárunk egy fénykép-bonnt szolgáltat ki, amelyen a bevásárolt összeg nyugtatványozva
lesz. Amidőn ezen bevásárolt áruk együtt a 20 korona összeget meghaladják, vagy
20 korona értékű áru egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságu müvésziesen elkészitett

ÉLETNAGYSÁGU HŰ FÉNYKÉPET

csupán a kifeszitésért és a diszes papirkeretért (passe-partout) önköltségünket 3 koronával számitjuk fel. **A világ egy müintézete sem képes az ingyen képet magát 20 koronán alul elkészitni.**

Az 1901. évre szóló teljes naptárral ellátott **KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK** a közkedvelt egy és kétkoronás áruosztályunkról, valamint az összes árucikkekről kivánatra ingyen és bérmentve.

Megnyitási jelentés!

HÉTFŐN 1901. évi szeptember hó 16-án
BUDAPESTEN, Bécsi-utca 8. szám alatt
a női divat-áruház

LESSNER Gusztáv

megnyittatik.

Ezen szolid, reell üzlettelep meglátogatására a nagyérdemü közönség tiszteletteljesen meghivatik.

Gyönyörü divatos szövetek 50 krajcártól 5 frtig.
Gyönyörü mosó-flanellek 21 krajcártól 52 krajcárig.

Versenynélküli árak és választék.

BUTOR

jó, szolid kivitelben, **előnyös részletfizetésre.**

Náthán Ignác

kárpitos- és asztalosbutor egyedüli főraktára
VII. ker.
Erzsébet-körut 23.
Árjegyzéket vidékre ingyen és bérmentve

Vízmentes
eső-köpenyek
eredeti angol gyapju duplaszövetből gummi betéttel, valamint
gummi-köpenyek
minden nemben uraknak, nőknek és gyermekeknek.
Minták, árak és mértékvevés ostafordultával
Paget & Co.
Bécs, I. Riemergasse 15.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást ónajtó szemvedőknek, 20 éves körházi és magángyakorlati tapasztalatánál fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor

gyógyit **férfiaknál és nőknél** foglalkozási szünet nélkül mindennemü bármily régi keletü

Nemi betegségeket

ugymint **hugycsőfolyást,** hólyag- és vizelési bajokat, **bujakóros sebeket, syphilist,** önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket és szépséghibákat,** továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat
(impotencia)

megfelelő **biztos eredménnyel gyorsan** a legujabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. e.
Rendelés: délelőtt 10—4-ig, délután 6—8-ig.
Külön várótermek. Külön be- és kijárat.
Levelekre rögtöni válasz.

WALLA JÓZSEF

Mozaik
és
cement-áru gyára
BUDAPEST,
Rottenbiller-utcza 13.

Granit-terazzo,
Betonirozások,
Medenczék,
Csatornázások,
Szökőkutak,
Jászolok,
Fayence falburkolati lapok,
Aszfalt-tető és elszigetelő lemezek,
Keramit-lap,
Mozaik-lap à la Mettlach,
Márvány Mozaik-lap,
Cement-lap,
Menyezet-nádszövet,
Tüzálló tégla,
Portland Cement,
Roman Cement,
Terracotta-áruk.

KOACYAC ÉS CEMENTCSÖVEK

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles **köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.**

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24.
az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, nagómlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél főerfolyást, bármenyyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik fookozója és bórbetegségeket gyógyit az gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt **osáas. kir. össt. főorvos.**

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön várótorem.

Ugyanott megjelent **és a szerzőnél,** Dr. GARAI ANTALnál megrendelhető **NÉPSZERŰ UTMUTATÓ** (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezek összerű gyógykezelésének ismét könyve, volt ára 2 frt 50 kr., **most csak 90 kr.** A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosi mü- és kötszerész
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos- sebészi és betegápolási tárgyakban.

Saját gyártmánya, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle

sérvkötő,

haskötő, görcsér elleni gummiharisnya, orthopaediai készülékek, mülábak és kezek stb.

Valódi francia különlegességek F. Berguerand fils, párisi gyárából.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Költözködéseket
vasuton és hajón, az átrakodás és csomagolás megtakaritásával, elfogad az elzárható
Szabadalmazott Butorkocsival
Caro és Jellinek szállító
Budapest, V., Arany János-u. 34.

XI. évtársulat

Kezdete:
1901. október 1-én.

Előjegyzések üzletrészekre
már most eszközölhetők az intézet irodájában.

Jobb tőkeelhelyezés mint a takarékbotét vagy biztosítás. Az üzletrészek tapasztalat szerint,

6%-ot

hoznak és minden üzletrész után hetenként 1 kor., illetőleg havonként 4, vagy negyedévenként 13 kor. az intézet pénztáránál, postacheque, avagy díjtalan incasso útján befizetendő.

A fizetésekért az intézet pénzbeszedői díjtalanul házhoz járnak.

Országos Korona Takarékpénztár m. sz.
Budapest, Andrássy-út 32.

Személy- és tárcahitel 200—20.000 koronáig.
Betáblázási kölcsönök.

XI. évtársulat

Kezdete:
1901. október 1-én.

Kölcsönkérvények
már most elfogadtatnak.

Legkönnyebb visszafizetés 1—1 koronával hetenként, minden 2—300 koronás kölcsön után díjtalan pénzbeszedés (incasso) vagy postacheque utján. Minden üzletrész után 2—300 korona kölcsön nyerhető.

Szövetminták és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Alapittatott 1845.

Mértékszerinti megrendelések 24 óra alatt készittetnek.

Őszi és téli idényre!!

Teljes férfiöltöny
Férfi-felöltő
Raglan Ulster
Mencsikoff
Havelock
Télikabát
Városi bunda
Utazó bunda
Gazdasági és vadászkabát
(Mikádó) szőrmebéléssel
Lábzsák
Hálóköntös
Vízhatlan paramatta.
esőköpeny
Bonckabát
orvostanhallgatók részére.

Fiu- és gyermekfelső őszi és téli idényre
Tengerészkabátok
Korcsolyakabátok

Célszerű iskolai öltönyök
Tengerész (Marine) öltönyök

Szabott árak.

NEUMANN M.

férfiu-, fiu- és gyermekruha-telepe

Budapest, IV., Muzeum-körut I. sz.

Elegendő

Elegendő egy mintakabátnak beküldése megfelelő öltöny megrendelésénél.

Elegendő egy levelezőlap mintáknak megküldéséért és mértékvételhez való utasitásért.

Elegendő ajánlás az a tény, hogy meg nem felelő ruhát a pénz visszaadatik. Rothberger Jakab cs. és kir. udvari ruhaszállitónál, Budapesten, váci-utca 6.

Mindkét nem

összes nemi és bőrbetegségeit **dr. Ollivier párisi vérzyógyitó piskótával** gyógyitják, *a mely egyedül hivatalosan jóváhagyatott és államilag 24.000 frankkal jutalmaztatott.* Itéije ön, hasonlitsa össze ezen authentikus bizonylatokat, ezen egyedül létező, kétségtelenül bizalmat érdemlő biztositékát egy ötvenéves szakadatlan gyógyeredménynek. Egy 80 oldalas füzet dijtalanul küldetik meg (1 külföldi bélyeg). Tanácsot levélben adunk. Rue Rivoli 33, Páris Raktár Budapesten a Török-féle gyógyszertárban Király-utca 12. és több más gyógyszertárban.

Tatai szalon szén TELEFON 51—55.

Legjobb hazai fülöszén TELEFON 51—55.

Sugár Vilmos

szén és briquett nagykereskedő

Raktár: Budapest Józsefvárosi pályaudvar Kőbányai-ut IV. számu kapu.

Fiókraktár: Nyugati pályaudvar, Aréna-ut.

Nagyrabecsült vevőimmel való érintkezést megkönnyebitendő, a Józsefvárosi pályaudvaron kivül **a nyugati pályaudvaron is**

tatai szalon szén és briquett (sajtoltszén) raktárt

rendeztem be.

A tatai szalon szén és briquett (sajtoltszén) jó minőség tekintetében a porosz szénnel vetekedik. A szállitás bármikor tetszésszerinti mennyiségben pontosan késedelem nélkül eszközöltetik.

Tisztelettel **Sugár Vilmos.**

ÁRAK:

Tatai darabos vagy kockaszén csuzdán átvéve kor. 2.30
Fuvarban házhoz szállitva „ 2.50
Ölmozott zsákokban á 50 kiló „ 2.70

Sajtolt tojásszén (briquett)
a csuzdán átvéve kor. 2.30
fuvarban házhoz szállitva kor. 2.50
ölmozott zsákokban á 50 kilo kor. 2.70

Legjobb hazai fülöszén — Tatai szalon szén

LIEBIG

TÁRSASÁG HUSKIVONATA

a legelső, legrégibb és legjobb szer és mint kisegitő-szer minden konyhában páratlan rögtönös bouillon-készitésre, valamint minden husétel, főzelék, lé stb. megjavitásához és megerősitéséhez. Nagy elterjedése és egyre növekedő fogyasztása bizonyitja a nagy, sohasem gyöngülő bizalmat, a melylyel a háziasszonyok a kivonat iránt, a melyen kék irással „J. v. Liebig" van, viseltetnek.

Párisi kiállitás: Arany érem.

FERNOLENDT

cipő-fénymáz, a világ legjobb fénymáza, gyorsan mélyfekete fényt ad és a bőr tartósságát fentartja.

Alapittatott 1832-ben. **Gyári raktár: Bécs, I. Schulerstrasse 21.** Kapható mindenütt.
Raktár Budapesten, V. Lipót-körut 24. sz.

VÁLASZTÁSI ZÁSZLÓK

szintartó szövetből.

Festett rúddal, nemzeti szinü bojttal, ezüst álló tetszés szerinti felirattal, teljesen készen felszerelve:

I. sz. 1 m. hosszu és kellő szél. szövetből drb. —.55 kr.
II. „ 2 „ „ „ „ „ „ „ 1 frt 30 kr.
III. „ 3 „ „ „ „ „ „ „ 1 frt 80 kr.

darabonként.

Levél és sürgönyeim:

ZÁSZLÓGYÁR SZABADKÁN.

Magyar királyi államvasutak Igazgatósága.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. böröndök táskák, kalapok, ruha- és fehérneműek botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverezés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Kolozsvár állom. 1901. szeptember 17. d. u. 3 óra.
Miskolc állomáson 1901. szeptember 24. d. u. 3 óra.
Budapest, nyugoti 1901. szeptember 30. d. u. 3 óra.
Budapest, 1901. augusztus 29.

Az igazgatóság

EMKE-levélpapir mindenütt kapható!

EMKE dala!

EMKE-papirt, levélpapirt vegyetek!
Ha rá néztek, feldobog a szivetek.
Magyar fiúk, magyar lányok, tudjátok,
Hogy én nektek magyar papirt kinálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják,
Magyar földön, magyar népnek kinálják;
Nem hagyhat ez magyar szivet hidegen,
Úgy is nálunk anny' minden idegen.

Külföld helyett a hazában maradjunk,
A magyar pénzt idegennek ne adjuk!
Hadd tudja meg ebből is a nagy világ,
Hogy a magyar előre tör, s tenni vágy.

EMKE-papirt adjatok a kezembe!
Édes anyám, neked irok én erre!
Van-e ennél szebb papir a világon?
Boltos uram, csupán EMKÉ-t kináljon.

Mindenütt kapható.

Olcsó butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtós fényezett	30 frt	1 ebédlőszék, ó-német stil	3.50 frt
2 ágy, fényezett	22 „	1 iróasztal, 3 fiókos	16 „
1 éjjeli szekrény, fényezett	8 „	1 hálószoba, matt diófa	100 „
1 mosdó, 2 ajtós, fényezett	14 „	1 hálószoba, faragott	130 „
2 szekrény, 2 ajtós, diófa, matt	30 „	1 garnitura crépe- vagy bourette-behuzat	55 „
2 ágy, magas, diófa, matt	26 „	1 garnitura selyem-behuzat	80 „
1 éjjeli szekrény, diófa, márványnyal	8 „	1 garnitura plüss-behuzat	80 „
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, márv.	46 „	1 szalonasztal	10 „
1 diván, magas támla szőnyeggel	40 „	1 consol márványnyal és tükör	26 „
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	12 „		

Nagy választék egyszerű, valamint a legdiszesebb kivitelü butorokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
Budapest, Erzsébettér 18 Sas-utca sarok, I. emelet.
Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Fabrieka-Merk.

Kérem!

Tessék próbát tenni az elismert kitünőségü
„SISAK"-KAKAO-val
és
„SISAK"-CSOKOLÁDÉ-val
Kezességgel a legtisztább és mindamellett legolcsóbb hollandi gyártmány.

Kapható az összes jobbfajta gyarmatáru- és csemegés üzletekben.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből 4 fill. **Vastagabb betükből 8 fillér.**

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Leveledet vettem. Nem cserélek el senkiért! hü Sándorod.

Édes Palkom! Egyetlen aranyos drága életem imádlak, szeretlek jobban mint valaha mi lesz belőlem, sokat szenvedek vissza jöttem, sok elmondanom volna de itt nem lehet irnám, hogy ha irsz előbb hova címem via Governo 10. II. em. balra csókolak 1000000 és mindég még egyszer szegény Fekete Csacsid. 9945

Mely intelligens, független, csinos urnő volna velem hajlandó vig, de csakis vig levelezésbe bocsátkozni, akivel a szentélek fogantatása mellett megülhetném a menyhemetelem ünnepét s itélhetnék elevenekot. Aki elérti a tréfát s mége nem esett a bánat tengerébe, az megüzenheti a tollharcot e lap kiadóhivatala révén: „Ez az élet ugy is csupa bolondság" jelige alatt. 9941

Apáca! Egy hervadt rózsán merengek el az utolsón . . . ezirmán egy könycsepp, egy könycsepp, melyet boldogtalanságom fakasztott ki szivből nélkülem. Mig ennek nyoma elvész, én sem leszek. Célom már nincs, vágyam csak egy: legyen ón boldog. Erre kérem a Mindenhatót ma s mindenkoron. Karácsony. 9935

Kismet! Egy heti távollét után most jöttem haza. Az isten szerelmére! miért nem irt előbb! Roppantul sajnálom, hogy hiába fáradt postára. Bocsásson meg édesem, ha csak sejtelmem lett volna, ugy mindent elkövettem volna, hogy lássam. Levelem hétfőn érkezik. Csókolom számtalanszor. 9918

Százszorszép babus lehetetlen-ség szerelemben nincs ne legyen kegyetlen, akarni kell és találni fog módot, nagyon kéri Babonás.

S. B. az egyik feltételről a lepel lehult, a másik pedig meghiusult. Egyelőre nem fogadhatom Fiumet. 3969

Melindának sok sok szerencsét és igaz boldogságot szivből kiván Imádója.

É les mindenségem! ho ap a rendes időben és helyen várlak. Várlak holnap, holnap után és mindennap addig a mig eljösz. Szerelmünkre kérlek, jöjj és ne engedd kétségbe esni örökké szeretö hivedet. **Dr. S. V.** 9947

„Nikol 25" nagyon sajnálom, hogy nem folytathattuk, másnap szinten elutaztam. Kérem „Hadnagy 25" alatt tudatni mikor és hol találkozhatunk, nagyon szeretnem. Kézcsókom. 9926

KERESLET.

Jelesen érettségizett, kitüntetéssel alapvizsgázott német, francia és héber nyelvekben jártas joghallgató, ki e téren nagy gyakorlattal bir, korrepetitori állást keres. Előkészit vizsgálatokra és érettségire is. Szives ajánlatok D. R. VIII. Tökölyutca 8. 1. 3.

Szines himzéshez himzőnők kerestetnek. Aradiutca 30. III. em. 17.

Kisasszony (keresztény) 4 polg. végzett, kezdő fizetéssel szolid helyen irodai munkát keres. Cim a kiadóhivatalban. 3953

Intelligens nő uri családnál a háztartás vezetésére keresztetik. Fényképpel ellátott ajánlatok rövid életrajz és igények közlésével „F. A. 8424" alatt **Haasenstein és Vogler** (Saulus és társa) irodájához **Budapest, Dorottya-u. 9.** intézendők.

Világhirü szabadalom kivitelére társ keresteti sürgősen 3 ezer forinttal. Cim a kiadóhivatalban. 9939

Raktárnok budapesti iparvállalatnál alkalmazást nyer, évi fizetés 1000 korona, szabad lakás, fütés és világitással. Csak oly intelligenseebb erőteljes, erélyes férfiak pályázhatnak kik hasonló állásban már voltak. Bizonyitvány másolatokkal felszerelt ajánlatok „S. Z. 8423" alatt **Haasenstein és Vogler** (Saulus és társa) céghez Budapest, Dorottya-u. 9. intézendők.

KINÁLAT.

Másodéves **bölcsészet hallgató** lekkerák adására ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 3932

Lakásért esetleg kosztért kitünő praxisal biró egyetemi hallgató instructiót elvállal. Szives megkeresőket „Jogász" jelige alatt a kiadóhivatal továbbit

21 éves fiatal ember II. éves tanárjelölti nevelőnek (vidékre is ajánlkozik. Tanit reált, gymnasiumot és polgárit. Németül, franciául beszél. Kitünő bizonyitványokkal rendelkezik. Cim Gerő Sándor. József-körut 2. Dohánytőzsde. 3958

Intelligens asszonynál jó ebéd és vacsora kosztot kaphat néhány intelligens fiatal ember havi 20 frtért. Ugyanott egy különbejáratu csinosan butorozott szobában két urlember teljes ellátásra elfogadtatik. Szt. Király-u. 6. I. 17. 3968

Német kisasszony, ki magyarul is beszél, a háztartásban, ruhavarásban és gyermekápolásban kellő jártassággal bir, változatni óhajtja állását, igényei szerények. Szives megkeresőseket „**Szorgalom**" jelige alatt a kiadóba kér. 9929

Előkészitek középiskolai magántanulókat; tanitok németet, könyvviteli levelezést; correpetálok. Ungar, tan. Bpest, József körut 66. 9940

Hegedutanár

alapos oktatást ad kezdettől a legmagasabb kimüvelésig, mérsékelt díjazásért. Cim: Hunyadi-tér 11. I. em. 17.

Korrepetitornak ajánlkozik szerény feltételek mellett a délutáni órákra VIII. oszt. gymn. tanuló. Esetleges ajánlatok a következő cimre kéretnek: B. M. VII. Ovoda-utca 28. II. em. 25.

Mosást elvállalok a házhoz. I. ker. Naphegy-lépcső 1. sz. saját házamban.

50.000 forint kölcsönképp kiadatik betáblázásra vagy váltóra, ügynökök kizárva. Glück, Kertész-utca 35. sz. 9934

Házitanitónak vagy nevelőnek ajánlkozik a tanitás terén nagy gyakorlattal biró harmadik éves bölcsészet hallgató, ki a német és francia nyelvekben is jártas. Gönlör Aladár, Garay-utca 14. sz. III. em. 16. ajtó. 3955

Uri és női divat diszmü **és játék** árusitlet kisabb vidéki városban hol 3 nagy gyár van több szer munkással az első és legjobb menetelü üzlet ott, melynek jövedelméből bárki is bármily nagy családdal megélhet urlasan és gondnélkül csakis tulajdonos családi körülményei miatt eladó. Az üvtelhez 10.000 korona szükségeltetik. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodájában Bpesten József-körut 18. 4001

Szabás, varrás és mintarajzolásban, ugy a francia mint az angol szabásnál alapos oktatást nyernek **K.-né Margitay Maria** első fővárosi szabászati tanintézetében VIII., Vas-utca 4. sz. (ezelőtt Kerepesi-ut 14.) hol kizárólag **csakis intelligens** növendékek vétetnek fel. Szabászati tankönyv ugy a francia mint az angol szabászról magántanulásra kapható. Benlakó növendékek felvétetnek. 9764

Ajtók ablakok és vasrollák használt és ujjak teljesen felvasalva olcsón kaphatók **Lefkovits Jakab-nál** Bpest, Nádor-utca 58. 9897

Első erdélyi görlécgyár Weinrich Frigyes, Szász-Régen, igen olcsó áron ajánlja gyárit és jól kiszáritott fából tetőzetés alakban és tisztán készitett görléceit mindennemü falparosoknak különösen a butoraszta-losoknak. Diófát magas áron vesz. 9494

Instructor. Öt reált végzett felső kereskedelmi iskolába járó fiatalember 2—3 polgári, reál vagy kereskedelmi iskolai alsó osztályu tanulót csekély díjazásért tanitena Budán. II. Szena-tér 1. sz. II. 23. 3924

Korrepetitornak, házitanitónak vagy bármely egyéb irodai munka végzésére szerény díjazás mellett ajánlkozik egy középiskolai tanuló. Megkeresések Klein Béla cimére (Almássy-utca 3. földszint 1.) intézendők.

Azonnal kiadó egy csinosan butorozott tiszta, világos, teljesen féregmentes udvari szoba teljesen külön bejárattal a lépcsőházból a Népszinház mellett. Kerepesi-ut 34. III. 20. ajtó.

Oki. gyermekkertészné, ki a tanitás és közimunka terén kitünő sikert aratott, még néhány órával rendelkezik. Magántanulókat is elfogad. Sugár, Elemér-utca 22.

Elegáns villában egy 4 szobából és minden mellékhelyiségből álló magas földszinti kényelmes lakás, szép kerttel november elsejére kiadó. VII. Szabó József-utca 23. Lóverseny-tér mellett.

Gyors- és gépirástanfolyamok. Az Országos női gyorsiró-egyesület szeptember közepén magyar és német gyors- és gépirási tanfolyamokat nyit Kaiser Gizella okl. gyorsiró tanárnő vezetése mellett kezdők és haladók részére. A gépirás tanitása a következő rendszerü gépeken: Remington Standard, Remington Sholes, Yost, Underwood, Smith Premier, Urandall, Caligraph. Jelentkezni lehet az egyesület helyiségében Kazinczy-utca 3. (Dohány-u. sarok.) d. u. 3 tól 8-ig. Felvilágositással levélben is szolgálunk.

Csemegeszőllő. **A legszebb fehér és piros Chasellast 5 kilós kosárral 2 korona 50 fillérért bérmentve bárhova szállit a Szőlő és bortermelő szövetkezet Debrecen.** 9931

Boroshordók nagymennyiségü minden nagyságuak, jutányosan eladók. Cim Központi tejcsarnok fiókja. Nagydiófa-u. 4.

Idei akácméz elsőrendü pergetett méz, **5 kilós bádogbödönl bérmentve, postán 6 koron. Országos méhészeti egyesület Budapest, VII. Damjanich-utca 34.**

Ingyen küld bárkinek a főváros területén egy pár napi **próbára önműködő poloskafogókészületet** Steirer Antal fuszer- és csemegekereskedő, VII. Rózsa-utca 9., Budapest. Telefonszám 59—76.

Butor **csak jó minőségü** hálószoba kredenc, finom szőnyegdiván, asztal, székek, ottomán, uriszőnyeg, fottel, szalongarnitura, különféle tükrök és más mindennemü diszitárgyak egyenkint is, olcsón eladók. **Rotten-biller-utca 66.** kárpitosmesternél.

Kényelmes részletfizetés dacára, férfiruhák olcsó készpénzárban, garantált valódi gyapjuszövetből készittetnek. Grünberger D. férfiszabó üzletében, VIII., Aggteleky-u. 2/a.

Házeladás egy adómentes bérház mely tiszta 12%-ot jövedelmez 10.000 feliilfizetéssel megvehető bővebbet Pichler F. nél VIII. Naputca 17. Ügynökök kizárva. 9943

Kis ház jó bérmérséssel betegség miatt olcsón eladó bővebbet Pichler F. VIII. Nap-utca 17. ügynökök **kizárva,** 9942

20 éve fennálló! kávé és tejcsarnok, kiváló berendezéssel, és jó forgalmu, betegség miatt azonnal átaadndó, cim a hiadóhivatalba. 9946

Bolthelyiségek **Andrássy-ut** mellett: **Vörösmarty-utca 45.** 3 nyilással **kávécsarnoknak** kitünő helyiség, azo kivül több 1- és kétnyilásu boltok **kirahatlal** azonnal **jutányosan** kiadók.

Egy szép kis ház saját kézből eladó. Villatelekek 1- megfelel. I. ker., Naphegy-utca 36. sz.

Csemegeszőllőt ötkilos kosárral finom Chasselas fajokból 2 koronáért bárhová bérmentve küld Stropp Géza Szőregh, Torontálmegye. 9935

A ki hegedűt, cimbalmot, harmonikát, mechanikai hangszereket, vagy zongorát akar venni, kérjen árjegyzéket Sternberg Armin és testvére cs. és kir. udv. hangszergyárosoktól Kerepesi-ut 36. mely cég minden elképzelhető illuszt-ralt árjegyzéket küld teljesen díjtalanul.

Mignon fekete zongora, keresztburos, kevéssé használt, olcsón eladó. Pál-utca 5. II. em. 12.

Lépcsőházból elegánsan butorozott nagy utcai szoba kiadó, esetleg ellátással. Kerepesi-ut 65. III. 6. 3934

Zongora, Kramer-féle, kitünő hangu, jutányosan eladó. Megtekinthető délután 2—5-ig. Nefelejts-utca 15. I. 11.

Hölgyek figyelmébe! Gyakorlott szülésznő titoktartás mellett tanácsot, segélyt nyujt. Baross-u. 83., II. em. 15. 955

Valódi Echo-Phonograph, teljes felszerelésével együtt 20 frt. gyönyörü megzenésitett hengerek, drbja frt 1.50, üres hengerek drbja 80 kr. Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyárosok Phonograph-osztályában, Károly-körut 2. (Kossuth Lajos-utca sarok.) Zenepalota.

Zongora fekete, keresztnuros, kevéssé használt, diszes kiállitásu 250 frtért eladó. Fodor, Dohány-utca 30. sz. III. em. ajtó 12. Megtekinthető csak reggel 8—9-ig.

Lussinpiccolo, „Fritzi"-pensió

Október 1. — Május 15. **Téli üdülőhely, magyar tulajdonos.**

Szép bükkfaszén vaggonszámra eladó. Bővebb felvilágositást Braun Ede, Dund, u. p. Ternova.

Kerékpárokat zálogházból kiváltottakat, 35 forinttól feljebb szállitunk. Láng és Fia kerékpárüzlet, József-körut 41.

Singer-varrógépeket, a legolcsóbb árakkal, előnyös fizetési feltételekkel szállitunk. Láng J. és fia kerékpárüzlet Budapesten, József-körut 41.

Kitünő szabónő ajánlkozik házakhoz és házon kivül is. Stern A. Népszinház-u. 24. II. 19.

Butorvevőknek! Legelőnyösebb bevásárlási forrás Bpest, VI., **Gyár-utca 2.** Király-utca sarkán, a hol is igen szép uj, valamint használt **asztalos és karpitosáruk, szőnyegek, lámpák, képek, varrogépek,** 1 párisi rózsafa **zongora** stb. hihetetlenül olcsó áron kaphatók.

3 drb marhamérleg

1500 klg. vaskorláttal, **4 darab hidmérleg** 3000 klg. hordképességgel, tolósulyos, 7 drb. 1000 klg.-os és db 500 klg.-os **tizedes mérleg jutányos árban eladó.** Minden mérleg hitelesitve. **Dénes Manó** mérleg-műszerész, VII., Dohány-utca 78. Budapest.

Az idény.

Van szerencsém értesiteni a n. é. közönséget és b. rendelőimet, hogy uj árjegyzéket állitottam össze: 1 darab Makart, 3 Visit fénykép 3 frt, 3 darab Makart, 3 Visit fénykép 4 frt 50, 3 Cabinet, 3 Visit fénykép 5 frt. Kis képek titáni nagyitások tekintetes és pontos kivitelben első árban elfogadtatnak. **Waltzmer** fényképészeti müintézete Budapest, Erzsébet-körut 20. sz. I. em.

Ajtók és ablakok

ujak és használtak nagy választékban kiváló olcsón kaphatók. **Wiener A. utódánál,** Külső-Üllői-ut 123., a régi vámmal szemben.

Szépirási tanfolyam.

Lelkiismeretes tanitásom, valamint 25 éven át a pozsonyi polgári- és kereskedelmi iskolánál alkalmazott és kitünőnek bizonyult módszerem alapján akármilyen rossz irásnal biró, feltünő szép és folyékony irást sajátithat el magának. A tanfolyam kezdete mindennap. Értekezés órák: 10—1-ig és 5—8-ig. Adler J., szépiró tan. Esti tanfolyam: 8—9-ig. V., Nagykorona-u. 4., II. em. 9958

Uj aranyozó, melylyel bárki azonnal mosható-tan ujjá aranyozhat elavult tükör- és képrámát, szobrot stb. — Üvegje ecsettel 80 kr. 1/4 literes 1 frt, 1/8 literes 1 frt. 5% Megrendelhető **Kertész Tódornál** Budapest, Kristóf-tér.

Kerékpárokat és alkatrészeket 30% árleszállitással szállitunk nagyban árban privátoknak is. I. r. külső gummi frt 5.50 és 4.— belső gummi „ 3.— „ 2.25 angol nyereg „ 3.25 „ 2.50 Acetylen lámpa „ 3.25 „ 2.50 olaj lámpa „ 1.35 „ —.95 angol csengő „ —.75 „ —.50 lábpumpa „ 2.20 „ 1.90 amerikai pedálok „ 3.25 „ 2.75 teljes fék „ 2.25 „ 1.90 foggantyuk, párja „ —.40 „ —.34 Valamint minden itt fel nem sorolt kerékpár-rész is nagy raktár conus csészo és tengelyekből. Árjegyzék ingyen. Saját javitó müvelv. Használt kerékpárok 25 frtól feljebb.

Láng Jakab és Fia az angol Helical Premier és Champion kerékpárgyárak főraktára

Budapest, József-körut 41. és főüzlet Rottenbiller-utca 1. Megrendelések utánvéttel vagy a pénz előleges beküldése mellett azonnal eszközlietnek

Csemegeszőllőt

5 kilós postakosarakban 3 koronáért bérmentve utánvéttel szállit Stern József szőllőtulajdonos Gyöngyösről (Hevesm.) 9706

Használt férfiruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-tér 2. Kivánatra a vevő a helyszinén megjelenik.

Csemegeszőllőt

legkiválóbb muskatály és chasselas fajokból 5 kilós postakosarankat 3 korornért bérmentve szállit Vidovsky Ferenc szőllőtermelő Gyomán Békésmegye.

Teljesen uj

hordókat

1000-tól 6000 literig szállit 6 korona ár mellett 100 literenkint mig a készlet tart

BENKŐ M. PÉCS.

VIII. ker.

Zeneconservatorium

József-körut 51.

Intézetem növendékei alapos képzésben részesülnek a zene minden ágazatában.

Tandij: 10 korona havonként. Beiratási dij nincs. Felvétel naponta 9—12-ig 3—6-ig Felnőttek számára külön esti tanfolyam.

BUTOR

minden kivitelben, olcsón **részletfizetésre.**

Pollák N. Ignác

Budapest, VI., Teréz-körut 23.

Nagy képes árjegyzék 40 fillér.

Fogorokat

a legujabb módszer szerint készit részletfizetésre is **Rudas M. Budapest, Szondy-utca 22.**

FOGAKAT a legjobb banés legolcsóbban beilleszt csakis **KOVÁCS J. Budapest, Károly-körut 9., II. em. 8.** Az állami hivatalnokok szállitója. **Vidékiek 24 óra alatt kielégittetnek.**

Butor

csak jó minőségü. Hálószoba, kredenc, finom szőnyegdivány, asztal székek, irószasztal, könyvszekrény, uri szőnyegfottel, ottoman, szalongarnitura, különféle tükrök és más mindennemü diszitárgy, ügy egyenkint is, sürgősen nagyon olcsón eladó.

Steinberger Manó kárpitos mesternél.

VI., Gyár-utca 25. szám

Nevelőnöket

okl. magyar tanitónőket, zenés nyelvismerettel, vagy anélkül 500—600 frt fizetéssel sürgősen keresek, külföldi német, francia és angol nevelőnőket, bonneokat és gyermekkertésznőket, nyolv és zenetanitónőket órákra és félnapokra felkiismeretesen ajánlok.

Szeghóné S. Lujza

Budapest. VI. Dessewffy-utca 22. sz.

Epilepsia.

Aki, epilepsiában, görcsökben stb. ideges betegségekben szenved kérjen erről brosurát. Ingyen és bérmentve kapható a „**Schwanen Apotheke**"-ból **Frankfurt a/M.**

Férfi felöltő.

Uri felöltő ... ... **3 frt**
Uri mencsikoff ... ... **4 „**
Sacco ... ... **3 „**
Zsakett ... ... **2 „**

Népies-osztály.

Rothberger Jakab

Kristóf-tér 2.

Téli barchentek

fehér és szines, divatos mintákat küld méterenként is

Netval Mátyás

szövőde,

Rot-Kostelec

(Csehország).

Minták és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egy kis ipartelep

minden háztartásban csekély költséggel berendezhető. Elsőrendü szükségleti cikkek. Jó recept biztositva. Levelek 25 filléres bélyeggel bérmentve

Egart & F. E. Magrini

cimen, Mailand (Olaszország.

Kövérség korai vénség!

A test szépségének feltünésére már a rómaiak és görögök is nagy sulyt fektettek és már a régi kor szépei is erősen küzdöttek az elhizás veszélyei ellen. Igy manapság is az uj idők müvészei a **karcsu nőt** szentelték ideáljukká, azonban nem azt a karcsu testet, melyet az **egészséget romló fuzö szoritása eltorzit,** hanem a természetes finom formákat, melyet csakis a modern szépség és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szépség- és egészségtan kultiválása valóban már csak nálunk titok, a párisi nő ezen tudomány tetőpontját már rég elérte és magam is egy kitünő párisi orvos szivességének köszönhetem, hogy képes vagyok azt az ő általa feltalált **vegyészetileg** megvizsgált, és néhány hires orvos által **mint ártalmatlan, de szenzácziós sikerrel** járó szerét nálunk is bevezetni és terjeszteni. Nem léterik az a elhizott szélésben tulfejlődött alak, melyen ezen szoványító és vértisztitó szer által csak 6 hét lefolyása után már ne volna biztos eredmény látható, ezért kezeskedem. Ára egy doboz „Mandor" szoványító pornak 2 korona. Kimeritő utasitás és az orvos által rendelt étkezési rendszer szabály ingyen hozzá. Csakis nálam kapható. Utánvéttel bárhova küldöm. Madame Mandl Ida, Budapest, Károly-körut 2

Zálogcédulát,

tört aranyat, ezüstöt és brilliánsköveket legmagasabb árban vesz Schiller Izsó, IV., Királyi Pál-utca 12. Egyetem-tér mellett.

BUTOROK

részletfizetésre

vagy **meghatározott időre** szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Főtisztelendő papság, állami tisztviselők, katonatisztek és más biztos állásu egyének különleges kedvezményben részesülnek.

Felvilágositással szolgál

Varga Ignác

hitelfőnök

BUDAPEST,

IV., Koronaherceg-utca 2., butorraktárban.

A legujabb árjegyzéket több mint 386 képpel 25 krnak bélyegben való beküldése ellenében franco küldjük.

+Soványak+

gyengék és gyermekek szép testállásunk lesznek, ha a legjobb tápszert, a

KOPOLO

(törv. védve) használják, nők igen szépen fejlődnek.

Dobozokban **á 1.80, 3.60, 6.— korona** 6, 14, 30 napra.

Biztos hatás. Igen sok köszönőirat. Kapható minden jobb gyógyszertárban.

Budapesten

Dr. Egger J. L.

gyógyszertárában,

VI., Váczi-körut.

Nagyban **Vitek Fr. és Társánál, Prágában.**

DÓCZI M.

cipész

Budapest legmegbizhatóbb, legnagyobb és legolcsóbb

cipő és cisma raktára

Kerepesi-ut 10 D.

Tart. férfi v. női cugcipő 3.— Füzős borjubőrből női „ 3.— Füzős borjubőrből férfi „ 3.20 Oroszlak füzős v. cugos női 3.40 Oroszlak füzős v. cugos férfi 3.80 Szalonlakk „ „ „ női 3.50 „ „ „ férfi 4.— Férfi v. női box bőr füzős 3.50 Női franc. chevreaux ... ... 4.— Férfi franc. „ ... 4.50 Fiu cipő borjubőrből 38-ig 2.50 Bőrcisma 7.— halinából 4.50

Árjegyzék, csomagolás ingyen.

Vidékre 10 frton felül franké.

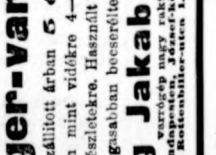
Nem tetsző árut becserélek.

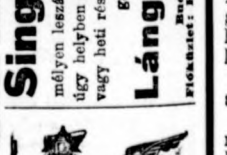
Singer-varrógépeket

mélyen leszállitott árban **5 évi jótállással** szállitunk ügy helyben mint vidékre 4—5 forintos havi vagy heti részletekre. Használt gépek a legmagasabban beszerélttetnek.

Láng Jakab és fia

varrógép nagy raktára VI., Teréz-körut 41. Budapesten **Rottenbiller-utca 1.** Figyelmeztet: **Rottenbiller-utca 1.** Árjegyzék ingyen.

Stumpf Károly

kocsigyára

Budapest, Lilliom-utca 8.

Raktár:

Kerepesi-ut 10. (Sarokház.)

Bejárat a Dohány-utcából. Ajánlja dusan felszerelt raktárát, minden jellegü kész kocsikból, arányiag jutányos árakon. A gyártmány jó minősége és szilárdságáért kezeskedik a cég régi jó hirneve. Javitások olcsón eszközöltetnek, használt kocsik beszerélttetnek és kocsik beraktározásra elfogadtatnak.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körjegyzőgépén, Budapest, IX. Üllői-ut 25.